

Стенографски дневник

НА

43. заседание

Събота, 16 март 1946 г.

(Открито в 15 ч. 25 м.)

Председателствували подпредседателите Георги Трайков и Кирил Христов.

Секретари: д-р Георги Славчев и Георги Христов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.	Стр.
Отпуск	485	М-р Димо Казасов 494
По дневния ред:		Венелин Медаров 495
Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроектите за разходите през 1946 бюджетна година по:		Филип Филипов 496
а) Министерството на търговията и продоволствието. (Приемане)	485	Бочо Илиев 497
б) Министерството на индустрията и занаятите. (Приемане)	488	Иван Камелов 502
в) Министерството на електрификацията, водите и природните богатства. (Приемане)	490	М-р д-р Михаил Геновски 504
г) Министерството на външните работи и на изповеданията		
Българска православна църква. (Приемане)	490	
д) Върховно правителство. (Поправка)	491	
е) Министерството на земеделието и държавните имоти (Разискване)	491	
Говорили: Милан Маджарски	491	

Председателствуваш Георги Трайков: (Звъни) Има нужният брой народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Ботев Даскалов, Александър Георгиев Чичовски, Александър Тасев Господинов, Александър Хараламбиев Ковачев, Али Бекиров Чепчиев, Архангел Дамянов Попов, Асен Иванов Драгнев, Атанас Тотев Донков, Билял Мурадов Дурмазов, Борис Ангелов Костов, Борис Попзлатев Иванов, Васил Тодоров Чобанов, Вели Сюлейманов Ахмедов, Георги Александров Божков, Георги Димитров Стамболов, Георги Михайлов Добрев, Георги Пеев Георгиев, Георги Петров Енчев, Георги Тодоров Карафеев, Гого Бойдев Гогов, Гьоко Колев Габровски, Давид Исак Иерохам, Димитър Ганев Върбанов, Димитър Димитров Икономов, Димитър Стоянов Крайчев, Димитър Попов, Диню Тодоров Станчев, Дончо Досев Дончев, Драгомир Христов Вълчков, Екатерина Стефанова Аврамова, Иван Грозев Спасов, Иван Николов Бешев, Иван Петков Арпаудов, Иван Стоянов Патолов, Йордан Халачев, Йордан Панайотов Иванов, Костадин Рускинов Динчев, Любен Георгиев Пенев, Любомир Иванов Коларов, Манол Дежев Динчев, Мата Николова Тюркелжиева, Никола Йорданов Джанков, Никола Пантев Лазаров, Никола Петков Василев, Николай Георгиев Иванов, Пеко Петров Таков, Пело Иванов Пеловски, Пенчо Рафаилов Пенев, д-р Петър Георгиев Пачев, Петър Йорданов Ковачев, Петър Попиванов Николов, Пенчо Минков Шейтанов, Раденко Рангелов Видински, Ради Найденов Драгнев, Руси Димитров Табаков, д-р Сергей Кръстев Мисирков, Станимир Христов Гърнев, Стою Иванов Неделчев, Стоян Атанасов Сюлемезов Стоян Николов Попов, Тодор Атанасов Таев, Тодор Иванов Гичев, Тодор Панайотов Тодоров, Тодор Тихолов Ладов, Хайрула Мюмюнов Османов и Хюсеин Еминов Имамов)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Александър Тасев — 2 дена, Атанас Тотев — 3 дни, Борис Попзлатев — 2 дена, Георги Енчев — 2 дена, Гого Гогов — 3 дни, Дончо Дончев — 2 дена, Драгомир Вълчков — 6 дни, Иван Андреев — 1 ден, Иван Грозев — 4 дни, Иван Патолов — 2 дена, Иван Бешев — 2 дена, Йордан Панайотов — 2 дена, Любен Георгиев — 2 дена, Мата Тюркелжиева — 7 дни, Никола Разлоганов — 1 ден, Никола Лазаров — 2 дена, Николай Георгиев — 3 дни, Пеко Таков — 2 дена, Ради Найденов — 4 дни, Стоян Сюлемезов — 1 ден, Тодор Атанасов — 2 дена, Тодор Иванов — 3 дни, Тодор Панайотов — 2 дена и Тодор Тихолов — 2 дена.

Народният представител Георги Пеев моли да му се разреши 3 дни отпуск. Понеже същият се е ползвал с повече от 20 дни отпуск, съгласно правилника нужно е разрешение на Народното събрание за настоящ отпуск.

Който приемат да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на дневния ред.

Моля г-да народните представители да се съгласят да пристъпим към разглеждане доклада на бюджетарната комисия по бюджето-

проекта за разходите по Министерството на търговията и продоволствието за 1946 бюджетна година.

Който е съгласен с това пререждане на дневния ред, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата докладчикът.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т

за разходите по Министерството на търговията и продоволствието за 1946 бюджетна година.

Председателствуваш Георги Трайков: Който приемат заглавието на бюджетопрокта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете)

„Глава I.

Лични разходи

§ 1. Заплати на личния състав — 217.250.000 лв.

В обяснителната таблица комисията направи следните измения: На стр. 10, в заглавието „Министерство на търговията и промишлеността“ думата „промишлеността“ се заличава и се заменя с думата „продоволствието“.

В „А. Централно управление“ 1 началник на секция се заличава.

В „II. Бюджетоконтролен отдел“ вместо „3 началници на б. к. служби“ стават двама; вместо „4 контролери по отчетността III-I ст.“ стават трима и вместо „6 книжовители III-I ст.“ стават четирима.

В „Б. Дирекция на вътрешната търговия, индустрията и занаятите“ думите „индустрията и занаятите“ се заличават.

На стр. 10 заглавието „I. Отделение за търговска политика и регламентация“ се изменя така: „I. Отделение за търговия“.

В „II. Отдел за цените“ се прибавят двама инспектори.

В „4. Отделение за контрола на цените“ вместо „25 инспектори IV-I ст.“ стават 16 и вместо „3 деловодители, I кат., III-I ст.“ стават двама.

На стр. 11 отделения IV, V и VI се премахват, понеже се създава ново Министерство за индустрията.

На стр. 12 в „г. Главна дирекция на статистиката“ се правят следните промени: вместо „2 началници на отдели“ става трима; вместо „9 началници на служби“ стават 12; вместо „17 статистици-ръководители“ стават 25; вместо „22 статистици“ стават 40 и вместо „65 проверители“ стават 70.

Освен това към същата Дирекция на статистиката се прибавя: „Преброяване на населението и стопанството за три месеца“ със следните длъжности:

1 началник на отделение —	8.400 лв.	или за 3 м.	25.200 лв.
3 началници на служба —	7.000 лв.	„ „ „	63.000 лв.
5 статистик-ръководители —	4.200 — 4.600	„ „ „	69.000 лв.
20 статистици —	3.400 лв.	„ „ „	204.000 лв.
55 проверители —	3.000 лв.	„ „ „	495.000 лв.
30 пресметачи II-I ст. —	2.600 — 2.800	„ „ „	252.000 лв.
5 прислужници I кат. —	1.800 лв.	„ „ „	27.000 лв.
5 чистачки —	1.000 лв.	„ „ „	15.000 лв.
124			1.150.200 лв.

Това увеличение се продиктува от това, че Дирекцията на статистиката трябва да направи преброяване към края на годината и за нуждите на това преброяване необходимо е персоналът на Дирекцията на статистиката да бъде увеличен, за да може да се подготви своевременно работата.

На стр. 13 „Д. Дирекция на природните богатства“ се премахва.

На стр. 16 в „2. Средни професионални училища“ кредитите за 1946 бюджетна година се изменят така:

За 335 редовни гимназически учители IV-I ст. от 25.326.000 лв. става 20.502.000 лв.
За 8 училищни лекари III-I ст. от 537.600 лв. става 441.600 лв.
За 1 училищен зъболекар III-I ст. от 67.200 лв. става 55.200 лв.
За 15 счетоводители I кат., III-I ст. от 936.000 лв. става 792.000 лв.
За 3 домакини I кат., III-I ст. от 129.600 лв. става 93.600 лв.
За 5 деловодители I кат., III-I ст. от 180.000 лв. става 156.000 лв.
За 1 телефонист II-I ст. от 31.200 лв. става 28.800 лв.

Общият сбор на годишните кредити от 29.583.600 лв. става 24.445.200 лв.

На стр. 19 в „г. Девически професионални гимназии“, вместо 58 директори стават 63, вместо 20 редовни гимназически учители IV-I ст. стават 23, вместо 272 редовни учители по промишленост IV-I ст. стават 292; вместо 13 счетоводители III кат., III-I ст. стават 14 и вместо 75 прислужници I кат. стават 81.

В „Обяснителната таблица — шат на девическите професионални гимназии“ се прибавят следните поредни номера:

59 — Лом — с 1 директор, 2 гимназически учители, 6 учители по промишленост, 1 счетоводител и 2 прислужници, или всичко 12;
60 — Видин — с 1 директор, 1 гимназиален учител, 4 учители по промишленост, 1 прислужник, или всичко 7;

61 — Сукнядол — с 1 директор, 4 учители по промишленост, 1 прислужник, или всичко 6;

62 — Ботевград — с 1 директор, 3 учители по промишленост, 1 прислужник, или всичко 5;

63 — Омуртаг — с 1 директор, 3 учители по промишленост, 1 прислужник или всичко 5.

Всички тия общински училища стават държавни.

На стр. 21 в „4. Помощи за професионалните училища“, вместо 9 редовни гимназически учители IV-I ст. стават 6; вместо 24 учители по промишленост IV-I ст. стават 12. Фактически те се преждърят от едната таблица в другата.

В „Обяснителната таблица — шат на професионалните училища“ премахват се „5 епархийски девически професионални училища Видин и Лом“.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 1 заедно с обяснителната таблица, както се докладва от докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 2)

Комисията намали кредита по този параграф от 12.000.000 лв. на 8.600.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 2, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 3)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 3, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 4)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 4, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 5)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 5, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 6)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 6, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 7)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 8)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 8, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 9)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 9, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 10)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 10, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 11)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 11, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 12)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 12, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 13)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 13, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 14)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 14, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 15)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 15, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 16)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 16, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 17)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 17, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 18)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 18, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 19)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 19, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 20)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 20, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 21)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 21, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 22)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 22, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 23)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 23, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 24)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 24, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 25)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 25, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 26)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 26, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 27)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 27, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 28)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 28, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 29)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 29, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 30)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 30, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 31)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 31, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 32)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 32, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 33)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 33, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 34)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 34, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 35)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 35, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 36)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 36, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 37)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 37, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 38)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 38, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 39)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 39, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 40)
 Кредитът по този параграф се увеличава от 8.000.000 лв. на 18.000.000 лв.
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 40, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 41)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 41, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 42)
 Кредитът по този параграф се увеличава от 7.000.000 лв. на 47.000.000 лв.
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 42, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 43)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 43, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 44)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 44, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 45)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 45, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 46)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 46, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 47)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 47, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 48)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 48, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 49)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 49, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): Прибавя се нов § 49а: „Пътни и дневни на делегации в чужбина — 37.750.000 л.“
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема докладвания нов § 49а, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 50)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 50, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 51)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 51, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 52)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 52, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 53)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 53, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): (Чете § 54)
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 54, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): Прибавя се нов § 55: „Организационно-техническо обслужване: пътни и дневни, канцеларски потреби, пощенски, печатане формуляри, пощенски, пренасяне и превозване на книжа и др. — 12.000.000 лв.“
 Председателстващ Георги Трайков: Който приема новия § 55, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Докладчик Желю Желев (с): Общата сума на бюджета на Министерството на търговията и продоволствието възлиза на 462.000.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема бюджета на проекта на Министерството на търговията и продоволствието, както се докладва от докладчика, на обща сума 462.000.000 лв., моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.
 Г-да народни представители! Моля да се съгласите да минем към разглеждането на точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за заместване кръщелните свидетелства с други документи за гражданско състояние.

Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за заместване кръщелните свидетелства с други документи за гражданско състояние.

Г-да народни представители! Изискването по някои закони и наредби да се представява кръщелно свидетелство за установяване датата на раждането и произхода на едно лице е неуместно, понеже кръщаването не е въвеждано като гражданско-правен акт и няма гражданско-правно значение у нас, а от друга страна в някои случаи то създава и много практически неудобства. Законът за лицата още от 1907 г. е въвел воденето на регистрите за гражданското състояние и по силата на този закон актовете за раждане служат като най-меродавно доказателство за установяване на възрастта и произхода на гражданите. Данните по тия актове трябва да служат като единствено доказателство за тия събития в бъдеще, а за лицата, родени до влизането на този закон в сила, ще следва да се запази доказателствената сила на кръщелните свидетелства, като редом с тях се допусне установяването на раждането и произхода и с данни, извлечени от регистрите за гражданското състояние.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да обсъдите и, ако одобрите, да гласувате предложения законопроект.

Гр. София, 1946 г.

Министър на правосъдието: Д-р М. Нейчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за заменяване кръщелните свидетелства с други документи за гражданско състояние

Член единствен. Във всички случаи, за които законите, правилниците или наредбите изискват представяне на кръщелни свидетелства, вместо тях могат да се представят препис от акта за раждане или удостоверение от общината, издадено въз основа на регистра за ражданията.

Ражданията, станали след влизането на този закон в сила, се установяват само с препис от акта за раждането или с удостоверение от общината, издадено въз основа на регистра за раждането.

Председателстваващ Георги Трайков: По законопроекта е записан народният представител Михаил Константинов. — Няма го. Пристъпваме към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за заменяване кръщелните свидетелства с други документи за гражданско състояние, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Минчо Нейчев: Съгласно правилника за вътрешния ред, понеже се касае за един единствен член и понеже не стават спорове по тъй предлагания законопроект, моля да се съгласите, законопроектът да се разгледа, по спешност, и на второ четене.

Председателстваващ Георги Трайков: Който е съгласен с това предложение, да се гласува законопроектът, по спешност, и на второ четене, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавие на законопроекта*)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема така прочетеното заглавие, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете член единствен)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема член единствен, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания)

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за учредяване на „Съветско-българско минно дружество“.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за учредяване на „Съветско-българско минно дружество“.

Г-да народни представители! Съветско-българското минно дружество*, о. о. д-во, е учредено с участието на българската държава и на Съюза ССР. Задачата на това дружество е проучване и експлоатация на минни обекти както и да подпомогне развитието на младото българско минно дело с опита на съветските специалисти, за да се проучат и разработят нашите подземни богатства. И за да се постави дружеството при равни условия на работа с другите държавни и минни предприятия, налага се дейността му да се освободи от плащане на всички данъци, такси и берии, от които се освобождават държавните мини, от вносни мита за съоръженията и материалите, които се внасят за нуждите на дружеството от Съветския съюз, от износни мита за изнесеното в същия съюз производство на руди, концентрати и други такива, от постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията и от закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители. От гледището на закона за гербовия налог, дружеството следва да се счита държавно учреждение.

По същите причини следва да се счита дружеството български поданици да участвуват в пенсионния фонд на държавните мини. Ако одобрявате предложението законопроект, г-да народни представители, моля, да го приемете и гласувате.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на търговията и промишлеността: Д. Нейков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за учредяване на „Съветско-българско минно дружество“.

Чл. 1. Одобрява се учредяването от българската държава и от Съюза на Съветските социалистически републики на дружество под наименованието „Съветско-българско минно дружество“. То е самостоятелна юридическа личност и действа под формата на дружество с ограничена отговорност.

Чл. 2. Дружеството се управлява, отчита и контролира, съгласно настоящия закон, закона за дружествата с ограничена отговорност и договор-устава му.

* За текста на законопроекта виж първото четене по-горе.

Управителният съвет изработва и вътрешни правилници, устава за администриране на дружеството и за организирането на дейността му, които влизат в сила след одобрението им от двете страни.

Чл. 3. Дружеството и неговите предприятия се освобождават от всички данъци, такси и берии, от които се освобождават държавните минни предприятия, от постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията, от гербов налог и от закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители. Дружеството се освобождава и от износни мита и други такси за изнасяните си произведения за Съветския съюз.

Чл. 4. Работниците в дружеството български поданици участвуват в пенсионния фонд на служителите и работниците при държавни мини.

Председателстваващ Георги Трайков: Няма записани оратори. Който приема на първо четене законопроекта за учредяване на „Съветско-българско минно дружество“, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Моля да се приеме законопроектът, по спешност, и на второ четене.

Председателстваващ Георги Трайков: Г-н министърът прави предложение, законопроектът да се приеме, по спешност, и на второ четене. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 1)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема чл. 1, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 2)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема чл. 2, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 3)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема чл. 3, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 4)

Председателстваващ Георги Трайков: Който приема чл. 4, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане

Доклада на бюджетната комисия на Министерството на индустрията и занаятите за 1946 бюджетна година.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

БЮДЖЕТ

за разходите по Министерството на индустрията и занаятите за 1946 бюджетна година.

Председателстваващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Пенчо Пенчев.

Пенчо Пенчев (с): Шом само аз съм записан да говоря по този бюджет, за да върви по-бързо работата, отказвам се, няма да говоря.

Председателстваващ Георги Трайков: Ще пристъпим към гласуване. Който приема заглавието на бюджетния доклад, както се прочете от г-на докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете 6 1)
Коелятът по този параграф от 8.000.000 лв. се увеличава на 9.000.000 лв.

В обяснителната таблица комисията направи следните промени: На стр. 7 „III. Отдел за индустриално производство“ и „IV. Отделение за индустрия“ се заличават и вместо тях се поставят следните служби: (Чете)

III. Дирекция на индустрията

1 директор II-I ст., — 11.600—12.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник на секция — 6.400 лв. основна месечна заплата;
1 машинист-стенограф II-I ст., 3.000—3.400 лв. основна месечна заплата;

* За текста на законопроекта виж първото четене по-горе.

- 1 курьер, 1.900 лв. основна месечна заплата;
прислужник, I категория, 1.800 лв. основна месечна заплата.

1. Отдел лека индустрия

- 1 началник на отдел, 9.400 лв. основна месечна заплата;

а) Отделение текстилна индустрия

- 1 началник на отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник на секция, 6.400 лв. основна месечна заплата;
4 инспектори IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
2 деловодители I кат., III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
2 машинописци II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата.

б) Отделение кожарска, каучукова и обувна индустрия

- 1 началник на отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник на секция, 6.400 лв. основна месечна заплата;
3 инспектори IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
1 машинописец II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата;
1 прислужник, 1.800 лв. основна месечна заплата.

в) Отделение хранителна индустрия

- 1 началник отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник секция, 6.400 лв. основна месечна заплата;
1 инспектор IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
1 машинописец II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата.

2. Отдел тежка индустрия

- 1 началник на отдел, 10—74, 9.400 лв. основна месечна заплата;

а) Отделение химическа индустрия

- 1 началник на отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник на секция, 6.400 лв. основна месечна заплата;
3 инспектори IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
2 машинописци II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата;
1 прислужник I кат., 1.800 лв. основна месечна заплата.

б) Отделение метална индустрия

- 1 началник отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 началник секция, 6.400 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
3 инспектори IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
2 машинописци II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата.

в) Отделение строителна и дървопреработвателна индустрия

- 1 началник на отделение, 10—73, 8.400 лв. основна месечна заплата;
2 инспектори IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
2 машинописци II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 регистратор, 2.300 лв. основна месечна заплата;
1 прислужник I кат., 1.800 лв. основна месечна заплата.

3. Служба снабдяване индустрията с материали

- 1 началник на служба, 7.000 лв. основна месечна заплата;
1 инспектор IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата.

4. Отделение планоно и икономическо ръководство на индустрията

- 1 началник на отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
1 инспектор IV—I ст., 4.600—6.800 лв. основна месечна заплата;
1 статистик, 3.400 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата.

5. Отделение химическо и технологическо изследване на материалите

- 1 началник на отделение, 8.400 лв. основна месечна заплата;
4 химика III—I ст., 4.600—5.600 лв. основна месечна заплата;
2 инженери III—I ст., 5.200—6.000 лв. основна месечна заплата;
2 лаборанти II—I ст., 2.000—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 деловодител III—I ст., 2.600—3.000 лв. основна месечна заплата;
1 машинописец II—I ст., 2.400—2.800 лв. основна месечна заплата;
1 електротехник II—I ст., 3.000—3.800 лв. основна месечна заплата;
1 прислужник I кат., 1.800 лв. основна месечна заплата.

След това следва „Отделение за занаятите“, както си е на стр. 7, като се променя отглед номерът, който от „V“ става „IV“.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 1 с обяснителната таблица, както се докладва от г-на докладчик, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 2)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 2, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 3)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 3, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 4)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 4, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 5)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 5, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 6)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 6, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 7)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 8)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 8, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 9)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 9, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 10)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 10, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 11)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 11, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 12)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 12, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 13)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 13, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 14)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 14, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 15)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 15, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 16)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 16, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 17)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 17, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 18)

Кредит по този параграф не се предвижда. (Чете § 19)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 19, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 20)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 20, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): Прибавя се нов § 21 със следния текст: „За обзавеждане на химико-технически лаборатория“ — 3.000.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема новия § 21, както се прочете от г-на докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема изцяло бюджетопроекта за разходите по Министерството на индустрията и занаятите за 1946 бюджетна година в размер на 21.000.000 лв., моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане доклада на комисията по

Бюджетопроекта за разходите по Министерството на електрификацията, водите и природните богатства за 1946 бюджетна година.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т

за разходите по Министерството на електрификацията, водите и природните богатства за 1946 бюджетна година.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 1)

В обяснителната таблица към § 1 на стр. 4 в „Централно управление I. Кабинет на министъра“ вместо „I главен директор“ става „I главен секретар, 12-109.“

В заглавието „II. Общи служби на Централното управление на Министерството и на автомобилните дирекции“ думата „автомобилните“ става „автономните.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 1 заедно с измененията в обяснителната таблица, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„Глава II

Общи лични разходи за централното управление и автономните дирекции.“

В заглавието на тази глава, както и на глава III и глава IV, думите „и автономните дирекции“ се заличават.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема тази промяна в заглавието на глава II, глава III и глава IV, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 2)

Сумата 5.000.000 лв. се намалява на 1.000.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 2, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 3)

Сумата 5.000.000 лв. се намалява на 1.000.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 3, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): При отпечатването е пропуснато да се номерира § 4. (Чете § 4)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 4, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): § 4 става § 5. (Чете § 5)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 5, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): § 5 става § 6. (Чете § 6)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 6, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): § 6 става § 7. (Чете § 7)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 7, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): § 7 става § 8. (Чете § 8)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 8, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): § 8 става § 9. (Чете § 9)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 9, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете) „§ 9. Сечива, инструменти, уреди, машини, апарати, водомери, рулетки, колци, сонди, помпи, мотори, маркуча, макари, телени вжета, чукове, машинни части за тях; горива, смазочни, монтажни и изолационни материали — 4.000.000 лв.“

§ 9 се заличава изцяло. (Чете § 10)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 10, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 11)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 11, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 12)

Сумата 500.000 лв. се намалява на 200.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 12, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 13)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 13, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 14)

Сумата 100.000 лв. се намалява на 10.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 14, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 15)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 15, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 16)

По § 16 не се предвижда кредит. (Чете § 17)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 17, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете § 18)

Сумата 2.500.000 лв. се намалява на 890.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 18, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към разглеждане доклада на комисията по

Бюджетопроекта за разходите по Министерството на външните работи и на изповеданията — Българска православна църква — за 1946 бюджетна година.

Има думата докладчикът.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т

за разходите по Министерството на външните работи и на изповеданията — Българска православна църква — за 1946 бюджетна година“.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на бюджетопроекта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 1)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 1, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 2)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 2, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 3)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 3, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 4)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 4, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 5)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 5, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 6)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 6, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 7)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 8)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 8, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 9)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 9, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 10)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 10, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 11)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 11, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 12)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 12, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 13)

По § 13 не се предвижда кредит. (Чете § 14)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 14, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 15)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 15, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 16)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 16, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 17)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 17, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 18)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 18, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 19)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 19, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 20)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 20, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 21)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 21, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 22)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 22, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 23)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 23, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 24)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 24, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 25)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 25, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 26)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 26, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 27)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 27, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 23)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 28, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 29)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 29, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 30)

По § 30 не се предвижда кредит. (Чете § 31)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 31, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 32)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 32, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 33)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 33, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 34)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 34, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 35)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема § 35, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Тодоров (зв): (Чете § 36)

По § 36 не се предвижда кредит.

Председателстващ Георги Трайков: Давам 10 минути отиди.

(След отиди)

Председателстващ Георги Трайков: (Звъни) Заседанието продължава.

Г-да народни представители! Постъпило е следното предложение от г-на министра на финансите за някои поправки от редакционен характер по бюджета на Върховното правителство: (Чете)

„Понеже при гласуване на второ четене бюджета за разходите по личния състав на Върховното правителство, Народно събрание, за 1946 бюджетна година са допуснати известни редакционни грешки, на основание чл. 48 от правилника за вътрешния ред на обикновеното Народно събрание, по решение на правителството и със съгласие на бюрото на Камарата, моля г-да народните представители да се съгласят да се направят поправки от редакционен характер, както следва:

На ст. 9 на началната на вътрешната охрана заплатата се определя от 3.600 лв. на: за III ст. — 4.400 лв., за II ст. — 4.800 лв. и за I ст. — 5.200 лв.

На служителите за вътрешната охрана заплатите от 2.300 лв. се определят на: за IV ст. — 3.200 лв., за III ст. 3.600 лв., за II ст. — 4.000 лв. и за I ст. — 4.400 лв.

С така извършените поправки общата сума за заплати на Народното събрание по § 27 се определя на 4.888.500 лв.

Разликата от 434.700 лв. се взема от кредита по § 26, ст. 3.

Който е съгласен с това предложение на г-на министра на финансите, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане доклада на комисията по Бюджетопроекта за разходите по Министерството на земеделието и държавните имоти за 1946 бюджетна година.

Има думата докладчикът Никола Петков.

Докладчик Никола Петков (з): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т

за разходите по Министерството на земеделието и държавните имоти за 1946 бюджетна година.“

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Милан Маджарски.

Милан Маджарски (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескание) Г-жи и г-да народни представители! Народът чака правителството и Парламента да разпределят богатата и направят културата

достъпна и за така наречените долни слоеве, от които се извлича богатствата. Ако не се направи това, Отечественият фронт ще бъде отречен, ще настъпи апатия и всякой с право ще каже: „Каква е тази държава, която цментира мизерията ни?“ За какво отечество се говори на онези, които нямат нищо, нямат собственост, нямат заплата и облаги, на онези, които са осъдени да служат под игото на висшия господар, на онези, на които вечният спътник е робството, бедността и угнетението.

Правителството на Отечествения фронт проведе решителни мерки, без които стопанската и финансова разруха бяха неминуеми. Но има и неуспехи. Населението бе изненадано от увеличението на акциза. Този данък е много голям. Той е двоен данък, защото се плаща поземлен данък на декар лозе и отделно акциз на виното. Същото е и с подаръчната, която се събира и в натура, и в пари. Да се увеличават данъците и сключват заеми е най-леката политика. Такава ни е била данъчната политика от освобождението досега. Голямо разочарование настъпи от министъра на финансите г-н проф. Стоянов, че се хвана за най-леките начини за засилване приходите. Той нямаше смелостта да проведе реформи, с които някогашното стопанство милиона лева държавата да получи от използваните войнати, т. е. от онези, които натрупаха големи богатства през ограбването на българския народ — черноросаджии и спекулантите.

Данъците са необходими, но са много и тежат, когато липсва съразмерност и справедливост. Косвените данъци са безброй, прекият данък не отговарят на податните сили на масите и са отрупани с връхнини, проценти и глоби. Общинските данъци и такси са също така много. Днес се плаща на кола 2.000 лв. такса, за пожар — 50 лв., за паша и тревнина в мерите по 500 лв. на глава добитък. Влезе ли селянинът в града, плаща на капия. Стигне ли на пазара, плаща по 200 лв. такса на онова, което ще продава. Отиде ли да го измери, плаща на каятар. Ако се отправи за пазара на добитък, за да влезе в пазарището, плаща по 60 лв. на глава.

И важното е, че данъците падат върху така наречените долни слоеве, хората със слаби платжни възможности, а богатите, поради влияние и умение да скрият, плащаха и плащат малко.

Може да се възрази: необходими са средства и всички са зле. Зле са търговци, занаятчии и други, но най-окайни и пропаднали са селяните и чиновниците. Заплатата на един чиновник не стига, за да купи една кола дърва. На земеделските произведения са заковани цените. Вълната е нормирана 200 лв., а селянинът купува каскет за 1.000 лв. и се пита: колко вълна има в този каскет? Сламата е 1 лв., а бозата 30 лв. Вижда се селянинът натоварил на гръб 30 кг. слама, да да пие 1 кг. боза. 1 кг. жито е 14 лв., а една цигла — 16 лв., 1 метър поплин е 1.700 лв., а една риза с 3 м. е 5.000 лв. По стойност една риза се равнява на 30 кофи жито.

Това не бива да продължава. Не бива един нов слой парвенюта, живил се и грабил в разложеното общество, да добруват за сметка и на гръба на милиони същества. За произведенията на селяните са потребни достойни цени. За преуспяването на селското стопанство е необходимо аграрно преобразование. На селянина трябва да се каже: вие, роби на земята, вие, мъченици и пчели, сте свободни от ипотеки, задължения, спекула, лихварство и ще плащате справедливи и поносими данъци.

Задача на правителството и на Парламента е да освободят хората от експлоатация и гнет и тогава тези хора ще се стремят към повече производство, ще има мисъл, величие и любов и ще дадат всичките си сили.

Тенденцията в бюджета е да се върви към икономии. Това е необходимо. Навсякъде могат да се направят икономии, но за Министерството на земеделието са вредни и опасни. Баща отговаря синовете си и няма възможност да ги отдели, а всички се свиват в една къща и дори в една стая спят по 7—8 души. Върте се сград от съхнели пелени, навуца, цървули и др. — условия по-лоши от тези за добитъка.

Статистически данни ни рисуват следната картина: на 1.000 селски домакинства 20% са с тухлени къщи, 61% са плетарки и кирлич, 17% са без нужници, 57% нямат кладенци, 80% нямат легла, 28% нямат печки и 43 нямат дюшеци. Тези условия са предпоставка за масово заболяване от туберкулоза и за безнравственост. Необходимо е подобрене бита на селото. Необходимо са средства за хигиенни жилища, за канализация и други. И тук не бива да се говори за икономии.

Земеделното поставихме началото на аграрни преобразования. Създадохме трудовите производствени кооперации, закон за земята и други.

Нашата земя е по-хубава от тази на много народи. Тя е нашето богатство. Ражда всичко: лозя, ориз, рози, тютюн, жито, памук и др. В земята има камени вълглица, медна руда, желязо и други. Планините ни са покрити с хубави гори. И въпреки това много хора умирали от глад. Селянинът продава яйца и масло и не ги яде. Продава вълна, но ходи гол. Сече дърва, но студува. И затова осезателно излъква проблемата за земята, която у нас лежи в основата на всички проблеми и разрешението на която е належащо.

Земята е извор на всичко необходимо за съществуването на света. Без земя не би имало живот. Селянинът я обича, защото на нея се ражда, от нея черпи живот, храни себе си и света, на нея строи, ходи, прави посадения и умира.

Затова той разсича синора на две и, стремейки се да я увеличи, я подкопава и гризе, като стига дотам, че разделя един декар на няколко къса.

Земеделното е гръбнакът на народното стопанство. В земеделското производство земята, заедно с труда и капитала, е един от основните производствени фактори. Земята е основен капитал на земеделското стопанство. Износът в размер на 97% произхожда от земеделски произведения. Но земята е раздробена и недоста-

тъчна. Погледнете емячната книга на която и да е община, ще видите Странци, Шибистрени с парцела от по 0.1 декара, 0.3, 0.5, 1.1 декара и т. н.

В 804.900 индивидуални стопанства има 11.861.312 парцела. От горната цифра само 340.000 стопанства са с земя от 20 до 50 декара, 200.000 с земя от 50 до 100 декара и само 100.000 са с земя от 100 декара. Има лавада от 26 кв. м.

Село Кумарина на общината има 3.108 декара земя в 5.455 парцела. В с. Чичинци има един стопанин с 34 декара в 40 парцела и друг с 17 декара в 14 парцела. А парцела и парцелца не хранят. Съществуват многобройни слогове, оскатала, пътища, пътечки и разнелияност, при която се губи време. Главна се усилено комасиране, но и за комасирането са необходими средства.

Преди 50 години използваемата земя е била 88.000.000 декара на 3.000.000 население. Много земя на малко народ. Днес земята е 103.000.000 декара на близо 7.000.000 население. Чувства се недостиг и много села не могат да се изхранят. Селянин с 40 декара земя и с четири сина не смее да ги раздели, защото им се падат по 10 декара.

Земята е изтощена. Добивът е чувствително намалел. За периода 1936—1939 г. имаме добив от единица площ: пшеница — 141 кг., ечемик — 151, царевича — 125, овес — 93. За 1941—1944 г. имаме: пшеница — 97 кг., ечемик — 93, царевича — 92, овес — 79.

Недостигът на земя и нерентабилността спъват нормалното културно и стопанско развитие и това води народа към израждане. Хората не дождат и се обличат в дрипи. От друга страна за придоиване земя и за запазване земя хората са пролили много кръв и много свят е загинал. Всяка година при спорове за имот изгасват под острието на ножа, под удара на брадвата и куршума 250—300 човека. В борбата за земя се извършват безброй престъпления. Делата за собственост, нарушено владение и др. за 1943 г. са достигнали цифрата 57.000. Всяка година се изживяват стотици милиони при спорове за имот.

Отечественият фронт не е против частната собственост. С реформите преобразования той не посяга на нея. Но никому не е позволено днес, когато животът е толкова усложнен, да си служи с изхабени понятия от преди 50 години при 50 пъти по-малко сложни положения. Частната собственост е стимулиращо обстоятелство към повече труд. Тя обуславя културата и прогреса. Това са сбор от думи, стилизи издържани, но с тях се извършва едно безнадеждно натрупване на идеи, които смущават разсъдъка.

Частната собственост е подчинена на конкуренцията, на размяната и разпределението на труда по световния пазар. На тези начала частната собственост изчерпва жизнените сили на селянина и му определя получовешки живот. Отечественият фронт не е за такава частна собственост, а за частна собственост, която да задоволи общо потребите на човека.

И понеже земята е недостатъчна, раздробена и изтощена, погледът е в напояването. То е доходоносно и единствено рационално средство за борба със сушата. Добре схванал това, великият покойник Александър Стамболийски създаде водните синдикати. Но и с напояването 10 декара не хранят семейство. Раздробяването продължава. Законът за наследството не го спира. Комасацията също е много скъпа. И единствено спасително средство е трудовата производствена кооперация (Ръкоплесания), в която производството и средствата за производство са общи. С тази реформа някъде се злоупотреби, биде проведена с принуда. Това не бива да става. Тя трябва да започва от изнемогващите села и да върви постепенно. Кооперацията изключва принудата и декрета и е осъществима само с доброволно съгласие.

Сложна и дълбока е реформата от гледище на основа, съгласие, устройство, индивидуалност, на стремежи, на интереси, на взаимноотнoшение, на избор на култури, на стопанска система и пр.

Лихварският и търговски капитал виждат в нея социализиране — колхоз, който унищожава частната инициатива. Капиталът казва така за цялото кооперативно дело. Трудовата производствена кооперация трябва да обгрне слабоимотните и средноимотни, които са под ударите на мизерията и които нравствено и културно се израждат. Тя ще ги извади от примитивното стопанство с вмъкване на машини.

Обработването още става с примитивни съоръжения. На 884.000 стопанства се падат 460.000 рала, около 5.000 вършачки, около 3.000 брани и около 1.000 трактора. Като се имат пред вид внесените количества земеделски оръдия и машини след последното преброяване в 1934 г., от 100 стопанства у нас 66 притежават плуг или трилици, 16 брани, 3 редосеялки, 3 окопвачки и под 1 культиватори. Днес инвентарът е далеч по-малко и по-зле и затова се предвиждат машинно-тракторни станции и фабрики за земеделски сечива. И затова са необходими чувствителни бюджетни средства. Няма защо да ги жалим. Благосъстоянието на всички слоеве е в зависимост от благосъстоянието на широките народни маси. Машините пестят зърно в размер на милиарди, дават лек и приятен труд и даденото се връща двойно.

За да се снабдят всички земеделски стопанства с плуг, культиватори, граби, окопвачки и редосеялки, необходимо е да се внесат още 155.000 плугове, 705.000 брани, 842.000 окопвачки, 870.000 культиватори, 852.000 редосеялки. При днешни цени — 10.000 лв. за плуг, 4.000 лв. за брана, 3.000 лв. за окопвачка, 10.000 лв. за культиватор, 30.000 лв. за редосеялка — за набавянето на този земеделски инвентар са необходими 41.000.000.000 лп.

Говорим за земеделска индустрия, за която са необходими средства. Най-добре ще бъде разрешена задачата, ако земеделното и индустрията вървят успоредно и ако земеделският продукт се превърне в фабрикат. Тогава националният доход ще се засили, данъците няма да тежат и ще се плащат. В противен случай се изправяме пред общонародно обедняване. А там, където няма нищо, да се изрази с думите на Балзак: „Кредиторът и кралят изгубват правата си...“

преследване". Има ли земя — има хляб, има привързаност. Защо ще сме за Отечества фронт? — ще кажат милионите същества, които са без земя и без хляб.

Около индустрията нека отбележим следния факт. Производството по обем в 1944 г. при база за 1939 г. равна на 100 и при намаление: в кожанската индустрия — 45%, в керамичната индустрия — 66%, в химическата индустрия — 75%, в текстилната индустрия — 65%.

Другите индустрии като солници, храни, питиета, дървороботна, хартиена и електро-производителна показват увеличение. Общото производство на цялата ни индустрия възлиза на 23.000.000.000 лв.

Независими от вноса и земеделието са индустрии, мини, кариери, керамика, стъкло, цимент, вар, дървороботна, хартиена и електро-производителна с общо производство 6.000.000.000 лв.

Зависима от земеделското производство и износа е останалата индустрия с общо производство 21.000.000.000 лв. Като се има пред вид, че за да внесем сурови материали, ще трябва да изнесем, и че повече от 90% от износа се състои от земеделски произведения, следва, че възстановяването на производството на нашата индустрия и нейното разширение имат за предпоставка възстановяване на земеделското производство, респ. износа в размера от преди войната.

Трябва да се засее всяка педя земя и да се намали угарта, като се застъпят интензивни култури, защото те поглъщат повече работна ръка на единица площ и по-добре заплащат труда. Едно разширение на тютюна, зеленчуковите и овощни градини, лозята, ягодите, конопа и пр. за сметка на угарта и зърнените храни на 1.500.000 декара ще увеличи доходите на земеделското ни стопанство по дневни цени на около 27.000.000.000 лв.

Нашата земя е нископроизводителна и изтошена. Няма волове, няма тор. Необходим е изкуствен тор. За него са необходими бюджетни средства. За семечистенето са необходими съоръжения, а за тях са необходими бюджетни средства и т. н.

(Председателското място се заема от подпредседателя Кирил Христов)

Всяки земеделски стопанства са дефицитерни, а стопанство, което не покрива разходите, не възнагражда труда и не оставя една нормална печалба, загива. Рационално е онова земеделие, при което от единица площ с най-малко производствени разходи се получава повече производство. Благодействието на селянина е благодеяние на държавата. Земеделецът участва в икономическия живот като производител, купувач и данъкоплатец. Повдигне ли се икономическата му мощ, ще се подобрят всички условия. Има ли селянинът, ще има и търговецът, занаятчията, работникът, чиновникът и пр. Той е сърцето, и блика ли в това сърце обилно кръв, крайниците ще бъдат бодри. Обеднее ли селото, ще имаме общонародна бедност.

За да имаме добър земеделец, необходими са училища. Земеделците не е обикновен занаят, нито груба сила, а е наука, и онзи, който работи земята, трябва да има познания. Аз препоръчвам, в първоначалните училища да има задължителен предмет по земеделие, за да се дадат на подрастващото поколение елементарни познания, но не да изучат растежа и развитието на зелято и тиквата, а да научат как да орат нивите, как да ги чистят, торят, как да бранират ливадите, как да се храни добитъкът, да се увеличи фуражът, как да се рационализира работата, а не да се работи с преумор и до откъпване.

В представата ми е селянката, изнурена от тежък физически труд, приближайки се от нивата, пристъпила прага, веднага се залавя за работа. Птици и животни ще нахрани, ядене ще наготви, деца и съпруг ще дочака и последна тя заспива. След няколко часа сън отново е на крака и захваща нова работа. От ранна утрин приготвя ядене, грабва го на рамене и носи на нивата. Там работи без прекъсване, ляга на влажната земя за няколко минутна почивка и се простудява. Поетично вдъхновените люде я описват като картинка, посвещаваат разкази, хвалят трудолюбието и са във възторг, че на гърба си носи бебето и същевременно върти вретеното. За икономиста тя е творец на прогреса, но за прогресивния е робиня, която работи и се храни като животно и която заслужава законодателна помощ. В земеделските училища с предмет земеделие тя и селянинът биха придобили знания и наука, които да облекчат теглото им. И тук са необходими бюджетни средства.

В грижата на Министерството на земеделието са и горите. Те са многомиллиардни богатства и жизнена необходимост за земеделието. Без гори е невъзможна материалната и духовна култура. Горите дават дървесина маса и гориво и препитават грамадна част от населението: колари, столари и др. На индустрията дават сурови материали. От горите се строят къщи, параходи, фабрики, мотори, мобели и др. Те са национално богатство, което увеличава националния доход. Горите хранят добитъка. Поляните в тях дават паша. Има и полза, неподдаваща се на цифрово определяне. Например те предпазват от наводнение и бреговете на реките от измиване. Без гора е пустиня и няма живот. Много народи са западали, а някои загивали от унищожаване на горите.

Нашите гори са в плачевно състояние. Не сме имали горска политика. Освен грижите на Александър Оббов, който създаде горските кооперации, никой нищо не е направил за подобряване на горите. Горите са масово унищожавани и от някогашните просторни гори днес имаме жалки останки — чувствително намалели гори. Книжната индустрия и ж.-п. линии поглъщат много дървен материал и консумацията му надминава производството. У нас ще настъпи криза и затова трябва да се замислят мерки.

С аграрната реформа виждаме усилията да се спасят и засият горите. Много гори са преобърнати в ниви. В планините гният милиарди, а навън от тях се обезлесява. Нямаме горски пътища. Нямаме горска индустрия и за внасян отвън дървен материал изнасяме стотици милиони лева. Нямаме грижи за подобрене състоянието на горите. Повечето са нискостъблени и заеклявели от бесистемна и безразборна сеч, от непрекъсната и пресилена паша. Горското стопанство е назадняващо и екстензивно. Според г-н проф. Иванчев в

книгата му „Горите и горското стопанство“, високостъблени са 36%, средностъблени са 3% и нискостъблени — 61%. Много мероприятия и големи средства са необходими. Г-н министърът на финансите говори за горска и химическа индустрия. Индустрия с такава значителна бюджетна сума не е в състояние да се обезвее.

От освобождението народното стопанство е в прогрес. Грижите за горите са били малки. Не е съзнавана грамадната стопанска полза от горите. Менаж се министрите, менаж се и мероприятията. Липсва програма, която да се провежда неотменно и с приемственост.

Гладът за земя е бич за горите. Птиците повече са направили за горите, отколкото човекът. В Балкана грамадните орехови дървета са от орехи, занесени с човката на птиците. Какво грамадно богатство, каква грамадна полза би имало народното стопанство, ползувайки плода и дървото на ореха! И затова в програмата е необходимо да се предвиди масовизиране на ореховата култура. Това е възможно с бюджетни средства.

В програмата на отделението за горите се предвижда залесяване. С такава малка сума от бюджета на Министерството на земеделието какво по-напред да се проведе? Залесяването е жизнена необходимост. България отива към пустиня. Колко са били горите при освобождението нямаме данни, но е имало грамадни горски комплекси, които сега не съществуват. Горите са чувствително намалели. Днешният им размер е около 31.000.000 декара. Има краища, където за огрев си служат с тор, царевични стъбла и слама. Какво несъвършенство наистина: да гният грамади, а хората да студуват!

Основният въпрос у нас е увеличаване добива от единица площ. В Дания средното производство на пшеница е 350 кгр., в Белгия — 250 кгр., в Германия — 230, а в България — 100-150 кгр. Този малък среден добив се дължи на недостатъчно валежи, главно през пролетната вегетация, на недоброто обработване и недостатъчно торене. И затова гладуваме. Г-н Чакалов ни дава данни за 1935 г. Добитата пшеница е 1.308.000.000 кгр. Ако се дава по 300 грама на човек дневно, то за 6 милиона население са необходими 1.800.000.000 кгр. Не достигат 500.000.000 кгр. 200 милиона се попълват от ръж и остават още 300 милиона. А България същата година е изнесла 400 милиона килограма. Износът е за сметка на царевичната и недояждането. По данните на Главната дирекция на статистиката годишната консумация на глава възлиза на 250 кгр. пшеница и ръж. При 7 милиона жители в 1946 г. са необходими 1.750.000.000 кгр. хлебни храни. Като прибавим и 300 милиона килограма необходими за семе, общо са необходими 2.050.000.000 кгр.

Срещу това количество ние сме произвели: в 1942 г. 1.901.000.000 кгр., в 1943 г. — 1.697.000.000, в 1944 г. — 4.777.000.000 и в 1945 г. — 1.276.000.000.

При 2.050.000.000 кгр. необходими ръж и смес годишно и при нормално засяване площ с тези три култури, ведно с Добруджа, от 17.593.000 декара, за да се получи това количество, трябва да се получи среден добив от декар поне 117 кгр. В 15-годишния период преди войната, от 1925 г. до 1939 г., средният добив за пшеницата е 117 кгр. само в 8 години, за ръжта само в две години и за сместа само в 7 години.

Получаването на един среден добив над 117 кгр. на декар е възможно при дълбока оран с трактори, с задължителна есенна оран, пълно използване оборския тор, широко използване на изкуствените торове и широко ползуване на машините.

Освен дълбоката оран, наторяването, машинообработването и районирането на културите, най-полезно е напояването. Срещу сушата то е първостепенен фактор и спасява много милиарди от изгаряне. Министерството на земеделието след отделияето на Дирекцията на водите запазва службата за водите, която ще има за задача напояването.

България от аграрна гледна точка е гъсто населена. През 1939 г. на 100 жители у нас земеделци са 81, в Англия 6, в Германия 29, в Дания 35, в Италия 48, в Унгария 53, в Югославия 79, в Румъния 78.

По доходи от земята: България има 12%, Чехия 14%, Германия 22%, Холандия 26,2%. Дания 31,3%. Значи, от нашата земя се получава два-три пъти по-малко плод, а работи и живее два-три пъти повече население.

Разбира се вече, че няма интензивно земеделие и продуктивно скотовъдство без добре развито водно дело.

Производителността на ливадите е слаба. Скотовъдството е западнало. Добитъкът винаги гладува. В страната имаме много води от реки и езера, при които една свършена напоятелна система ще позволи интензивно земеделие, интензивни ливади и култури и интензивно скотовъдство.

Със скотовъдството сме много зле. Добитъкът е чувствително намален. Като последница от войната, през която се консумира и нилее повече и която изчерпи запасите на стопаните от фураж, както и вследствие неурожая през 1945 г., броят на домашните животни в сравнение с тоя през 1939 г. е значително намален. Предвижданията са, както следва: на 1 август 1939 г. сме имали 507.000 коня. Вероятният им брой на 31 декември 1945 г. е 405.000. Съответните числа за говедата са: 1.449.000 и 1.235.000; биволи — 315.000 и 222.000; овце — 9.413.000 и 6.102.000; свине — 715.000 и 586.000; птици — 12.600.000 и 4.655.000. Изядоха ги германците. Като изулей и текло в германската военна машина, за да се хранят пълчищата им.

Намалението на добитъка и оскъдното хранене ще се отрази върху производителността на домашните животни, която в сравнение с предшествуващите години намалена значително. Възстановяването на нашето скотовъдство е необходимост. Но то изисква системна и последователна работа през следващите години и има за предпоставка увеличаване производството на фураж.

Като се има пред вид, че за изхранването на наличния в 1944 г. добитък при минимални бази са необходими около 1.700.000.000 кгр. зърнен фураж и около 5.600.000.000 кгр. тревен фураж и че произ-

водството на сено у нас възлиза едва на 1.600.000.000 кгр., а на търнен фураж: царевич, ечемик, овес и лимец през 1944 г. едва на 1.100.000.000 кгр., ясно е, че произвежданият у нас фураж е недостатъчен и че добитъкът гладува. Трябва да положим максимални усилия за излизане от създаденото положение. Г-н министърът на финансите сам констатира това, но аз не виждам да може да се осъществи подобряване на скотовъдството и да се проведат други мероприятия с бюджетна сума 2½ до 3 милиарда лева.

Освен набелязаните мерки за подобряване на скотовъдството, необходима е борба с болестите по едрия и дребен добитък, за да се запази напълно добитъкът. Думата ми е за заразните и паразитните болести. А от заразните болести смъртността е в голям процент. От друга страна, стопанството търпи загуби от бавно оздравяване, от намаляване производителността на мляко, месо, вълна. Това се дължи на липса на серуми, ваксини, лекарства и други. У нас има 3 института за произвеждане на противочумен серум, които произвеждат недостатъчно количество и поради това умират свине за милиарди лева. За да не внасяме серуми от чужбина на високи цени — от Румъния 15.000 лв. и от Югославия 6.000 лв. литърът — трябва да засилим производството на серуми у нас и да достигнем до 20.000 литра. На нас серумът ще ни струва 2—3 хиляди лева литърът. Тогава ще се освободим от зависимост и при неизгода да не получим такъв, ако в съседната страна има болест.

Противочумните институти в София и Враца и институтът за производство на серум и ваксини в с. Връбница не са достатъчни. Загубата в добитък поради това е 5 милиарда лева.

Необходимо е създаването на училище за преработване и консервиране на животински продукти. То ще улесни създаването на скотовъдна индустрия. Говорим за индустрия на риба, месо, за саламандърска индустрия, а нямаме подготвени хора и търпим колосални загуби.

Необходими са уреди, лечебни средства. Необходимо е да обезщетяваме стопаните за умредия им добитък, за да ги подпомогнем и да се избегне смут. Без помощ пострадалият стопанин не може да купи друг вол и е пред пропадане.

Министерството на земеделието обгръща рибарството. Последното е замряло и е в страхотен упадък. Рибата е вече деликатес. Средният годишен лов на риба в Черно море е 3.500.000 кгр., по река Дунав — 900.000 кгр. и по вътрешните реки — около 500.000 кгр., или всичко 4.500.000 кгр. Няма и по един килограм годишно на гражданин. За милиони ценна валута се прави внос на риба от Турция. Нито до 9 септември 1944 г., нито след тази дата е направено нещо за рибното дело. Министърът на земеделието има амбицията да проведе мероприятията и в това отношение, но с бюджета му се осуетява възможността.

Необходими са нови начини и нови уреди. Необходимо е риболовна флотилия, снабдена с инвентар и мрежи. А за това се искат средства. Риболовното отделение набелязва да потърси нови обекти, освен реките, за масово заребяване. Оризищата в България са величествен обект. С постепенно заребяване на всички оризища ще може да се получат 1½ до 2 милиона килограма риба.

Предстоящите задачи за 1946 г. на това отделение са да снабди риболовците с рибарски мрежи, въжета, мотори, лодки, горивни и източни материали, тел, гвоздеи, док за облекло, цървули, ботуши. Предстояща задача е организирането на риболовците в риболовни трудово-производителни кооперации, засилване помощите и обезщетенията за морския им риболов, механизирание на гъргърите и пр. Така ще може да се интензивира риболовът в морето и от 2 милиона уловът да стигне до 4 милиона килограма средно годишно.

Министерството предстои да довърши шарановата рибовъдна станция при гр. Пловдив, да достави и от СССР 2.000 кгр. посалмен шаран за добиване шаран за оризищата, за заребяване на реки, блата и язовири.

Ника изтъква колко е необходимо делфиновото масло за нуждите на индустрията. Това може да се осъществи само с разрастване на българското рибарство.

Тук е мястото да отбележа, че трябва да престанат пазарлъците при изготвяне бюджета на отделните дирекции и ежегодните борби за минаване на тази дирекция под друг ресор.

Рибарството е многостранна наука, за която в чужбина съществуват специални факултети, академии и техникуми, където основно се запознават бъдещите специалисти с биологията на рибата и значението ѝ за стопанството. Не е излишно да се помисли за едно такова училище в България. За това училище са необходими средства.

На Министерството на земеделието предстои да се справи с още една категория нещастници, които всеки пътник е виждал пръснати по хълмовете и балкани на Горноджумайска, Петричка и други окр. Това са онези селища от 2—3 къщи без училища, без управление, читалище и други, децата на които в студ, дъжд и кал преминават много километри до селището, където има училище. Тези нещастници трябва да бъдат въведени в живота. Има и други заселени по урви, долища и свлачища се места. И едните, и другите трябва да бъдат изселени. Законът за т. п. с. предвижда изселването им. Но и за това се искат големи бюджетни средства. С бюджетната сума на Министерството на земеделието никакво постижение не може да се осъществи.

Г-н министърът на финансите ни занима с бюджета на земеделието доста обширно. Той каза, че при съставянето на бюджета за 1946 г. се е съобразил с няколко предварителни принципи: че финансовата политика е в пълна връзка със стопанската и аграрната политика, че те, взаимно си сътрудничат, че се е ръководил от до-пълно стопанско и социално строителство. Аз не виждам подобно нещо. С 2½ милиарда лева финансовата политика, стопанската и аграрна политика и стопанското строителство са пред фант. С бюджета няма да се постигне никакъв резултат в това отношение.

Какви стопански и аграрни предпоставки ни сочи г-н министърът, за да засилим националния доход, който той представи като много малък? С какви средства ще проведе Министерството на зе-

меделието горската си политика? С какво ще залесява, ще строи горски пътища, ще обзавежда горска индустрия и ще способства за лов и риболов? Каква земеделска индустрия ще проведе? Как ще поднови изхабените и пропаднали инвентар? Как ще замести примитивния такъв? Как и с какво ще се проведе и затвърди трудовата производителна кооперация, трудовата поземлена собственост? С какво ще се подобри западналото ни скотовъдство? С какви средства ще го интензивираме, както се изразява г-н министърът?

Не! Определената сума е малка, нищожна и крайно недостатъчна. Не с трохи от държавната трапеза ще поддържаме онези, на чийто плещи е данъчното бреме и които цял живот се борят с земята, за да ги видим, след като са се алачили по угари и шиви, да излизат победени от живота и да нямат какво да оставят на децата си.

Отруденото село вярва, че Отечественният фронт си е поставил задача да проведе социална правда и да премахне бедността и неволята. Не мъртъвци да никнат от земята и сежи да се движат по нея, а здрави, силни и озарени с радост хора да броят майката-земя. (Ръкоплескания)

Г-жи и г-да народни представители! Необходими са средства, с които да проведем набелязаните реформи, за да обезпечим всичко живо и за да се отдале народът на мирен и културен труд. Вие знаете, че при материална обезпеченост положителните страни са без брой. Веселие ще обгръне земята ни. Раждаемостта ще се засили. Селата ще излъчват здрав и снажен народ, а не дребни и измършавели хорци. Притокут на блящите от селото към града хора ще спре. А това ще е възможно, само ако бюджетната сума е чувствителна. Аз я виждам. Аз виждам, че 5—6 милиарда лева са необходими, за да се сложи народното стопанство в благоприятно положение. Такава сума няма да се отпусне, но и с предвидената нищо няма да се осъществи.

Позволявам си поотделно да посоча, колко би следвало да се отпусне за мероприятията: 1 милиард лева за провеждане на трудовата производителна кооперация, поне 1 милиард лева за земеделска индустрия, поне 1 милиард лева за горите, поне 300 милиона лева за лов и риболов и т. н. и т. н. Като се обособят горите, остават за Министерството на земеделието 2.200.000.000 лв. С тая сума не виждам какво може да се направи.

Трябва да се съжалява, че такива суми не са предвидени. Ще се преклопи пред решението на бюджетарната комисия. Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз ме оторизира да заявя, че приема решението на бюджетарната комисия и на г-на министъра на финансите. Но тя, виждайки, че определените кредити са крайно недостатъчни, си позволява да вярва и се надява, че ще се гласуват извънредни бюджети и извънредни кредити в чувствителен размер за земеделието. (Ръкоплескания)

Г-н министърът на земеделието с голямо удоволствие говори и размишлява за държавни стъпки, които се стопанства при Министерството на земеделието. В близка цел са му горите. Така, той е убеден, че ще се помогне на земеделието. Но се опасяваме и се опасява от прибрзани решения и стъпки, с които се изправяме пред риска да се внесе разстройство. Тези опасения го карат да обмисля нещата и да пристъпи към разрешение на въпроса с необходимата постепенност.

Група на Българския земеделски народен съюз ще гласува бюджетопрокта с надеждата, че Парламентът и правителството ще замислят извънредни бюджети, в извънредните кредити на които земеделието да бъде застъпено достойно и чувствително. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата г-н министър Димо Казасов.

Министър Димо Казасов: Г-да народни представители! Аз слушах с дълбок интерес речта на преждоговорившия. Уверен съм, че и останалите народни представители ще кажат доста нещо за българското земеделие. Аз си позволявам свободата да кажа няколко думи за човека, който се е посветил на българското земеделие.

Д-р Иван Пашов (к): Другарю министре! Пред микрофона, защото не чуваме.

Министър Димо Казасов: Ще усиля. — Аз зная много добре, че тези, които живеят сред българските земеделци, които познават непосредствено условията, при които те изпълняват своя тежък труд, биха могли много по-добре, с много по-пълни и красноречиви данни да кажат това, което аз не бих могъл да кажа, за да дам пълната картина на нашето земеделие и да отдам заслужената дан на българския земеделец. Но това, което те биха казали, биха го казали като земеделци, като хора, които изхождат от същата среда. Аз искам да кажа няколко думи като човек, който е роден във от селото, живял е всякога далеч от селото и който желае да представи пустите скамейки, с които градът удостоверява един от най-тежките и най-значителни проблеми на българското национално стопанство. Искам да кажа това с няколко думи, първо, с едно впечатление и, второ, с една изповед.

Впечатлението няма да бъде мое. Това впечатление аз го споделях с едни от големите и именити съветски писатели и журналисти, този, които възбуждаха със своето огнено слово настъпващите съветски войски към леговищата на Хитлер. Думата ми е за съветския писател Иля Еренбург. Пътувах из България с тоя именит съветски писател. Иля Еренбург се интересуваше от всичко, но повече от всичко той се интересуваше от селския бит и от условията, сред които е оставен да живее българският селянин.

Спираме се в едно от най-бедните карловски села, което носи лиричното наименование Песнопой. Влизаме на слуга в първия изправен пред нас селски двор, в дъното на който стои схлупена, притисната почти до земята бедна селска хижа. Посреща ни една

възрастна жена и три по-млади жени, заобиколен с няколко дребни деца. Казах посрещат ни, но той израз нищо не говори. Той никога не може да ви поднесе топлината на онай изваяна от най-тънките линии на славянското гостоприемство усмивка, с която тия жени ни казаха: „Добре сте ни дошли!“

Влизаме в къщи. Покъртителна беднота. Две-три тенджери, няколко паници, три козяка и една рогозка. Върху рогозката току-що напусната кръгла трапеза. На трапезата разпръснати чер хляб, паница с печени пиперки, сол, червен пипер. Нищо повече. Оглеждаме цялата покъртителна обстановка на селския дом и излизаме на двора. Срещу нас, току-що оставил разпрегнатата си кола, бърза един изгорял от слънцето селянин. Влизаме в разговор и узнаваме, че една от младите жени е неговата дъщеря, а другите жени са неговите снахи, жени на двамата паднали в унгарските полета негови синове. Старецът прибави, че освен тичащите на двора деца той поддържа в Карловската гимназия най-големия си внук.

Аз почувствах изненадата на нашия именит гост пред тази необичайна за него вест. Гимназист от потъналата в сърцераздираща мизерия селска къща! И от този момент Еренбург покрай другите въпроси, които задаваше на заобикалящите ни селяни, никога не изпусна да зададе и следния въпрос: „Но колко деца имате в гимназията?“ И във всички села, през които ние минахме, получавахме отговор: на едно място 10, на друго 15, 20, а на едно място получихме отговор 60.

И когато по-късно при здрав стигнахме едно ловчанско село, на което за голямо съжаление в този момент аз не мога да си спомня името, и влязохме в селската кръчма, гдето стари и млади селяни почнаха да се надпреварват да ни предлагат ракия, вино и мезета, той влезе с тях в политически разговор. Позволете ми да отбележа: никога в живота си не бях изпитвал толкова възмущаваща национална гордост, колкото изпитах тогава пред интеллигентните и мъдри отговори на млади и стари селяни.

Какво впечатление тези отговори са могли да направят на нашия именит гост, показва следният факт. Еренбург се наведе над ухото ми и каза: „Вие сте един малък, но велик народ.“ Който познава Иля Еренбург, никога няма да подозре, че е способен на едно преувеличение, а още по-малко, че той би бил способен на едно ласкателство. И това той го повтори на публичната си сказка в театър „Балкан“. Това той писа и в своите кореспонденции за България, от които лъха възторг и любов за българския народ.

Ние ще поднесем след няколко дни всички тези кореспонденции в една спретната книга, посветена на България. Но живият образ на величието, за който Еренбург каза тия думи в селската кръчма, аз го виждам в схлупената селска хижа на Песнопой и особено в нейния възвишен, бих казал, неусетим стремеж към напредък и към култура. А хижата в Песнопой не е освен един прототип, едно обикновено явление на хилядите и хиляди селски хижи, с които е осеяна нашата хубава и за щастие днес огрята от свобода земя.

Аз принадлежа, уважаеми народни представители и представители, към една генерация, на която тежи един голям грях, грях както към българското село, така и към българското политическо развитие; принадлежа към генерацията, която, повлияна от германския догматичен социализъм, считаше работата за повдигане на селското стопанство за реакционна, тъй като замедлява процеса на неминувемото разпадане на селското стопанство, а чрез това забавя индустриализацията на страната и свързаното с нея развитие на социализма. Тъй пишеха, тъй ни учеха марксистите от германската школа, които бяха чужди на основните нужди и на основното развитие на селския бит.

Нашият догматичен, нашият книжен, откъснат от живота социализъм ни изолира за дълги и дълги години от селото. Последното трябваше да намери жив и непосредствен изразител на своите болки, на своите интереси и на своите тежнени. Появи се земеделското движение. Нашето отрицание на жизнеността на селското стопанство се преля в отрицание и на самото земеделско движение, което ние смятахме, че подлежи на бързо разложение и оттам на неминувемо изчезване.

Известно е, че в началото, в средата и в края на всяко отрицание лежи по една омраза. Нашето отрицание не беше лишено от омраза и у нас се издигна и разгоря омразата към селското движение, която не закъсня да даде своите гибелни последици. На свой ред земеделското движение не закъсня да ни отговори със същата омраза. Къде ни заведе тази омраза? Аз върху това не искам да говоря, защото всички ние сме живи свидетели на пътя, през който ни поведе омразата и стълкновението на генерациите, които бяха възпитани и които бяха готови и дадоха доказателства за тази готовност да служат самоотвержено и беззаветно на интересите на своя народ.

Но къде ни изведе тази омраза? До трагичните стълкновения в транспортната стачка от 1920 г., до 9 юни, до септемврийските събития. Настъпи — това е известно — политическа и стопанска реакция, германска окупация, катастрофа. Отрезвлението дойде под егидата и ръководството на Отечественния фронт. Голямото, великото историческо значение на Отечественния фронт лежи в факта, че той успя да заличи следите на така печално изникналата омраза, на така печално разразилите се в миналото стълкновения и да установи, да утвърди, да циментира сътрудничеството, което дава толкова блестящи плодове както във вътрешния, така и във външния живот на България.

Ние се връщаме често към това минало, понякога за да затвърдим поуката от него, понякога да събудим спомени, които не са от естество да внесат успокоение. Кой от тия поврати е полезен и кой е вреден — това вие ще обсъдите. И аз, обикаляйки от време на време селата, често пъти се връщам към това минало, наблюдавам селското добродушие и необходимостта за други национални елементи скромност на нашия селянин. Но което прави най-голямо впечатление не само на нас, които го познаваме повече или по-малко отблизо, което прави едно голямо, силно, бих казал потресаващо впечатление на чужденеца, това е душевното равновесие на българ-

ския селянин. Това е огромният душевен потенциал, с който българската политика в миналото е тъй много злоупотребявала.

В експозето на министъра на финансите вие чухте няколко нитересни данни за тъй наречения национален доход на българина. От тия данни потресаващо впечатление направи цифрата на националния доход на селското стопанство. И в тая цифра ние не можем да не видим отлято огромното, бих казал великото търпение на българския селянин. Наистина това търпение, в дни толкова тежки като днешните, е един огромен национален капитал. Но аз се питам: само в миналото ли се е злоупотребявало с този огромен национален капитал? Не пренебрегваме ли ние тоя капитал до известна степен и в настоящето? Не разпределяме ли несъразмерно културните и стопанските блага между селото и града?

Като разгърнем страниците на моя бюджет, аз на тоя въпрос не мога да отговоря друго, освен с едно отзивисто да. Ние продължаваме да разпределяме неравномерно културните блага между селото и града. В моя бюджет — аз не бих говорил за другите — това е отразено и с цифри. Ние даваме например 80 и няколко милиона лева за театрите, а за театрите, които са предназначени да обхванат селото и да поднесат нещо от това, което наричаме изкуство, от онова, което наричаме духовна радост, която може да събуди живите духовни сили на селянина, ние даваме само 6.000.000 лв. И готовността, с която селските народни представители гласуваха тия цифри, говори също и за голямата адмирация, която селото пита към общата духовна култура, и за неговото съзнание, че тая култура, издигната в нашите градове, неминувемо ще разпростре своето влияние и в селата.

И когато видя селски групи да кръстосват нашата столица, особено през есента; тия селски групи, които често носят в ръка топлата и обущата си и посещават нашите музеи, нашите картинни галерии — нещо, което никъде другаде, в никоя друга столица няма да срещнете; говоря за западните столици, където аз съм имал възможност да наблюдавам тия явления, там няма да видите селяни да прескачат прага на музеи, на картинна галерия, изложба; когато видя тези селски групи да кръстосват потъналите в блясък — нека да го отбележа — във велелепие все пак улици, измити, изчистени, спретнати, гримирани така да се каже — аз се питам: каква ли буца разлюлява душата на този измъчен селски свят пред великолепието, което се разстила пред неговите очи? Един ден, това беше преди войната, тласкан от любопитство, аз се сприх предпазливо пред една група селяни, която, застанала на площад „Александър“, се възхищаваше от величествените сгради, които обграждат този павиран, изчистен площад. Кое то чух ме изуми и аз искам да го споделя с вас, за да върша. Стар селянин, с торба под мишница, в която едва ли е имал нещо друго освен хляб, сол и буца сирене, охна пред тая гледка, която хвърли в изумление цялата група, и аз чух неговите думи: „Ей майка му стара, сега ще умра доволен, защото видях какво са направили нашите пари.“

Да викинем, уважаеми г-да народни представители, в дълбокия смисъл на това възклицание, което очертава извънредно широката душа на селянина, и да отдадем заслуженото на неговата скромност и на неговото търпение. Как? Като застанем пред неговите нужди с по-широк фронт и с по-щедрa ръка! (Продължителни ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Венелин Медаров.

Венелин Медаров (с): (От трибуната) Г-да народни представители! Пред вас е сложен на разглеждане и одобрение бюджетният експерт на Министерството на земеделието и държавните имоти.

Вярвам, че никому не е чужда мисълта, че в основата на всички стопански проблеми земата е главен фактор в процеса на производството. Земята, оплодена от човешкия труд, дава хляба и всички други храни. А гладен ли е човек, никакви физически и духовни прояви не са възможни. Култура, изкуства, музика, религия — всичко това идва отпосле, като отражение и надстройка на икономическия базис.

Ние открито трябва да подчертаем, че земата, земеделието и всичките му отрасли играят първостепенна роля за нашето благосъстояние. Ето защо, колкото една страна е по-напреднала, толкова по-добре тя е организирила своето производство. Каквито и подобрения и преобразования да въвеждаме и правим в земеделието, то ще си остане като занятие за много хора в живота. Затуй съвременната държава е организирила специален ресор, какъвто е Министерството на земеделието.

Трябва с радост да констатираме, че новата отечественофронтиска власт е съсредоточила вниманието си върху този важен проблем — земята, разпределението ѝ, обработването ѝ, с цел да може да се извлекат повече блага, и за справедливото им разпределение.

Министерството на земеделието е едно от важните стопански министерства, където с общи усилия трябва да разпределим разполагаемите средства така, че да не изпуснем да задоволим главните производствени и снабдителни сектори в нашето земеделие.

Трябва да признаем, че каквито и усилия да правим за развитието на индустрията у нас, то за една година, от която една четвърт е вече изтекла, много нещо не може да се направи, освен една подготвителна работа. Без да отричам голямата нужда от развитието на индустрията, която без съмнение ще се отрази благотворно върху всички отрасли от стопанския ни живот, трябва да приемем, че нашата индустрия ще остане с задачи за задоволяване вътрешните ни нужди и едва ли ще ни се отдаде да се изразим в състезание със силно развитите индустрии в напредналите страни.

Не е така обаче в областта на земеделието. Добитите артикули от земеделието и неговите отрасли ще задоволят нуждите в страната, ще хранят нашата индустрия и ще остане за износане на световния пазар, където за някои стоки, като розово масло, тютюн, плодове и др. ние имаме отдавна затвърдено име

Е добре, г-да народни представители, но ние наследихме една страна с изцедени финанси и стопанска разруха, плод на една претъпяна политика, водена от банди, фашистки правителства. Изтощението се е просмуквало във всички области на нашето земеделие. То се подсили от водената освободителна война, която трябваше да се продоволствува, и особено от небивалата суша, която почти умъртви всички култури в цялата страна.

Сега, наред с задължението на отечественофронтовската власт да организира обработването на земята на модерни и рентабилни начала, по всички правила на агро науката и агротехниката, трябва да се обърне особено внимание на следните сектори, които следва да се доведат до крайно развитие, а именно: 1) набавяне сечива, оръдия, машини и разни помагала за обработването на почвата; 2) торене и напояване; 3) засилване добива на индустриални култури; 4) фуражно производство и 5) скотовъдство.

Г-да народни представители! Парламентарната група на социал-демократите има убеждение, което изразявам, че моментните задачи, които има да разрешаваме, изискват значителни суми от бюджета на Министерството на земеделието да се отнесат за подобрене на следните отрасли в земеделието:

1) за уреждане на трудовоземеделските кооперативни стопанства и снабдяването на машинно-тракторните станции с едър земеделски инвентар: трактори, вършачки, сечилки и набавянето на разни оръдия и помагала за улесняване на обработването на земята, извършването на икономии и прибиране бързо и евтино плодовете от земята;

2) подобрене на тютюнопроизводството и други индустриални култури. Особено важно е засилването на тютюновата култура. Известно ви е на всички, че нашият тютюн дава близо 70% от стойността на нашия износ. Трябва да се направи възможното за раздвояване на тютюново семе, производството на ран, здрав и доброкачествен разсад, пренасянето му и безплатното му раздаване на стопаните, както и за подобрене на селската манипулация. Въвеждане на модерни сушилни и редица други подобрения и мероприятия за издигане качеството на нашия износен тютюн, с което ще се създадат на частния стопанин и на държавата още по-големи доходи;

3) засилване на фуражното производство, което стои като основа на нашето скотовъдство. Нуждата от семена на фуражни растения е голяма. Необходимо е настръчение на посев от култури с по-голяма трайност, каквато е люцерната, експарзета, детелината и др. Люцерновите ливади у нас от 600.000 декара следва да се покачат на 1.000.000 декара. Друго важно фуражно растение е кръмното цвело, което следва да вземе първо място. Годишно у нас засятата площ достига до 250.000 декара, а необходимо е покачането на 1.000.000 декара. Защото то може да бъде давано като храна на едрия рогат добитък, овце, свине и птици;

4) главното наше искане е подобрене на скотовъдството и птицевъдството. З последните години скотовъдството западна извънредно много. Едрият рогат добитък чувствително намала. Докато през 1934 г. сме имали кръгло 1.750.000 глави едър рогат добитък, сега той е достигнал, според изчисленията на познавачи, към 1.200.000 глави. Овцете също са намалели на около 2.500.000 глави.

Нужно е отглеждането на млади слатни стада от говеда, овцели, коне и др. Но докато положените грижи за скотовъдството ще се изразят в това, че резултатът, който ще добием, ще дойде след две-три години, то наложителни мерки следва да се вземат бързо при овцевъдството, свиневъдството и птицевъдството. Особено при птицевъдството увеличението е лесно и възможно. Инкубаторите не трябва да загасват до късна есен. По този начин ще осигурим достатъчно яйца и месна храна за пазара. Свиневъдството също така е възможно да даде плодове още тази година. Вземите оттогава мерки ще ни подсилят за наесен, когато започва уговяването на свинете.

Г-да народни представители! В бюджетопрокта на Министерството на земеделието и държавните имоти не видях в нито един параграф отнесени суми за направа поне на една силноза станиция за почистване и изсушаване на зърното, от каквито нуждата у нас е голяма. Но дано в близко време и това се вземе пред вид и направят средства за изграждането на такива.

С тия малки забележки за обръщане по-особено внимание на посочените отрасли, социалдемократическата парламентарна група ще гласува бюджетопрокта. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Филип Георгиев Филипов.

Филип Г. Филипов (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Разглеждането на бюджетопрокта на Министерството на земеделието и държавните имоти ни дава възможност да хвърлим поглед върху онова, което представлява нашата действителност, и да направим ония препоръки, които са необходими в настоящия момент.

Считам за свой дълг да подчертая, че българският селянин, със своите собствени усилия и подпомаган от органите на Министерството на земеделието, години наред е правил своите завоевания в областта на нашия стопански живот.

Ето защо аз считам, че онова, което често пъти се подхваля тук, в Народното събрание, за нашия селянин, в смисъл, че той е въведе много останал назад; подценяване на усилията на нашия селянин и неизтъкването на постиженията му в един къс период от 68 години само свободен живот, преплетен с три войни, които най-чувствително се отразиха върху земеделското стопанство, е един незаслужен укор към него. Напротив, ние сме длъжни да подчертаем големите постижения, които нашият селски стопанин е можал да постигне през това кратко време на свободен живот.

Нима нашият поглед не обхваща постиженията в нашето село във всички области на стопанския живот, за да ги отричаме! Ние сме длъжни да подчертаем заслугите на българския селянин, да бъдем с чувство на гордост, когато говорим за неговите постижения,

и да знаем, че именно за тия постижения се завижда на способността и трудолюбието на българския селянин от всички около нас.

Минавам към препоръките относно бюджета, който е предмет на нашето обсъждане. Намирам, че в областта на земеделието е необходимо окончателно да се разпределят районите в нашата страна с оглед на това, какви култури трябва да бъдат поощрявани и усвоявани от земеделеца-стопанин и с оглед не само на днешните пазарни условия, но и на бъдещите пазарни условия, които ще се открият за нашето народно стопанство. Ние имаме често пъти люшкания в това отношение. Ще видите, че често пъти в дадена околия от агронома се препоръчва една култура, минат се една-две години и се препоръчва друга култура. Тия неща внасят едно разочарование и отслабване на стремежа на нашия земеделец-стопанин към едно положително усвояване на дадена култура в своето стопанство.

Когато се направят тия основни проучвания по райони, когато се определят ония култури, които виреят и с които наистина ще се увеличи доходът на селския стопанин и на нашето народно стопанство, безспорно ние ще добием резултати за цялото ни народно стопанство.

На второ място всички ония райони, които обхващат планински и полупланински места в нашата родина — а те не са малко — места, които могат да бъдат доходни и са доходни, но само тогава, когато своевременно бъдат наторени, страдат от голямата нужда да бъдат наторявани. Ето защо трябва да се задоволи тази голяма нужда, която народното представителство и министерството чувствуват. Ние ще трябва да направим усилия за доставка на изкуствени торове, които нашето население можа да въкара в своето стопанство и да почувствува благодатта им. Това ще внесе едно подобрене, едно засилване на производството и ще задоволи стопаните в тия планински и полупланински краища.

Ние имаме вече една система, която цели да създаде в нашата страна по-големи земеделски стопанства, за да бъде земеделието машинизирано, да бъде спестен трудът, който се влага в него, да се създадат по-добри изгледи за реколти и доходи. Още отрано беше усвоена кооперативната идея, особено от идеолозите на кооперативизма, каквито бяха хората на Радикалната партия, които бяха и негови създатели в първите години на нашия свободен живот. Още тогава те поставяха задача на селските кредитни кооперации да набавят земеделски инвентар, за да може нашият селски стопанин да модернизира своето стопанство, като го подсили с всичко онова, което новото време налага. Следователно законът за трудовите кооперативни земеделски стопанства, който ние създадохме, дава още по-голяма възможност за разгъване мощта на селския стопанин.

Но тук аз искам да подчертая, че ония препоръки, които направих в речта си по тронното слово, трябва да се вземат пред вид. Тук трябва да бъдем много внимателни. Необходимо е да не се създават в днешния момент такива големи грижи на нашия министър на земеделието, грижи, които той сега се мъчи да преодолее. Ние трябва да бъдем последователни на закона, трудовите земеделски кооперации да бъдат преди всичко свободни, идейни стопански организации, които да възпламеняват нашия селски стопанин, защото само тогава ще има успех и творчество в тия големи земеделски стопанства.

Бочо Илиев (к): Те са само такива — свободни. Кооперативното дело е свободно.

Филип Г. Филипов (р): По принцип кооперативното дело е свободно и законът ни е такъв. Ще трябва и в приложението му да бъдем последователни.

Бочо Илиев (к): И приложението е съвсем свободно.

Председателстващ Кирил Христов: (Звън)

Филип Г. Филипов (р): Аз ще Ви кажа. Вие ме пресичате, но вие видяхте в комисията, какви мнения се изказаха. Не е удобно тук да ги подчертавам, но нашият министър на земеделието ги чувства най-добре. И за негова чест аз не искам да навлизам тук в подробности.

Втората област, която е от голямо значение за нашето селско стопанство, това е скотовъдството. Г-да народни представители! Ние трябва окончателно да установим в нашата страна, кой тип едър добитък ще поощряваме в дадени райони. Ние знаем, и особено всички от вас, които са от скотовъдни краища, знаят много добре, че досега се променяваха типове на добитъка. Някога се поощряваше монтафонът; след това се премини към искърската порода; сега наовоз се връщаме към монтафона. В селския свят, който се занимава със скотовъдство, безспорно не е още установено едно твърдо убеждение, коя порода е най-пригодната, най-целесобразната за нашето скотовъдство. Именно, тая препоръка аз правя: да се установи, с оглед на дадените райони, къде и каква порода ще трябва да се въведе, за да се поощри тя масово сред населението.

За да бъде засилено скотовъдството, предпоставката е преди всичко да имаме повече фураж. Слабостта на нашето селско стопанство е тая, че то все пак разчита на естествените пасища.

Марин Шивачев (з): Всичкото е там, че няма цена производството му.

Филип Г. Филипов (р): У нас засилването на изкуственото ливадарство, което ще даде по-голям количество фураж, именно съзаването на повече ливади люцернови, фиеви и т. н., се усвоява, но не с онова темпо, което е само в интереса на нашия скотовъдец. И на трето място, в областта на скотовъдството, аз искам да обърна вниманието на г-да народните представители — а още повече бих желал да бъде тук министърът на земеделието, за да си вземе белжека — именно върху това, че за засилването на дребното ни скотовъдство, овцевъдство...

Марин Шивачев (з): Което загива.

Филип Г. Филипов (р): ... което е поставено на изпитание в настоящия момент, ние сме длъжни да се вгледаме в разпоредбата на членове 111 и 113 от закона за горите, относно таксите за паша, с които е обременен скотовъдещът в нашата страна. В чл. 111 от закона за горите е създадено едно положение, по силата на което българският земеделец-скотовъдец е заставен да плаща такса „паша“ сезонно и на глава за малко и голямо, лете и зима. Всеки от вас ще схване, че през зимата скотовъдещът не използва горските пасища. Това е едно страшно бреме, което от дълги години чувствава този стопанин, реагира, но досега не се направи нищо...

Марин Шивачев (з): И което Отечественният фронт трябва да премахне.

Филип Г. Филипов (р): ... за да се установи една такса „паша“, а не така от една овца да се вземат, както казва народът, две кожи. Това е не само несправедливо, но това е една пречка за развитието на скотовъдството ни, особено в областта на овцевъдството.

Д-р Вера Златарева (з): Правилно.

Филип Г. Филипов (р): Сега при новата трансформация, която се прави, при откриването на новите министерства, все пак в Министерството на земеделието и държавните имоти от години наред не е усвоено една политика за създаване на собствени сгради, в които да бъдат настанявани неговите учреждения. И ние ежегодно, както в миналите бюджети, така и в настоящия бюджет, предвиждаме грамадни суми — 10 милиона лева за наеми на помещения. А всичко това би могло да се избегне с течение на времето, ако се усвои това начало: Министерството на земеделието, което е в положение да създаде собствени земеделски палати в околните и в други центрове, където да групира всички свои служби в една собствена сграда, постепенно да създаде тия сгради, за да се отърве от наемите, изразяващи се — така е било миналата година, така е и сега — в големи суми.

Искам да спра вашето внимание и върху един друг въпрос. Когато се вгледаме в бюджета, прави впечатление, че Министерството на земеделието и държавните имоти от години наред не е усвоило една политика за създаване на собствени сгради, в които да бъдат настанявани неговите учреждения. И ние ежегодно, както в миналите бюджети, така и в настоящия бюджет, предвиждаме грамадни суми — 10 милиона лева за наеми на помещения. А всичко това би могло да се избегне с течение на времето, ако се усвои това начало: Министерството на земеделието, което е в положение да създаде собствени земеделски палати в околните и в други центрове, където да групира всички свои служби в една собствена сграда, постепенно да създаде тия сгради, за да се отърве от наемите, изразяващи се — така е било миналата година, така е и сега — в големи суми.

Бюджетопроектът също така прави впечатление, че обхваща твърде много суми за въществени разходи. Аз съм длъжен, г-да народни представители, от всичко онова, което съм наблюдавал от дълго време в живота на нашата страна, да обърна вниманието и на вас върху известни факти, защото вие сте обществените органи, избраниците, които ще контролирате в излизането — особено нашият министър на земеделието ще трябва да има това пред вид — че в продължение на години разните началници са подвиздавали министрите и под формата на въществени разходи са си облажавали службите с превозни средства и с какво ли не, като по този начин кредитите, които са били необходими за народното ни стопанство, за да тласнат живота на селянина напред, не са отивали на своето място. Тази контрола трябва да бъде проведена реално през 1946 г.

Ние, радикалната парламентарна група, сме със съзнанието, че кредитите, които са необходими за Министерството на земеделието и държавните имоти са недостатъчни и че нуждите, които има нашето народно стопанство, са много и трябва да бъдат задоволени. Но ние сме два пъти с по-силното съзнание и чувстваме, че в настоящия исторически момент сме изправени пред съдбоносни дни. Всички правим върховни усилия да намерим средства да се справим с всички изненади, които могат да ни дойдат, и да се справим с достойнство и чест. Ето защо ние се задоволяваме с така предложения бюджетпроект на Министерството на земеделието, и заявявам, че парламентарната група на радикалите ще го гласува. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Бочо Илиев.

Бочо Илиев (к): (От трибуната) Г-да народни представители! Пристъпваме към разглеждане на бюджетпроекта на Министерството на земеделието в един момент, когато нашето земеделско стопанство мазжива един преходен етап в своето историческо развитие. Ние всички познаваме добре вчерашното и днешното състояние на нашето земеделие, а също така знаем, каква беше земеделската политика на държавата преди 9 септември, особено през годините на фашистките правителства у нас.

Аз няма да се спирам подробно на тия въпроси, искам само да отбележа някои особености на земеделската политика на страната ни в миналото, за да си обясним днешното безизходно състояние на нашето селско стопанство и да можем да очертаем задачите на оная политика, която в бъдеще трябва да следваме в областта на нашето земеделие.

Известно е на всички, че нашето земеделско стопанство страда много отдавна, и то страда неизлечимо, от няколко органически неговни недостатъци, които не му позволяват да върви напред, да се развива, а тъкмо обратно, тласкат го систематически към упадък, за да го доведат до днешното състояние на безизходност, в което го виждаме сега. Тия недостатъци на нашето земеделие са много, но аз ще отбележа само два от тях. Първо, земеделската преисправност у нас, гледат да зема, да, което гово-

рихме при разглеждането на закона за аграрната реформа, която тежне като воденичен камък върху народното ни стопанство.

На второ място нашето земеделско стопанство носи в себе си редица парадоксални противоречия, които го тормозят и спъват неговото развитие. От една страна то е обременено с непоносими разходи за работен добитък, инвентар и постройки, които се използват едва 30% поради неговия дребно-собственнически характер. От друга страна голям брой земеделски стопанства, повече от 20%, нямат никакъв жив и мъртъв инвентар, а в известни сезони от годината почти всички земеделски стопанства страдат от недостиг на добитък. Същото е и по отношение на работната ръка, която, общо взето, е в голям излишек, а в сезоните на усилена работа земеделските стопанства чувствуват остра нужда за такава.

В резултат на изтъкнатите по-горе противоречия и слабости, нашето земеделие е отивало и продължава да отива в пълно противоречие с икономическото и социалното развитие на света. Вместо да се механизира и все повече да се рационализира, то отива към примитивност и дезорганизираност. Вместо да увеличава своите доходи според нарастващите нужди на държавата и народа, то става все по-малодоходно и по-нерентабилно. Като прибавим към всичко това разоръжението и ограбването на нашето стопанство, което германците, подпомогнати от техните агенти у нас, проведоха, тежестите на войната и пораженията на сушата, картината става пълна и ясна. Какво да се прави? Ето въпросът, който стои сега пред нас.

Основната слабост на земеделската политика на нашата страна в миналото е именно там, че вместо да се вземат радикални мерки за отстраняване структурните недъзи на земеделското ни стопанство, да се създадат условия за неговото развитие и възход, фашистките управници и стопановеди провеждаха политика на дребно, политика на кърпещ и залъгваха селските маси с откъслечни, палиативни мероприятия, които не лекуваха болестта, а само усилваха предсмъртната агония.

Аз се справих малко в стенографските дневници на миналите фашистки Народни събрания и особено се спирах на една реч, която предизвика в миналото интерес сред земеделските стопани, реч на един от най-верните слуги на Кобургската династия и най-префиген фашистки демагог, като министър на земеделието, който издига между другото лозунга: „Другари — казва тои в Народното събрание — трябва да поведем борба. — И то каква борба — борба за високо качество на храната.“ И какви мерки препоръчва той? „Трябва да се създаде в нашите университети катедра за качествата на храната на българина.“ Значи, като създадем катедра, ще подобрим храната на българското население. И препоръчва редица мерки, някои от които са: да научим земеделеца-стопанин да оре с плуг, да го учим да сее със сеялка, да му прочистим семената, които той сее, да му изградим торница, да му направим обори, да извършим комасация на земята му — прийоми, които фашистката власт прилагаше на едро и за които се хвана голяма част от земеделското производително население, за да дойде до сегашното състояние, в което се намира.

Като приемаха, че нашето земеделско стопанство в досегашната му форма на еднолично, дребно, примитивно, семейно-трудово стопанство е най-доброто, което може да се желае, фашистите полагат усилия да го укрепят, разбира се, с палиативни мерки: на горди, премин, съвети, инспекторие, проповеди и пр. — неща, които не дават никакви резултати. Основната, която е прогнана и разядена, се запазваше непожътната. Не се предприемаха почти никакви радикални реформи и мероприятия, които да съживят и активизират производителните сили на земеделското стопанство, а оттам да се даде мощен тласък в развитието на целокупното народно стопанство.

Тази из основи погрешна и престъпна за националните интереси на България политика на фашистките управници превърна нашата страна в един аграрен придатък на германското стопанство.

Днес ние сме поставени пред задачата да ликвидираме с това печално наследство, да намерим средства и сили да възстановим бързо, доколкото това е възможно, разрушеното и ограбено земеделско стопанство, да съживим неговите производителни сили и да го издигнем на краката му, за да можем по най-резултатен начин да достигнем възможното най-голямо увеличение на нашето земеделско стопанство.

Ние сме свидетели днес на едно мощно и широко движение към радикално преустройство на нашето земеделие по пътя на неговото уедряване и коопериране. Само за една година и половина, от 9 септември насам, израснаха вече над 500 трудови кооперативни стопанства, обединяващи над 45.000 еднолични селски стопанства. Техният брой се увеличава непрекъснато, въпреки някои трудности. Този поход на трудещите се български селяни към решително преустройство на земеделското стопанство смущава някои реакционни среди у нас и те надигат страшен вой срещу трудовите земеделски кооперации. Те пускат в ход какви ли не измислици и клевети, плод на тяхното болно въображение, от които е заразен и нашият преждеговоривш колега.

Г-да народни представители! Тук от това място трябва да заявя, че кооперативните стопанства у нас се изграждат напълно в духа на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства, създаден от нашето отечественофронтно правителство. (Ръкоплескания). Въпреки усилията на реакцията, те ще следват своя победоносен път, подпомогнати решително от народната власт на отечествения фронт. Народното събрание ще трябва да даде реален израз на своето положително отношение към делото на трудовата земеделска кооперация чрез гласуване необходимите кредити за ония мероприятия, които са от естество да улеснят и потикнат преустройството на земеделското ни стопанство по пътя на неговото уедряване и машинизиране.

Аз искам да отворя една скобка и да кажа, г-да народни представители, че ние започнахме в един момент много труден. Кооперативните стопанства, които градим днес, ги градим при немислимо тежки условия.

Някой от земеделците: Да.

Бочо Илиев (к): Липсват машини, липсват подготвени кадри, няма строителни материали за най-елементарни стопански сгради, кредитирането им още не е уредено от нашата Земеделска и кооперативна банка, всекидневни мъчнотии като последица от войната, а най-вече от тазгодишната суша. Като прибавим към това и страшния вой и страстите и големи препятствия, които спъват или които се опитват да спъват тяхното правилно развитие, от страна на нацията се след 25 август у нас реакция, всичките тези условия вкупом дават една картина, от която можем да видим действително правилно заключение в смисъл, че въпреки всички тия трудности кооперативните стопанства преуспяват. Има, казват, недоволни. Защо? Защото създали наслада кооперативни стопанства. Ние поставихме публично въпрос и така наречената опозиционна преса не може да посочи имена на хора, които са пратени наслада в трудовете земеделски кооперативни стопанства. Ние подчертаваме: кооперацията наслада не се прави. Иначе тя няма да е кооперация. Нейната основа е напълно доброволна по пътя на съзнанието на кооператора, че по друг път той не може да тръгне, че повече той не може да остане в сегашното си състояние.

Аз искам да си послужа само с един пример, за да илюстрирам това, което казвам. У нас при пускането на първата кооперативна тракторна дълга бразда, както се изрази един колега, когото тук слушах, селяните устройват сами, по свой начин, тържества. Аз съм камен да присъствам на много от тях, обаче, за съжаление, поради невъзможност физическа, на малко съм присъствувал, но искам да предам с две думи впечатлението си. Излиза цялото село, и кооператори, и некооператори, на кооперативната нива. Пускат тракторите, един-два-три, окичени с цветя. И когато тракторите минават през браздите или през синорите, непринудено от гърдите на всички се изтръгва мощното българско „ура“ и почва хвърлянето на калпаци. Но това още не е нищо. Погледнете ги, ако можете да си ги представите там самите селяни, да видите сиянието в техните очи, да видите пламъка, който гори от цялата им физика. (Ръкоплескания) да видите как действително тия селяни преживяват преминаването на машината, парадния ход на машината през техните синори. Защо е това? Защото това е синорът, за който искат да ги заковат...

Д-р Вира Златарева (з): Синорът, който ги разделя.

Бочо Илиев (к): ... и за който плачат все още остатъците на фашизма и на реакцията у нас. У нас всеки синор е опръскан с много човешка, с много братска и много бащинска кръв. Вие всички познавате каква е нашата действителност, колко братя са убили братя, колко синове — бащите си и колко други — близките. А колко са другите побойници! А спомнете си, не спомнете си, а да припомним само колко хиляди, много стотици хиляди са делата за синорите и браздите, все по пътя на ограничаваната, на малката и недостигаща до нивъде земя, за да се запази тази частна собственост, която ние не рушим, но искаме да премахнем само синора. И затова, когато тракторите преминават през синорите, ние виждаме и чувстваме действително онова, което става в физиката и психиката на нашия селянин — нещо тежко се откърва от гърдите му, пада мъката му: „Ей, най-после отървахме се! Няма да има вече кавги! Няма да има вече спъвания! Няма да има вече дела!“ Затова те така сияят, затова те са така радостни, затова те така викат, когато тракторите минават през синорите и когато откриват дългата тракторна бразда.

Но това веселие е на село, драги народни представители. А в града, в някои адвокатски кантори (Смях и оживление) има друго съвещание. Там вече челата са навъсени, там хората са замислени.

Един от комунистите: Кисели настроения.

Бочо Илиев (к): Селяните там днес тържествуват. Какво става? Премахват синорите. Значи, подрива се из основни карьерата. Дайте да спасяваме. И се нагърбват да спасяват. Ние днес нямаме градове, в районите на които да има трудово-земеделски кооперативни стопанства, където да няма образувано едно мълчаливо съдружие на някои адвокатски среди, за да не петня цялото адвокатско съсловие, които са вземали вече мерки — отпечатали са предварително молби, в които молби се казва: „Аз не съм съгласен да остана в кооперацията, защото съм ошетен поради това, че земята ми е качествено понижена. Аз се записах по-рано, но сега размислих, че няма да имам полза от кооперацията. Смятам, че така ще загубя моята собственост“. И много още други мотиви са предварително напечатани, оставено е само да се попълни името на жертвата, която почват да търсят. Качват се на леки коли, тръгват те, или изпращат свои агенти по селата, търсят и намират, за съжаление, все още наивници, качват ги, вземат ги при себе си, водят ги в града, пращат ги при свои колеги тук в София, за да ходят да хлопат в Министерството на земеделието, за да има основание другарят Филипов да казва: „Вие бяхте в Министерството на земеделието и видяхте“. Видях, действително видях, че са дошли някои недоволни хора. Питам ги: от какво бе, другари, сте недоволни? „Ами, по-рано се записахме, но не ни обяснихте, че ще става кооперация“. Ами какво? „Ами говориха да се запишем да прегрупират земята“. Е, добре, ти подписа ли се там? „Е, да. Подписах се, но сега си оттегля подписа“. Научили го да си оттегли подписа. А една съвсем грохнала жена ми казва: „Морален тормоз имаше, господине!“ (Смях) Морален тормоз имало! И тя разбрала, че имало морален тормоз!

Някой от земеделците: Научена е.

Някой от комунистите: Това е пак адвокатски израз.

Бочо Илиев (к): Това е адвокатски израз, който тя скъпо е платила.

Д-р Вира Златарева (з): Но в интереса на истината ще кажа, че адвокати написаха първите брошури у нас за трудовите земеделски кооперации.

Бочо Илиев (к): Аз за тях не говоря.

Д-р Вира Златарева (з): Адвокатите написаха първите брошури.

Бочо Илиев (к): Аз, другарке Златарева, предварително се извиних, като казах, че някои адвокатски среди са против, за да не петня честните адвокати.

Аз само малко се отклоних, г-да народни представители, за да няма място и в Народното събрание за каквото и да било съмнение по отношение строежа на трудовите земеделски кооперативни стопанства. Но вие трябва да отчитате всякога състоянието, в което се намираме, обстановката с цялата й тежест, а и психическото и умствено състояние и низкият културен уroveň, на който още се намира нашата селска маса, че все още тя се подлага на влиянието на селските чорбаджии, които са недоволни от това, че губят своето икономическо господство над тръдещите се селяни и на техните доброжелатели от града, които заедно образуват едно същество против трудовите кооперативни земеделски стопанства. Но въпреки всичко, то няма да успее.

Трудовите земеделски кооперативни стопанства особено след първата си година, която беше, за съжаление, много лоша поради страшната суша, в бъдеще ще просперират и няма никой наслада да тръгне да ги проагитира. Аз също така говоря на наши приятели кооператори: вие няма защо да се сражавате слободно с тия, които не са в кооперацията, нито има защо да ги кандардисвате да влязат; тях вече машината ще ги проагитира и тя ще ги кандардиса. Имаме такива случаи. Орат един-два, а може би повече трактори в кооперативното стопанство, в големия кооперативен блок, и орачът е действително орач, на 15—20 см., а в съседство нашият частник с дългите крави и с адовомото рло пътри, мъчи се да пътри земята. Добитъкът едвам крета. Често пъти стопанката води кравите, не затова, че са аджамии или не знаят да върват, а затова, че не могат да теглят адовомото рало. Тя тегли отпред, той бута отзад, добитъкът се мъчи и тегли, а в края на крапната вечерта равнометката такава: декър и половина или два декара за пътрена, неизорана нива, а в съседство в кооперативния блок се изпълна тракторната дълга бразда по земята като че ли е реголвана. Поглежда я нашият още неосъзнат бъдещ кооператор изпод вежди и се съгласява, в съзнанието му вече почва да зрее мисълта: „Ех, анижда се, че там ще бъде то, така ще бъде, както правят всички.“ Ще преклони глава и ще тръгне. Когато нашата тракторна сноповързкака ожънва с 7—8 човека и с двама техници 80—100—120 декара, в съседство нашият селяк да се прее от сутрин до тъмно вечер не може да ожъне повече от един декър. И когато той ще се извърне и види, че е оголил само един декър, а машината е оголила 80—100—120 декара, той вече сам ще се преклони, няма защо никой да го убеждава. А и други преимущества има машинната обработка.

Покрай това мероприятие, за нашето земеделско стопанство трябва и още други мероприятия, които аз искам да отбележа. На първо място трябва да се отпочне строеж на язовири, помпи и др., които ще дадат на земеделското стопанство вода за напояване земята, за предотвратяване напастите от сушата, както беше това лято, и електрическа енергия за раздвижване на рашата индустрия. Трябва да се отпочнат редица мелниоративни мероприятия като: отводняване и корекция на реките, терасиране, подобрене пустешните земи и др., което ще допринесе за увеличение и подобрене работната земя. Трябва да си създадем собствена наша индустрия, която ще преработи произведенията на земеделското стопанство, ще погълне излишната работна ръка и ще спомогне за увеличение доходите на нашия народ. Също така належащо е създаването на промишленост, която да снабди и съобщи нашето преустройващо се земеделие с необходимите производствени средства. Разширяването на съществуващите държавни скотовъдни и други стопанства и създаването на нови такива на базата на самондържката, представлява също така важна и належаща задача. Тия стопанства ще служат като разсадници за добиването на елитен разплоден, посевен и посадъчен материал, който по-нататък ще служи като изходен материал за подобнителна работа в кооперативните трудови земеделски стопанства. Нещо ново ще трябва да се направи и в областта на кредитта, за да може същият да стане евтин, лесно достъпен и дългосрочен за нашето земеделско стопанство.

С тия няколко думи аз набелязвам само някои от по-важните мероприятия и предприятия, които ще трябва да намерят отражение в бюджета и в политиката на Министерството на земеделието. По-неже времето не ми позволява да разглеждам по-изчерпателно отделните мероприятия, клоновете на земеделското стопанство и други почини — обект на бюджетопроекта на Министерството на земеделието и държавните имоти, аз ще се спра с по-няколко думи само на по-важните от тях.

Г-да народни представители! Първата реформа на нашето отечественофронтовско правителство в областта на земеделското стопанство, това е законът за трудови земеделски кооперативни стопанства — събирането на дребната наша собственост, за която говориха тук и преждеговорниците колеги, в един кооперативен блок кове, при които се запазва напълно частната собственост, защото в закона е казано: „Стопаните се снабдяват с нотариален акт, те могат да продават, да поделят и да подаряват своята земя.“

Известно е вече на нашата общественост, че ние пристъпваме към механизизирането на тези стопанства. Механизизирането ще става чрез създаване на машинотракторни станции. След обстойно обсъждане от институти и деятелите, които работят в тази област, се

реши, тия станции да се строят като самостоятелни държавно-кооперативни предприятия с изключително колективни членове, най-важният от които е държавата, която ще участва с делов капитал. Освен това там ще участвуват и самите кооперативни стопанства, кооперативни съюзи и центри, общините, околийските сдружения на притежателите на едър земеделски инвентар, професионалните сдружения на работниците, техниците и трактористите от машинотракторните станции и други.

С тазигодишния бюджет г-р Министерството на земеделието ще трябва да се направи първата решителна стъпка към машинизирането на българското земеделие. Тук му е мястото да забележа, че както изобщо се случва в живота, големите, изключителните дела се раждат с непосилни родилни мъки и изключителни усилия, особено днес след войната, когато възможностите за тяхното изграждане са несравнимо по-лоши, отколкото в нормално време. На пазара днес липсват каквито и да било земеделски машини, особено трактори, липсват и резервни части. При тази обстановка ние трябва да поставяме основите както на машинизирането на трудовите земеделски кооперативни стопанства, така и на машинотракторните станции.

Наред с тази голяма задача, във връзка с машинизирането на земеделското стопанство се поставя и една много по-близка задача: при липсата на трактори на пазара и при затруднението, в което се намира в самото начало на своя живот трудовото кооперативно земеделско стопанство, да се намери възможност, земята му да бъде навреме изорана и засеяна. Тази задача изпъква толкова по-наложително през тази пролет, когато добитъкът е слаб и недостатъчен.

За да осигури кооперативните земеделски стопанства с трактори за предстоящия сезон, Министерството на земеделието подготвя сключването на договори между новооснованите машинотракторни станции и трудовите кооперативни земеделски стопанства от една страна, и собствениците на едър земеделски инвентар, от друга. Машиноприетателите трябва да поставят машините си в разположение на трудовите земеделски кооперативни стопанства за през текущата 1946 г., а това значи за времето, докогато ще се набавят значителен брой машини отвън.

Г-да народни представители! При състоянието, в което се намират машините в днешния момент, след като години подред не са били ремонтирани основно и за да бъде осигурено на стопаните им едно сравнително добро възнаграждение, без в това да има елемент на принуда и без да им бъде платено повече, отколкото могат да понесат още съвсем бедните трудови земеделски кооперативни стопанства, дава се възможност на притежателите на трактори, ако желаят, да дадат срещу заплащането на определен наем тракторите си на разположение на машинотракторните станции, респ. на трудовите кооперативни земеделски стопанства. Тук държавата трябва да подпомогне и улесни наемането на машините. И тя дава това подпомагане с предвиджания в бюджета на Министерството на земеделието кредит за ремонтите и наем на частни земеделски машини, ремонтни работилници и машинотракторни станции на нуждите на трудовите кооперативни земеделски стопанства, като половината от стойността на ремонта на машините, използвани в трудовите кооперативни земеделски стопанства през настоящата година, ще се заплаща от държавата, а другата половина ще се плати от самия притежател на машината. Гласуването на този кредит се иска не като една трайна политика на държавата. Наистина би било крайно лоша реклама за трудовите кооперативни земеделски стопанства, ако подкрепата, която трябва да им се даде днес, поради изключителната конюнктура, в която се намираме, поради липсата на машини и резервни части на пазара, и похабеност на наличните в страната частни машини, продължи и в бъдеще.

Гласувайки кредити за машинизирането на земеделието и по-специално за машинизиране на кооперативния сектор от нашето земеделие, ние не бива да забравяме, че по бюджета на Министерството на земеделието се предвиждат ежегодно около 200 милиона лв. за изплащане лихвите на заемите от минали години, и то само за времето от преди 5-6 години насам, далени за набавяне на дребен земеделски инвентар за нашите дребни земеделски стопанства.

Става дума за едно мероприятие, което единствено ще бъде в състояние да разреши радикално, из основа, една ли не всички проблеми на българското земеделие. Аз бих се аргументирал основателно, но съм длъжен да държа сметка за времето, с което разполагам.

Говорейки за машинизирането на земеделието, ще ми позволите, г-да народни представители, да подчертая тук пред вас не само прякото значение, което има това голямо мероприятие на държавата за основното подобрене и преобразование на земеделското ни стопанство, но и неговото косвено значение, което е не по-малко важно и ще има голямо историческо значение не само за земеделското ни стопанство, а за целокупното ни народно стопанство. Чрез машинизирането ние ще освободим за индустрията и другите отрасли на народното стопанство около 1 милион хора, от общо 3.500.000 ангажирани в земеделието, един грамаден контингент — преди десетина години общо в индустрията у нас се занимаваше, че са ангажирани около 100.000 души — който ще попълне нашата индустрия, занаяти, размяна, свободни професии, просвета и културни институции, които има телърва да изникват и цфят в нашата страна, която действително може да се преобрази.

На второ място, други 500.000 души ще могат да бъдат погълнати от интензивните клонове на земеделското стопанство — лозарство, зеленчукарство, продуктивно скотовъдство, бивъство, тютюнопроизводство и индустриални култури, условията и възможностите за процъфтяването на които при кооперативното стопанстване, са отлични. Изобщо възможностите за увеличение, т-й-малко за удвояване доходността на земеделското стопанство са налице. На трето място, на 500.000 души стари, жени и деца, при кооперативното стопанстване на земята трудът ще бъде облекчен и в това ще се постигне и голямата социална задача, която си по-

ставя кооперативното стопанстване на земята — облекчаването на тежкия труд.

Освободената от земеделието и прехвърлена към други отрасли работна ръка ще даде възможност за развитието на производителните сили в много области на народното стопанство и на първо място в изграждането на язовири и на електростанции при тях, на канали за напояване и на други водни строежи, с което се създават предпоставките за цялостната електрификация и индустриализация на страната и за борба с природните стихии — сушата, наводненията и пр.

Преливането на работната ръка и повишението покупателната способност на селото са двата опорни стълба, на които ще се оприе индустриализацията на нашата страна, оттам и нейното благоденствие, просперитет и пълен разцвет.

Г-да народни представители! Трябва да спра вашето внимание и върху втория важен отрасъл в земеделието — скотовъдството. Между земеделското производство и скотовъдството съществува тясна органическа връзка, която не може да бъде разхлабена или разкъсана без вреда за всеки един от тия два клона на земеделското стопанство и за народното стопанство въобще. Навката ни казва, че от включената в растителната продукция енергия само 1/4 се оползотворява от човека, а останалите 3/4 от нея остават в отпадъците, които могат да бъдат оползотворени единствено чрез изхранването на животните.

От друга страна, чрез получения оборски тор и хвърлянето му на нивите 3/4 от включената в храната на животните енергия отново се връща в земеделието.

Задачата става още по-важна, а също така и по-трудна, поради обстоятелството, че войната и страховната суша през 1945 г. нанесоха сериозен удар на и без това изостаналото наше животновъдство. Ние трябва да достигнем във възможно най-кратък срок количествено и качествено подобрение на скотовъдството в различните му клонове, съобразно тяхната важност и съществуващите за тяхното развитие условия.

Тук му е мястото да отбележа, какво досегашната скотовъдна политика на Министерството на земеделието ни даде ония резултати, които да съответствуват на нуждите, от една страна, и на употребените средства, от друга. Причините трябва да ги търсим преди всичко в дребния характер на нашето скотовъдство, при което не са възможни сериозни и резултатни подобрителни мероприятия, а също така и в липсата на здрава фуражна база, необходима за нашето скотовъдство, причината за която лежи пак в особената структура на нашето дребно селско стопанство.

Ще посоча само един пример. От ред години насам Министерството на земеделието е ангажирало значителни средства и големи агрономически кадри, за да провежда контрола върху производствените качества на домашните животни с цел тяхното подобрене и засилване производството на животински продукти. Резултатите от това мероприятие са крайно незадоволителни, за да не кажа никакви. Какъв контрол се провеждаше, г-да народни представители? Имаме създаден цял контрол-асистентски институт. Там се създаде по-късно на посмешение за нашето скотовъдство една поговорка: „Има у нас мляко, но това е контрол-асистентска констатация, констатирана по книгите, че има мляко.“ Контрол-асистентският институт е длъжен от отелването, примерно, на кравата до последния момент, докогато тя се дои, да контролира в определени спокое като измерва на тегло кравата и телето, което бозае, за да констатира колко мляко се избозава от телето и колко стопанинът надоява. Това става на кантари, които теглят най-малко хиляда, а често пъти и 5 хиляди килограма и за които кантари една разлика от 2 кгр. в теглото няма съществено значение. Но контрол-асистентът бележи по своите книги, че телето е избозало 1 кгр. и 300 гр. мляко или 2 кгр. и 500 гр. мляко, а за кантара тая мярка няма никакво значение. Контрол-асистентът обаче пише толкова мляко, колкото е необходимо да се получи в теченте на един доен период, за да може стопанинът да достигне 1.700 литра годишна млечност от кравата, та министерството да му даде някаква премия за това, че е отгледал доброкачествена крава, а, от друга страна, да може контрол-асистентският институт да оправдае своето съществуване и да се покаже, че трябва да остане да продължава своята дейтелост. По този начин далеч не може да се отиде.

Никола Павлов (з): Не само това. Контролът се отнася върху една съвършено незначителна част от добитъка и по тая причина контролът губи своя смисъл.

Бочо Илиев (к): Това е другата слъба страна на тази констатация — че се контролират само от 1 до 3% от нашите животни и не може да се добие никаква представа.

Аз искам с тая малка аргументация, която ви давам, да посоча лошата страна на провежданата през теченте на много години политика за насърчение на тая или онай раса.

Фашистките стопановеди измислиха една българска раса — сивото българско говедо. Не съм антипатриот, за да отрека нашето говедо и да препоръчам някоя чужда раса. Но тая пропаганда на фашистите за сивото говедо не беше случайна. Фашистите не случайно се спяха на това говедо, защото действително то по начало е една здрава физически крава, която при добро хранене може да изорча тия 10—15—20 декара, които има нашите стопани. Когато обаче настъпва стопанска криза, която почувствува нашето земеделие след 1930 г., фашистките стопановеди, вместо да вземат мерки за отстояване в бъдеще на една такава криза и да отидат по пътя на машинизирането на нашето земеделие, за да го спасят от евентуални бъдещи такива катастрофи, препоръчаха кравешкото земеделие, кравата като теглителна сила, за да може — така пропонуваха те — чрез своите агрономически и други дейтели — от кравата земеделесът-стопанин да има тройка полза: да си облагодетелства личността, да получава мляко и да има придоходи за пазара. Понеже

ще се кяри от три страни, хванала се нашите земеделски стопани в тая пролов, а тая е най-голямото нещастие за нашето земеделско стопанство.

Установи се, че искърското говедо не е никаква раса. Ние имаме такъв случай. Най-големият завод у нас край Клементина имаше навремето значително ценни български крави, които достигнаха да дават до около 20 литра мляко дневно. Там обаче заведоха скотовъдството, които трябваше да проконтролират и да установят какво е това сиво българско говедо, сметнаха, че то трябва да бъде и по цвят сиво. И затова гледаха му челото, разгръщаха косъма на опашката му и ако намереха един блт косъм, казваха: това не е качествено животно. Промениха си качеството, но свършиха млякото в държавния завод.

Тая контрола и тая политика не беше насърчение на скотовъдството. Тая контрола доведе нашето краварство, на което говедовъдство до такава състояние, че днес по броя на кравите ние можем да се хвалим и да съперничим с много други страни, но по броя на продуктивния добитък можем да съперничим само с тая забележка, че мляко у нас няма и не може да има при това увлечение.

Аз чух тук да се казват от преждеговорившите препоръки за нашето сиво българско говедо. Това наше сиво българско говедо обаче трябва да бъде запратено там, където се запратиха и фашистките стопановеди — на бунището. В някои области то може да остане, но само за месо. В никой случай това говедо не бива да остава за мляко. Правилно каза един от преждеговорившите — ние трябва да се ориентираме към млечните отродия, каквито вече имаме в нашата страна и каквито можем да почерпим от другде и най-вече от нашия братски Съветски съюз.

Трябва да ви спомена и за още едно увлечение у нас. Понеже бяхме приклучени като поматък за немската, за фашистката колективизация, поискаха у нас да насаждат една нова раса овце, наречени меринофлаш. Това са овце с префинена вълна, които обаче живеят във високите части, в планините на Германия. Докараха ги у нас и ги настаняха в завода „Клементина“ и в други части на Северна България, в Дунавската равнина, най-вече в Свищовска околия, за да ги кръстосват с нашите овце и да подобряват вълната им. И какъв резултат се получи? Всичките тия овце, понеже тук е топло, се заразили от краста и селяните искаха да ги убиват. Но фашистките гадове не им позволиха да сторят това. Те ги караха да им правят бани. Селяните нямат за себе си бани, но трябваше да правят бани за овцете и систематически да ги къпят през 5—6 дни. Можете да си представите какво скотовъдство е това да къпеш животните всеки 5—6 дни, дори и с различни лекарства. Но крайният резултат се получи на 9 септември: когато ние чистехме фашистките гадове, тогава селяните от Свищовска околия очистиха и фашистките колове — убиха ги с криваци (Ръкоплекания), защото смятаха, че така трябва да ликвидират с тая напаст, която беше награтена на нашето скотовъдство.

Ето такава едно невежество се насаждаше, и то системно, от страна на фашистките стопановеди. По този път ние в бъдеще не можем да вървим, г-да народни представители.

Сегашното ниско ниво на нашето скотовъдство и огромните нужди от една засиlena скотовъдна продукция в близко бъдеще ни заставят да тръгнем с по-бърз темп и с по-сигурни крачки.

Аз не виждам друг изход, други възможности за възхода на нашето скотовъдство, освен по пътя на неговото уедряване в кооперативните стопанства. Само в едрите кооперативни стопанства ще бъде възможно приложението на зоотехническата наука и единствено само чрез кооперативните земеделски стопанства ще бъдем в състояние да подсигурием с необходимия фураж това скотовъдство.

Съществува у някои неосведомени хора схващането, че кооперирането на земеделското стопанство, неговото машинизиране води към намаление на скотовъдството. Нищо по-погрешно от това, г-да народни представители. Тъкмо напротив: само при кооперативното стопанисване на земята продуктивното скотовъдство ще достигне своето най-голямо количествено развитие и своя разцвет в качествено отношение.

Тук веднага излъква въпросът за избора на подходяща раса на нашите домашни животни. Досегашната политика в това отношение имаше пред вид нуждите и възможностите на дребното селско стопанство. Кооперативното земеделие има вече по-други изживявания. То иска по-тежък кон за земеделска работа, иска по-млечна крава, която вече няма да влачи плуга, а ще дава мляко, иска изобило продуктивни животни, които да съответствуват на по-високото техническо ниво, на което ще бъде поставено скотовъдството в кооперативното стопанство. Също така и организацията на снабдяването на земеделското стопанство с елитен разплоден материал трябва да претърпи коренна промяна в бъдеще, като кооперативните стопанства ще поемат ролята на поматки филчаги на държавните скотовъдни стопанства в това отношение. Производството на държавните стопанства, вместо да се пръска и похабява в отделното частно стопанство, гдето не е възможна никаква научна работа и никаква ефикасна контрола, да се предоставя само на кооперативните стопанства, които от своя страна ще задоволяват и нуждите на частните стопанства от разплоден материал. Като не изоставяме напълно грижите ни за скотовъдството в частното земеделско стопанство, доколкото това намира стопанско оправдание, ние трябва да насочим нашето внимание главно в тази насока: да разширим и подобрим работата на държавните скотовъдни стопанства, като изходна база за подобрене на нашето скотовъдство, и да подсигурием кооперативните стопанства с елитен разплоден материал за формиране на кооперативни стада.

Тук му е мястото да изтъкна нуждата от повдигане качеството на научната работа в нашите държавни скотовъдни стопанства, която сега не стои на нужната висота, за да не кажа нищо повече. Ние ще трябва да положим и по-системна грижа за подготовката на научни работници в областта на нашето скотовъдство чрез откриването есенциално на една ниска зоотехническа школа, а също

така и за подготовката на квалифицирани зоотехнически кадри, от каквито се чувства голяма нужда в кооперативните стопанства.

Като говорим за нашето скотовъдство и за неговото подобрене, пред нас излъква нерадостната картина, която то представлява в здравословно отношение. Особено свиневъдството, птицевъдството, а отчасти и овцевъдството се атакуват в голям размер от заразителните болести, които нахлуват на изродното ни скотовъдство огромни загуби и представляват сериозна спънка за развитието на скотовъдството ни. Тук се налагат сериозни енергични мерки от административен и санитарно-ветеринарен характер, като производство на серум и други подобни.

Аз трябва да отбележа, че и в това отношение нашите усилия срещат решителна трудност в лицето на дребното и примитивно селско стопанство, което не се поддава на никаква контрола и въздействие. А при кооперативното скотовъдство положението е вече съвсем друго. Тук ще намерят пълно приложение всички санитарно-ветеринарни мерки, а и борбата срещу заразителните болести ще бъде поставена на нови начала и резултатите ще бъдат вече, безспорно, далеч по-добри.

За осъществяването на нахвърлените така бегло задачи на нашето скотовъдство, естествено, ще бъдат необходими значителни средства, които трябва да бъдат осигурени, поне в незначителни за първо време размери, в бюджета на Министерството на земеделието за 1946 г. Ще трябва също така да се усвои нов начин на работа и новите насоки в нашата скотовъдна политика, за които ви казах преди малко. Работниците в тая област трябва да се проинформират от съзнанието и разбирането, че пред нас стоят огромни задачи в областта на скотовъдството и че за тяхното успешно разрешаване са необходими повече усилия и планова, системна работа.

Г-да народни представители! Аз ще злоупотребя с вашето време, но искам да обърна вниманието ви и на нашите държавни стопанства. Ние говорихме, и бяхме вече проагитирали, че нашите държавни стопанства трябва да бъдат превърнати в едни самостоятелни, самоздържачи се държавни стопанства. А какво представляват нашите държавни стопанства сега? Днес младите агрономи, които завършват университетта, ходят да стожуват и чат земеделие в държавните стопанства, а там бъдещите агрономи се учат как не трябва да се организира едно стопанство — такъв пример може да вземат те от там. Защото тези държавни стопанства в своята цялост са много лошо организирани. В тези стопанства трябва да се разиграе метлата на министъра на земеделието, да разчисти агнивите обори в тях и да ги постави на здрава основа, така както са съветските совхоза, за пример на частните земеделски стопанства. Нашите държавни стопанства, макар и държавни, трябва да бъдат за пример как се организира едно кооперативно стопанство. А сега ние там можем да научим как не трябва да се организира то.

Трябва да кажа, че аз констатирах вече три случая на увлечение в нашите трудови кооперативни стопанства. Направили кооперативен обор с 6—8—10 милиона лева. Защо, бе другари, сте хвърлили толкова средства в една такава сграда? — „Ами, казаха ни така от държавния завод: там хотим да гледаме.“ Там се научили как да прахосват средствата! Ония са ги прахосали. А ние ги учим, че стопанските сгради трябва да бъдат, преди всичко, икономични и практични. Там трябва да се създадат, преди всичко, образцови държавни стопанства, от които ще се учат кооперативните стопанства как трябва да организират своите кооперативни трудови стопанства.

Те трябва, безспорно, да се поставят на базата на самоздържката, и не само да се самоздържат, но и да дават приход за държавния бюджет. Между държавните стопанства и кооперативните селски стопанства трябва да се установи тясна връзка, като първите подпомагат вторите в тяхната подобрителна работа в областта на скотовъдството. Научната и подобрителна работа в държавните стопанства се нуждае от планиране, задълбочаване и повдигане на нейното качествено ниво. С оглед на това, сериозно внимание трябва да се обърне на ръководния персонал на тези стопанства, който понастоящем в много отношения не е на своето място. От ръководителите на тези големи държавни предприятия се изисква да бъдат преди всичко опитни организатори, дейтелни, предани отечественофронтови, за да вложат своите усилия в осъществяване стопанската програма на правителството на Отечествения фронт.

Аз имам сведения, че от някои държавни стопанства се откриват висши чиновници. И не само това, ами и на бивши министри, сега опозиционери, и на други техни приятели се падаат съществени и други продукти. Това е една престъпна дейност, на която министърът на земеделието трябва да сложи час по-скоро край.

Пред вид огромните нужди от елитен разплоден материал за кооперативните стопанства, а същото е и за частните такива, сегашният брой и капацитет на държавните стопанства се оказва съвсем недостатъчен. Трябва да създадем нови държавни скотовъдни стопанства, във всички краища на нашата страна, за да може повече отчасти да се отговорим на действителните нужди. Такава възможност ни се открива сега с приложението на закона за трудовата поземлена собственост.

Тук няма да се спирам на другите държавни стопанства, като например горски, овчарски и други, които също имат своето значение. Трябва да се създадат такива, а съществуващите да се реорганизируют на базата на самоздържката и да се рационализират най-вече тяхната работа.

Искам да обърна вашето внимание на нашето опитно дело. Нашето опитно дело, в смисъл на кадри, трябва да ви кажа, че стои значително високо и на по-високо място. Фашистите досега подценяваха нашето опитно дело и не му даваха средства, за да може то да бъде издигнато на нужната висота и да развие в широк мащаб своята работа, за да може от тесните рамки, в които е поставено в опитния институт, да излезе и да даде широко приложение на постигнатия, който имаме в областта на скотовъдството.

най-вече. А в това отношение ние имаме ценни научни работници, които трябва да бъдат подкрепени. Ние имаме научни работници, които съперничат на много чужди такива. И аз бих пожелал, в настоящия момент и в бъдеще в бюджетопрокта на Министерството на земеделието да им подсилим необходимите условия, осигуряващи правилното развитие на тяхната дейност, за да имаме ползотворни резултати, които те ще разширят най-вече в трудовете кооперативни стопанства.

Не мога, г-да народни представители, да не обърна, макар и с няколко думи, вниманието ви и на нашето земеделско образование. Целта на това образование е да подготви школувани кадри за земеделското стопанство.

Понеже до 9 септември формата на стопанисване на земеделско стопанство у нас беше само еднолично, то и земеделското образование беше приготвено точно към нея. Така в чл. 2 от закона за земеделското образование е казано, че земеделските училища имат за цел да дадат теоретически и практически познания на земеделските стопани с оглед прилагането им в самостоятелна частна практика. Това значи, че на всеки земеделски възпитаник се дават общи познания в областта на земеделието; той трябва да бъде едновременно и полевъд, и скотовъд, и лозар, и овощар, и градинар. И още много други занятия трябва да научи той там.

Днес, когато правителството на Отечествения фронт поставя като база за реорганизацията на българското земеделие кооперативната форма, според която дребните разпокъсани селски стопанства се обединяват в едри кооперативни планови и механизирани земеделски стопанства, в които производствените клонове на земеделското стопанство, като например полевъдството, скотовъдството, градинарството, лозарството и пр., са рязко обособени и могат да заемат труда на специализирани ръководни кадри за малка година, старият тип земеделски училища стават неподходящи. Днес възпитаниците на земеделските училища не трябва да се готвят за земеделски стопани, както е било досега, а за специалисти по отделните отрасли в земеделието, а именно полевъди, скотовъди, лозари, овощари, градинари и др. За това се налага незабавното изменение на закона за земеделското образование, който е създаден през 1925 г. по време на кървавия фашистки режим, който е пропит с дребнестопанската идеология на проф. Янаки Моллов. Налага се изработването на нови, отечественофронтовски насоки за земеделското образование, в които да се държи сметка за значението и ролята, които се отдават на кооперативното стопанисване на земята.

Какви земеделски училища има у нас? Само с няколко думи ще се спра. Първо, това са така наречените допълнителни земеделски училища, 210 на брой. Макар че тези училища се намират в селата и са сравнително добре обзаведени, с добри условия за учениците, и макар да са най-големият брой училища, в тях през настоящата учебна година са се записали само 5.000 ученици и ученички, а голяма част от тях нямат никакви ученици и ученички. Този на пръв поглед парадоксален факт, да има училища без ученици, когато всеки знае, че нашият народ е така ученолюбив, че след 9 септември нашата младеж масово нахлува в учебните заведения, разбира се, има своето обяснение. Допълнителните земеделски училища се създадоха в 1945 г. с закона за земеделското образование, за който ви споменах по-рано. В тях трябва да се учат задължително — подчертавам, задължително — синовете и дъщерите на земеделските стопани от района на допълнителното училище, които не следват други училища и които не страдат от заразна болест. Знае се обаче, че не могат да следват други училища и в повечето случаи следват в тези училища децата на бедните селски стопани. Тези именно деца постъпват задължително в допълнителните земеделски училища и тях подготвят в тези училища — за какво? — за самостоятелни стопани. Но какъв самостоятелен стопанин може да стане младеж, който ще наследи от баща си 5 или 10 декара земя? Какво модерно земеделско стопанство може да обзаведете той с тия няколко декара земя? Но законът предвижда глоба за тези бащи, които не си изпратят децата в тези училища, и затова тези училища досега все пак се посещаваха. Сега глобата е отменена и училищата се изпразниха откъм ученици. Днес има голям брой от тези училища, които имат само по няколко ученици, а голям брой от тях нямат никакви ученици.

Аз поисках да науча истината на самото място, когато бившият събираше глоби в моето село за такива деца, които не са отишли на училище. Отивам с агронома при двамата-трима такива бащи, които не са пратили децата си, и ги пита агрономът на самото място: „Защо ти не пратиш детето си да ходи на училище? То трябва да се учи.“ Гледа ни селякът и пита: „Добре, бе г-н агроном, да се учи, ами какво ще стане, като се научи?“ Агрономът смръщи и обсъди: „Абе, ще стане земеделски стопанин, само по-добър от тебе. Ще знае как да обзаведете стопанството.“ — „Стопанин като мене?“ И той да загине в това дребно стопанство, той, едноличният. „Шом ще става като мен, по-добре да гине без никакво образование. Няма да го пратя. И пет пъти да ме глобиш, няма да го пратя.“

И тези бащи имат право. Тези, които са стигнали дотам, да не могат да пратят децата си другаде, защото нямат средства, трябва да учат децата си да стават модерни земеделски стопани. Това е една парадоксалност, но, за съжаление, още съществува у нас. Тя трябва час по-скоро да бъде премахната.

Сега, когато страхът от глобите, както казах, намаля, тия училища се изпразниха.

Други училища за земеделско образование — това са девическите практически земеделски училища. По бюджета за 1945 г. имаме 17 такива, от които има ученици само в 14. Те са на брой 323 души, средно по 28 ученици в училище. От тях ще завършат тази година един незначителен брой.

Какво изучават девойките в тези практически земеделски училища? Аз няма да отричам по начало тия училища. В тях отиват пре-

димно тези лица, които не могат да отидат в други училища. Така поне беше досега. Там девойките се учат да осъществяват домакинство, учат се да готвят ястието така, че да изглежда по-хубаво, учат се и да сервира по-хубаво. Но, другари народни представители, селската намета, както и да се сервира, си остава такава, каквато е. Трябва да променим условията, трябва да създадем олаги, които да се сервира, и тогава да учим девойката как трябва да сервира. (Ръкоплескания) И затова нашите девойки не посещават училищата макар и да имат богати условия — пансион без никакви такси — защото тези училища се почти самоиздържат. И въпреки всичко те не се посещават. Значи, погрешна е основата.

Имаме и мъжки практически земеделски училища, които са 14 на брой, но работят само 7 от тях. В тях има 212 ученика, а тази година ще свършат само 47 от тях. Виждате, от 14 училища ще свършат 47 ученика. Това е един факт, който говори сам за себе си, без да има нужда от аргументация.

Други училища, на които искам да обърна вашето внимание, са средните земеделски училища. През 1945-1946 г. по бюджет имаме средни земеделски училища: мъжки 11, от които работят 9 с 1.200 ученици кръгло, и девически 12, от които работят 11 с кръгло 1.000 ученици. Какви хора подготвят тия гимназии? Досега тяхната програма беше такава, че онзи, който следва училището, ще намери работа, но като чиновник. И затова, че намираха такава работа като чиновници, особено в уголемените временно предели на „велика България“, училищата се посещаваха редовно. Днес обаче ние искаме, тия училища да ни дават подготвени стопански дейци за ръководители в трудовете кооперативни стопанства. В бюджета на Министерството на земеделието за миналата година са предвидени 100 длъжности за трудовите кооперативни стопанства, а досега бяха заети само 26. Не желаят да отиват и средняците да работят в трудовете кооперативни стопанства.

Друг въпрос, на който искам да обърна вашето внимание, е въпросът за срока на средното земеделско образование. Тези гимназии имат 5-годишен курс, докато в другите гимназии имаме 4-годишен курс на 4 години. Курсът на средните земеделски училища непременно трябва да бъде по-малък, за да може в един къс срок, най-вече сега, когато по начало се предполага, че ще изменим програмата, да създадем достатъчно добри специалисти от тия средни земеделски училища за нашите трудови кооперативни стопанства. Ние имаме кръгло 500 трудови кооперативни стопанства. Като имате пред вид, че ще ви са необходими от тия специалисти най-малко по двама души за всяко трудово кооперативно стопанство, ясно е, че още в самото начало имаме нужда от около 1.000 човека. А тия училища могат да изкарат само незначителен брой, както се развива сега работата.

Прави впечатление, че броят на девическите земеделски училища е два пъти по-голям от мъжките. Такава тенденция виждам и сега в бюджета. Аз не съм и не мога да бъда против образованието на девичките, но тъй като нуждата от мъже за ръководни кадри в трудовете кооперативни стопанства е много голяма, бих пожелал, Министерството на земеделието в това отношение да вземе акт, като в своята бъдеща просветна политика даде превес на мъжките средни земеделски училища.

Д-р Вара Златарева (з): А жените не могат ли да бъдат ръководни фактори?

Бочо Илиев (к): ... без от това да се оскърбява другарката Вара Златарева. Естествено, в бъдеще ще имаме и жени ръководителки, обаче сега засега, ...

Д-р Васил Ханджиев (з): Засега още жените не импонира на селяните.

Бочо Илиев (к): ... както каза д-р Ханджиев, не импонира на селяните.

Все във връзка с земеделското образование трябва да кажа, че вече две отечественофронтовски години в земеделските училища се учи по програмата от фашистко време. Там още се преподава стопанската икономия на проф. Янаки Моллов — знаете кой е той — който и по-рано, и сега е горещ защитник на дребното селско стопанство. Той отровно е насадил тази своя идеология в почти всички агродеятелности, които са минали в негово време.

Тук, макар и не във връзка с бюджета на Министерството на земеделието, но във връзка с подготовката на ръководен кадър от специалисти за трудовете кооперативни стопанства и за новите насоки на нашето земеделско стопанство, трябва да кажа две думи и за нашия агрономически факултет. Вие сте свидетели, как нашата ученолюбива младеж се гълти край вратите на нашата Алма матер. Имаме вече кръгло 47.000 студенти, по моите сведения, докато преди години или две те бяха само до 15.000. Но специално за агрономическия факултет трябва да подчертая, че в него още не е известно, че в страната стана и има известен преход, че се отрече из основи патриархално-индивидуалното фамилно стопанство на Янаки Моллов. А там все още се четат неговите трудове, неговата стопанска икономия, там още духът е такъв, какъвто беше в миналото.

Д-р Вара Златарева (з): Защото построиха агрономическия факултет в София, когато Александър Стамболийски искаше да бъде в Пловдив или в Плевен.

Бочо Илиев (к): Също така тук трябва да отбележа, че когато се правеше въпрос от страна на министерството да се похвърлят нашето висше образование в нашите по-големи градове, професорите отказваха да отидат в тия градове, защото там нямали необходимата културна обстановка. За съжаление, подкрепиха ги и нашите студенти. Този факт говори сам за себе си, че студентите, които идват тук, още далеч не са пропити от това чувство, какви граждани ще стават те и каква роля има да изпълняват в нашия обществен жи-

вот. В това отношение най-вече може да се кажат горчиви приказки за нашите младежи, които отиват да стават агродеятели. В нашия агрономически факултет досега, а и сега още младежите се учат, получават агрообразование, но фашистката наука така беше насаждавана, че в продължение на 20 години тя уби агродеятеля и направи от него един формен бюрократ, чиновник, който стои в канцелариите, пише сведения, отговаря от номер на номер и мечтае за висока служба по пътя на бюдолизниченето към Министерството на земеделието, към София — едно из основни погрешно начало на този факултет, на което той е изграден. И когато момчетата завършат своето образование, биват пращани да стажуват в държавните стопанства. Аз ви казвам, там те могат да научат само как не трябва да се урежда едно стопанство. И затова мене ми е чудно, че министерството полага усилия да намери кадри за нашите трудови кооперативни стопанства, но агрономите почти в своята цялост отказваха да отидат да станат дейтели в трудовите кооперативни стопанства. Те съзнават по начало, че нямат такава подготовка и биха се изложили, от една страна, а, от друга страна, техният стремеж, техният идеал е не да вървят долу да творят, да създават по пътя на съревнуването, по пътя на прилагане науката на практика, да дадат резултати, а по пътя на угодиствеността в бюдолизниченето да отиват нагоре, но нагоре към София, към по-високи служби. Този идеал трябва коренно да бъде пречупен. Не да нямат идеал за отиване нагоре, но това да става не по пътя на бюдолизниченето и пълзене, а по пътя на творчеството. Главен инспектор в Министерството на земеделието ще стане оня, който в трудовото кооперативно стопанство е добил 250 кгр. пшеница на декар, докато другите добиват по 120, 117, 115 кгр. на декар. (Ръкоплескания)

Д-р Васил Ханджиев (з): Само че не с книжна агрономия, а делова.

Бочо Илиев (к): И тогава, както допълва д-р Ханджиев, не ще имаме това, което нашият селянин казва: „Сега те учат по книгите, ама това, което се учи по книгите, не се ражда по нивите.“ Агродеятелът трябва да покаже, но там, на дело, при своя събрат, че действително онова, което се пише по книгите, се ражда по нивите и че това, което досега беше писано, не се ражда. Досега имаме 120—130 кгр. среден добив на декар, а трябва да достигнем поне 200 кгр., което е напълно възможно и достижимо при нашите условия, стига да се запретнем за работа.

Ето такива кадри трябва да създава нашият агрономически факултет, за да може действително да оправдае своето съществуване. Не само агродеятелите, но и много други трябва да бъдат изкарани от София, да отидат по-близо до трудовите кооперативни стопанства, по-близо до тоулещите се селяни, за да могат да видят там селската нищета, да видят как техните бащи и братя, от които те са се отделили, се мъчат с непосилни усилия да вършат някакви подобрения. Те трябва да застанат на чело и да ръководят. Аз знам вече случаи в трудови кооперативни стопанства, в които участва агроном, макар и за малко, как кооператорите пискат, агрономът да се върне непременно, защото настъпва такъв и такъв сезон. А в други села, където няма трудови кооперативни стопанства, агрономът може да не се явява с месеци или години, без да почувствуват, че е бил или не е бил там. Такъв трябва да стане агродеятелът — пълна необходимост там, но със своите дела.

Не по-добре стои и въпросът за подготовката на низшия квалифициран кадар. Най-вече са необходими трактористи. Ние имаме 500 трудови кооперативни стопанства. По нашите сведения, за тях са необходими кръгло 1.000 трактора. А 1.000 трактора, за да бъдат напълно използвани, трябва най-малко да работят на две смени.

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни)

Бочо Илиев (к): Съгласен.

Обаждат се: Карай! Карай!

Бочо Илиев (к): За подготовка на трактористи за трудовите кооперативни стопанства ние имаме само едно училище, един институт — това е „Бвзема“, който със своите курсове подготвя в един период от три месеца 30—35 човека.

Ранчо Кемечеджиев (к): И те са боси, без цървули.

Бочо Илиев (к): Явно е, че този начин за подготовка на кадар е крайно недостатъчен и затова в бюджета на Министерството на земеделието се предвиждат суми за подпомагане организирането на няколко такива временни курсове и на едно или две средни технически училища за земеделски машини, за да имаме собствени техници за земеделските машини, които да служат като инструктори за прилагане на машината в трудовите кооперативни стопанства. Като се направи това за техническите кадри, ще бъде достатъчно да удовлетвори нуждите на трудовите кооперативни стопанства.

Завършвайки по въпроса за земеделското образование, аз смятам, че тези училища трябва действително да създават от най-малките до най-големите кадар, но за приложна работа в нашите трудови кооперативни стопанства.

Няма да се спирам на въпроса за уравнилителния фонд, който бях набелязал по отношение цените на земеделските произведения, тъй като злоупотребих с вашето търпение.

Обаждат се: Говори! Говори!

Бочо Илиев (к): В заключение ще кажа: трябва да бъдат положени големи усилия от страна на всички ни, от страна на държавата, за да се модернизира нашето силно изостанало селско сто-

панство и да се увеличи неговата производителност и доходност, за да се ликвидира бързо скритата безработица и да се тури край на селската нищета, в която тъне мнозинството от населението в нашето трудолюбиво и будно село. Поощряването на кооперацията, която е един незаменим лост за развитието на селското стопанство и за културното преуспяване на селото, трябва да стане политика на Отечествения фронт.

Обединението на нашите изостанали, разпокъсани и малоимущи еднолични стопанства, при запазване на тяхната частна собственост върху земята, в могъщи кооперативни земеделски стопанства, обработвани вече не примитивно, с дръгливи крави и адамово рало, а с мощни трактори и усъвършенствувани машини според изискванията на съвременната агрономическа наука и техника, е единственият сигурен път да се изведе нашето земеделие от неговата изостаналост и слаба доходност. Друг изход няма за грамадното мнозинство от нашите селски стопани. (Ръкоплескания)

Селяните не трябва да се поддават на престъпните агитации на открити или прикрити врагове на Отечествения фронт, които се опитват да цапят селото, да насъскват некооператори срещу кооператори, селяни срещу селяни и селяни срещу работници, от които зависи днес сигурността и благоденствието на нашата нова отечественофронтиска България.

Реквизицията в нашето земеделско стопанство и други ограничения, които тежат над селското население днес, са едно временно явление, наложено от войната и сушата, за да се предпази страната от глад и мизерия. Те ще бъдат премахнати веднага, щом като се преодолеят съществуващите трудности. Ще бъде възстановена своя богатата на земята да разполага с произведените на своя труд и ще бъдат взети нужните мерки, неговият труд да бъде справедливо възнаграден, като бъде защитен от грабежите на картелите и спекулантите.

Ето така смятам и така смята нашата парламентарна група, че трябва да бъде проведена една политика от страна на Министерството на земеделието. И затова нашата парламентарна група, на Работническата партия — комунисти, ще гласува бюджетопроекта на Министерството на земеделието и държавните имоти с измененията, направени в бюджетарната комисия. (Ръкоплескания)

Д-р Васил Ханджиев (з): Една празнина оставихте, колега Бочо Илиев.

Трябваше да вземете становище по цените на земеделските произведения.

Бочо Илиев (к): Аз казах.

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Иван Каменов.

Иван Каменов (зв): (От трибуната) Г-да народни представители! Видимо нашето стопанство, респективно нашето земеделско стопанство има такъв характер, има такова значение в нашата страна, каквото съответствува на вниманието, с което то е удостоено от Парламента и въобще от всички фактори в нашата страна, които обаяват в тази област. Наистина това е една твърде обширна област, по която би могло да се говори и да се кажат много неща. Има особено много да се каже какво не трябва да бъде вече в нашето стопанство, кое не е трябвало да става и какво трябва да стане. Аз обаче ще се помъча да бъда много по-кратък и да отбегна да засеня ония въпроси, които бяха вече засегнати, за да не злоупотребя с вашето търпение и време.

Г-да народни представители! Ние не можем да говорим само за едно чисто, земеделско стопанство, без да имаме пред вид, че нашето стопанство, колкото е земеделско, толкова е скотовъдно. И тогава, когато преценяваме мерките, когато препоръчваме начините, по които трябва да се походи в нашето стопанство, ние не бихме извършили правилно нашата задача, ако нямаме пред вид именно тези два главни отрасли в нашето стопанство и не вземем становище по отношение на тях.

Достатъчна е само една малка статистика, за да се види какво представлява у нас земеделското стопанство или така нареченото стопанство за зърнопроизводство и какво представлява скотовъдството. Така, според официалните данни за добива от декар земя, при положение, че четирма души обработват 50 декара земя, те ще имат чист годишен доход средно 20.000 лв., или по 5.000 лв. на човек. Видимо е, че при такъв един доход, при такова придобиване от едно стопанство, не може да става и въпрос, че то е рентабилно, доходно и че въобще трябва да остане в това състояние, в което ние го намираме. Обратно, при 50 декара четирма души работници могат да отгледат едно стадо от сто овце, от което в края на краищата, по данните, както ги дава нашата статистика, те ще имат един чист добив от 72.000 лв. годишно. Това е при най-ниските цени, каквито се дават от нашата статистика.

Но ако ние застанем на другата страна и приемем, че по-нататък въпросът за цените на земеделските произведения не бива да се отминава, че той ще трябва най-после да намери своето решение, че трябва цените на земеделските произведения да бъдат поставени в съотношение с цените на другите артикули — няма значение дали ще качим едините цени нагоре, или ще смъкнем другите цени надолу; безспорно, желателно е да се смъкнат другите цени надолу, за да имаме едно съотношение — тогава вече ние ще имаме съвсем друго съотношение.

При това положение, ако речем да храним крави в едно стопанство от 50 декара, ние ще имаме чист добив не 20.000 лв., колкото е добивът от зърнопроизводството, не 72.000 лв., колкото е добивът от овцете, а ще имаме най-малко 132.000 лв. чист доход от тях.

Тогава явно е, че у нас скотовъдството трябва да бъде поставено под съответното внимание, за да може по такъв начин дей-

ствително трудът на нашия народ, на нашия стопански да бъде заплатен и от друга страна да имаме един добив за народното стопанство. Това е една съвършено бегла и къса статистика, която ни навежда на това заключение, то в какво положение се намира нашето скотовъдство? Земеделието ни безспорно е получило много песни, много е хвалено, но то е напълно нерентабилно, неинтересно, а акстензивно, едно състояние, което непременно трябва да бъде изменено. И аз се надявам, че Министерството на земеделието, макар и в рамките на този бюджет, които отговаря на подагните сили на нашия народ, все пак ще намери начин да извърши една реорганизация, за да се ликвидира това, което е било досега, и да се тръгне по един нов път, който отговаря на отечествено-фронтиската програма за стопанското повдигане в нашата страна.

Нашето скотовъдство е в плачевно състояние. Ние не можем да говорим за скотовъдство. Ние можем да говорим само за една уродливост в нашето скотовъдство. Да вземем за пример северозападния край на България. Там, край границата имаме рогат добитък, който и на 15 години да стане, не може да надмине повече от 120 кгр. и в това състояние може да мине според нормите за теле. Когато отстъпим границата, по долините на р. Тимок има при същия терен, при същата храна, при същите условия, в някои отворения дори и по-неблагоприятни, по-добър добитък. В с. Андреевац, наричано по-рано Кралево село, видях един бик на 17 месеца, който тежеше 860 кгр. Във Видин са докарвали един бик от Зайчар, който е тежал към 1.000 кгр.

Някой от комунистите: Ще смачка кравите.

Иван Каменов (зв): Безспорно, за такива бикове ще има и съответните противоположни индивиди. Г-да народни представители! За да бъдем справедливи и да отчетем това плачевно състояние на нашето стопанство, ние не можем да кажем, че вината произхожда само от едно място. Безспорно, режимите са влияли. Те са преследвали един цели, догонвали са някакви постижения. Но ние имаме и технически ръководители. Не можем да отречем, че агрономическата служба в това отношение е излязла вън от своето назначение. Тя отстъпи от своя дълг и допусна такива раси, които не са доходосни. Сивото говедо действително е една опасност, една напасть за нашето стопанство, защото от сивото говедо нашият стопански има само загуба, няма никакъв добив. С това говедо ще трябва да се ликвидира, както се каза от преждеговорещите, то ще трябва да остане една историческа рядкост в нашето стопанство.

Но има и друго едно обстоятелство, което е допринесло за това състояние на нашето скотовъдство. Ние се отличаваме в това отношение от почти всички държави около нас и в света. Скотовъдството у нас е неправилно поверено в ръцете изключително на агрономите. Скотовъдството ще мине тогава напред, когато в неговото развитие вземат решително участие и ветеринарните органи. Тогава, когато една наука ни запознава с анатомията, с физиологията на животните, изобщо с цялото съществуване на скотовъдството, ние не можем да отречем и да държим тази наука настрана от нашето скотовъдство. Дотогава, докогато ние я държим настрана, безспорно не можем да очакваме по-добри резултати за нашето скотовъдство от нея, които имаме.

Г-да народни представители! В какво се изразява нашето земеделско стопанство? Изразява се в производство на зърно и няколко интензивни култури, каквито са на първо място тютюнът, захарното цвекло, лозата и други по-доходни култури. При това положение, което имаме днес в развитието на лозарството, ние сме стигнали може би до един предел, от който, ако отиваме по-нататък, рискуваме да имаме свръхпроизводство, и в такъв случай да имаме едно състояние, когато трудът на хората няма да бъде заплатен. С тютюните също така трябва да се внимава. Днес, когато има достатъчно пазари за тютюна, ние не можем да стоим на тая норма, която е установена досега; тя трябва да бъде увеличена, защото по такъв начин ще имаме по-голям приток на средства в нашето стопанство. Но и в това отношение трябва да има бдителност — трябва да се проучват пазарите, трябва да се изучава състоянието на тютюнопроизводството в нашите съседи, в които се произвежда тютюн, за да не дойдем един ден до катастрофа в тютюнопроизводството и да се чудим какво да правим, както се чудехме през 1925—1926 г.

Стоянка Анчева (з): И най-важно — да се определят реални цени.

Иван Каменов (зв): Ние виждаме, че това е един артикул, чрез износа на който можем да внасяме всички онези артикули, които сега липсват у нас и които ще липсват и напред. Ние имаме да внасяме машини, медикаменти, облекло, обувки, лекарства и др. За това е необходимо да имаме добра стопанска политика и да държим сметка за цената. Не държим ли сметка за цената, ние безспорно няма да разрешим правилно въпросите.

В това отношение ние можем да констатираме печалните случаи, когато у нас е имало увлечение в поощряване на известен бранш, на известен род, и сме стигали до едно състояние, което е внасяло страшно отчаяние в населението. Ние преживяхме едно време катастрофа с пашкулите, също и с птицевъдството, по-късно не бяхме си осигурили пазари.

Друго нещо, което може да ни гарантира закрепване на нашето стопанство и специално на скотовъдството, това са безспорно грижите за лекуване на добитъка. Ние често пъти поощряваме скотовъдството, поощряваме птицевъдството, свиневъдството и пр., но когато дойде епидемия, ние сме безсилни и просто гледаме как цяло едно състояние, един народен капитал гние и се заразява в змията. Необходими са повече грижи. В това отношение е похвално, че след като по-рано имаме само една станция за произвеждане на серуми, миналата година е открита още една и сега е на път да се открие и трета такава станция. Само по този начин ако се

върви, безспорно ще може да се дойде до едно състояние, което ще бъде полезно и за отделните хора, и за страната.

Не може да се отрече, че нашето земеделско производство трябва да потърси по-друга форма, то не може да остане в това състояние, в което се намира. Не можем да смятаме, че то ще стои на една замръзнала точка, както е било в миналото, или както го намираме сега. По такъв начин то не ще може да се издигне. Безспорно е, че то ще се издигне като снабдим земеделското стопанство с достатъчно машини и сечива и когато намерим друга форма, при която при по-малък труд ще имаме по-голям добив.

Въпросът за снабдяването на нашето стопанство с машини е един много деликатен въпрос. Той е с две остриета, защото в увлечението си да машинизираме производството, ние можем да го обременим с голям товар, който не би могъл да бъде понесен от добитъка, който ще получим, и при това положение машината, вместо да го издигне, ще го обременява.

Тачо Даскалов (к): Машината никога не обременява.

Иван Каменов (зв): Аз говоря, че стопанството ще прогресира, когато се планира и се доставят онези съоръжения, които ще се използват за един по-дълъг период. Ако се има пред вид само тази година или положението догодина, ние никога не бихме могли да достигнем желанния резултат. Безспорно, че начинът, по който се обработва земята, има своето значение. Ние не можем да отречем, че кооперативната форма за обработване на земята би допринесла твърде много за подобрене на нашето земеделие. Това не може да се отрече. Но аз ще се присъединя към думите на Бобо Илчев, че в това отношение не бива да се върви стремглаво, не бива да се върви с увлечение и не бива да си затваряме очите пред ония неща, които вместо да допринасят за укрепването на нашата трудово-земеделска кооперация може да я подкопават.

Причините за това не са само вън от кооперацията. Някой път причини има и вътре в кооперацията. Някой път в самото ръководство има неща, има прояви, има факти, които поради това, че нашият народ в много случаи е подведен, в много случаи е убиван неговата вяра, правят народа подозрителен, мнителен. Аз зная една кооперация, която се разстрои от една наивна приказка на един младеж, който беше поставен да я ръководи. Той постави веднага въпроса да се намери ззем, да се намери сума за закупуване на една лека кола, за да обикаля блоковете. Това беше достатъчно да накара много хора да вземат отрицателно становище към кооперацията. Видимо никой не би го подкрепил и не би уйдил на акъла на този младеж, за да прави такова нещо, но както казах, позрението в някои случаи е достатъчно оправдано в нашите хора и ние виждаме как те вземат отрицателно становище.

Друг фактор, който ще даде тласък на нашето земеделско стопанство, безспорно е просветата. Не може да става въпрос за някакъв прогрес, за някакво напредване в нашето стопанство, ако ние не помислим за издигането на културния умове на нашия земеделски стопански, на нашия скотовъдец. Трябва да отбележа, че действително достигнатата система на обучение не е дала добри резултати. Защо? Защото не е могла да се освободи от общата тенденция да създава бюрократично настоещи хора, да създава хора, които, като завършат най-ниското земеделско училище, или средно земеделско училище, първата им грижа е да си погответ хубави ръкавици, хубави костюми, да намерят начин да обзаведат някоя канцелария и да отидат там да работят. Има хора, които отидоха назад, като следваха ниските двегодишни курсове, след завършване на третокласното си образование. Тия курсове по-рано бяха задължителни и трябва да останат задължителни и за в бъдеще.

В тези училища не се държи сметка за онова, което е необходимо за нашия земеделец. Например за децните, които отиват там, не се взема пред вид плоскостта на тяхното развитие, а се излиза от плоскостта, на която стоят ръководителите. Те почват да ги учат как се правят мильо, драперии и т. н., без да ги учат да шият обикновени дрехи — белъ за мъжете си и за себе си. Същото може да се каже и за готварството. Вие ще видите в програмата по готварство: жито, не зная какви кашерени, тоати и т. н., но не ги учат на най-обикновени неща, да поднасят добри манджи на трапезата на своите родители. И ако от тези земеделски училища имаме един отлив, няма защо да се смята, че това е някакво отрицателно настоение към тях, а трябва да се съгласим, че те действително не отговарят на нуждите, и родителите са прави да казват, че не желат да губят времето на своите деца.

Същото е и в средните земеделски училища. Ние не виждаме от тях училища да излизат хора, които да имат любов към работата. Там има само бюрократизъм. Ето защо трябва да се направят една решителна крачка напред. Ако тя не се направи в този бюджет, който сега гласуваме, разните пожелания, разните усилия и средства, които ще хванем, ще отидат напразно, както досега.

Няколко думи за Университета. За голямо съжаление в Агрономическия факултет не отиват и 10% от ония, които се записват в него, по призвание и по желание. След като са тропали да ги приемат в Медицинския факултет, Ветеринарния и др. и са им отказали, те казват: „Ако може, тук да мине“. Ако не е факт, то поне хубаво е иронизирано следното: когато запитаха една агрономка за някаква лоза, тя каза, че това е черна белина. Хем черно, хем бяло! (Смях)

В Университета заниманията не се насочват към участие в стопанството, а се създават повече бюрократи. Има и едно друго обстоятелство, на което трябва да се обърне внимание и което трябва решително да бъде премахнато напред, поне да не съществува сега, когато управлява Отечественият фронт, който така много има присърце интересите на нашето стопанство. Нашата агрономическа служба не е агрономическа в смисъла на нейното име. Тя е една бюрократическа служба. Тя е една служба, която създава изключително един бюрократизъм — препаски, статистики, сведения и т.

а. Агрономите са обвързани на обикновени писари и статистици и ние не можем да ги видим никогата между стопаните в ония сезони, когато те трябва да се явяват.

Стоянка Анчева (з): И сведенията им не са верни.

Георги Лазаров (з): Затова дадохме такива сведения за сламата.

Някой от комунистите: Искат сведения от кметовете, а то за срок от два дена.

Иван Каменов (зв): Всеки от нас знае, че на онзи чиновник в общината, който се смята за най-слабограмотен, се дава да води статистика и да дава сведения на агрономите. Събират се сведения за засетите площи от пълдарите. Понемогте пълдарят е видял 10 плуга да минават от селото днес, той прави сметка: по 2 декара — 20 декара. И всеки ден прируча по 20 декара. А един плуг може да изоре три декара на ден, може да изоре и един — ваван от терена. Статистиката, като градиво за успеха на нашето стопанство, е необходима, но не бива да ангажираме с нея всички стопаните на нашите агрономически дейтели. Те трябва да се освободят от тази писарска работа и да се явят на работа в селото стопанствата. Една аномалия, която ни е довела до това състояние, е и това обстоятелство.

Аз намирам, че ние бихме направили една решителна стъпка в нашето стопанство, ако в този момент, когато се изгражда бюджетът на нашето земеделско стопанство, на нашето Министерство на земеделието, се направи едно такова преобразование, което да ни доведе до състоянието, което ние желаем и за което сме готови да вложим нашите усилия и нашите средства. Нашето скотовъдство няма да успее да се развива, докато не бъде поверено в ръцете на ветеринарната служба, за да искаме от нея отговорност, като отглежда и лекува добитъка, същевременно да създава и по-добри раси.

При такова положение и при тези констатации за провеждане на цялостна реформа в нашето стопанство, нашата парламентарна група ще гласува бюджетния проект на Министерството на земеделието, който ни се представя от бюджетарната комисия. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Г-да народни представители! Понемогте по бюджетния проект на Министерството на земеделието ще говори г-н министърът на земеделието, а след това ще разгледаме и друг бюджетния проект, председателството предлага, за да седането да бъде продължено до 24 часа. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Заседанието ще продължи до 24 часа.

Давам 10 минути отиди.

(След отиди).

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни) Заседанието продължава. Има думата г-н министърът на земеделието и държавните имоти.

Министър д-р Михаил Геновски: (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Другари народни представители! Бюджетът е рамката на изпълнителната дейност. Вие, законодателите, определяте тази рамка чрез кредитите, които гласувате, а правителството и неговите органи са изпълнители на вашата воля. Тъй както вие бихте определили да се развие дейността на едно министерство и на цялото правителство, само така тя може да се развие. От една страна кредитите разкриват възможност за работа, а от друга страна отделните параграфи и текстове в бюджета са пълномощие, което в парламентарната държава се дава на правителството.

У нас бюджетът се гласува от Народното събрание. Изключение съществувало само по чл. 122 от конституцията, според който при изключителни условия и причини, когато не е възможно Народното събрание да гласува бюджет, правителството определя рамката на своята дейност, но при първо свикване на Народното събрание неговата дейност трябва да бъде одобрена.

Бюджетът, който нашата отечественофронтиска власт създава, трябва основно да се различава от бюджета, който създаваше фашистката власт, не само по иденте, които чрез отделните параграфи, чрез размера на гласуваните кредити получават отражение, но и по начина на построяването на този бюджет. Аз имам случая вчера, по повод разискванията по бюджета на Върховното правителство, да чуя правдивни мисли, да чуя, че управлението на държавата днес се различава коренно от вчера и затова упрежът, че днес има извънредно голям брой държавни служители, е неоснователен.

Наистина, когато разгледим бюджетите и направили с какъто една сметка, ние можем да констатираме, че през последните 10 години броят на държавните служители е напастнал. Кои държавни служители? Тези, които са обвързани с задължения и обременени с права, предвидени в закона за държавните служители, и които имат право да получават пенсия от общия пенсионен фонд. Но няма никакво съмнение, че броят на държавните служители днес не може да бъде меродавен за това, дали държавата днес е повече обременена, отколкото вчера, с чиновнически работи. Съпътните държавни функции, тъй както досега беше правителствена държавата, могат да бъдат извършени административно-охранителни. Тук вижда най-напред грижата за държавата да поддържа вътрешния мир. Това е охранителната сила, която тя организира и поддържа; това е полицейската сила, организирана от държавата, каквато представляват съдилищата, чрез които тя действа съюжествено, мотивирано, върху волята на отделните граждани. Това е самото законодателство, което със своите норми, с заплахите, които съдържа, кара хората да се съобразяват по един или друг начин.

Но извън това има и други функции, които са по-характерни за новото време, когато трябва да бъдат характерни за нас и които — позволете ми да изкажа съвършено смело това твърдение — ще

станат още по-характерни. Държавата все повече ще навлиза в областта на стопанския живот. Тя ще престане да бъде само един регулатор на стопанските отношения, каквато беше досега чрез съдилищата. Който е недозволен, отнася се до съдилищата; когато двама души не могат да разрешат своя спор, отиват до съдията, съдията разгръща закона за наследството или търговския закон и съобразно нормите, които се съдържат в закона, разрешава спора. По този начин държавата се намесва в стопанския живот само дотолкова и само тогава, доколкото и когато се пораждаха спорове. Тя беше регулатор.

Новата държава обаче, съвременната държава, каквато трябва да стане — ако още не е станала, а очевидно още не е станала напълно — нашата отечественофронтиска държава, ще трябва да навлезе решително в стопанския живот. Така ние ще изберем от старото стопанство историческия развитието, наричано либералистично, и ще навлезем в нов стадий: стадия на общественото стопанстване и на първо място кооперативното, а на второ място — държавното стопанстване.

И затова там, където доточа 500 или 1.000 декара са били обработвани от частни стопани — 10 или 20 семейства — тази земя днес е преминала в собственост на държавата; или ако тя е била доточа един чифлик, обработван чрез наеман труд или на изпощица, днес държавата взема този чифлик, създава едно голямо държавно стопанство. И там където доточа са работили 500 души наемни работници, ратни, слуги, изпощицари, днес на тяхното място ще дойдат 500 души работници държавни служители. Те ще отидат да орат и копаят, те ще жънат, само че не по ония начин, по който това са вършили онези, които са били частни стопани или наемници на частните стопани. Те вече няма да отиват с дървено рало да порят земята, а ще седнат на трактор и ще работят; и ще работят в едно държавно стопанство, ще бъдат държавни чиновници. И броят на държавните служители ще се увеличи с 500 души.

И затова не трябва в никакъв случай да се гледа на настоящия брой лица, които минават за държавни чиновници, с оного, с което до вчера се гледаше. До вчера фашистката власт увеличаваше броя на държавните служители като апарат за подтискане, а днес ние ще трябва да увеличаваме броя на държавните служители като творци на стопански блага, като орачи, като копачи, като работници в държавни мини и държавни предприятия. (Ръкоплескания)

И когато така бъде преценено, тогава няма защо да се боим от това, че в един бюджет броят на тия държавни служители се увеличава, а трябва да видим увеличена ли е съответната стопанска дейност на държавата — да речем, по бюджета на Министерството на земеделието има ли нови скотовъдни депа, има ли нови големи площи обработваема земя към земеделските училища, колко големи площи има към опитните полета и институтите и т. н. Ето кое е меродавното. И в това отношение трябва да подчертая пред вас, че бюджетът на Министерството на земеделието отразява тия тежнени.

У нас все още имаме едно разделяне между държавен бюджет и стопански дейност. А мене ми се струва, че не само бюджетът на Министерството на земеделието, който предстои да бъде приет от вас, но въобще държавният бюджет трябва да бъде последният бюджет, който напълно дава на предшествувалите бюджети и, ако щете, трябва да ги престане да имаме бюджет, а да имаме само стопански план.

Аз бих си позволил да направя едно сравнение. Ако в нашата конституция вие бихте могли да намерите множество постановления, които се отнасят до стопанския живот, каквото са постановленията на членове 51, 52, 53, 67, то вие няма да намерите нито едно такова постановление, каквото съществува например в чл. 11 на съветската конституция. В съветската конституция няма да намерите постановление, което се отнася до държавния бюджет, защото там държавният бюджет се слива с народностопанския план. Несъмнено основата, на която лежи стопанският живот в Съветския съюз, се различава от основата на нашия стопански живот, но тенденцията е исторически определена и ясна. Тя е: постепенно от стария административно-държавен бюджет да се мине към стопански план.

И аз мога да ви посоча, като текст, който отразява тази идея, наредбата-закон за Върховния стопански съвет. Там се предвижда създаването на държавно-стопански план и този план трябва да обединява или най-малко трябва да контролира бюджетите на всички едно отделно министерство. И когато като министър на земеделието аз изготвих проекта за бюджета на Министерството на земеделието, първата ми работа беше да пратя този бюджет не на министъра на финансите, а да го пратя на Върховния стопански съвет и след това да го пратя на министъра на финансите, защото отбирателното, което сметнах, че трябва да се проведе тук, е: ще трябва, преди да се определи какво ще съдържа в подробности един бюджет, да се очертае цялостният план и този план да не бъде само финансов — да напомним откъде можем да вземем пари, как можем да вземем пари — а да набележим най-напред какво можем да произведем, за да определим какво можем да вземем.

Когато едно време в университета слушах лекции по финансова наука, аз запомних едно правило: когато се прави държавен бюджет, най-напред се набелязва разходната част, набелязва се какво ще се извърши, а след това се чертае приходната част. Това е един принцип, бих казал, на буржоазната финансова наука. Този принцип вие не можете да го прилагате. Ние трябва да сторим другото: най-напред ще очертаем основата на целия стопански план и след това върху тая основа, блок по блок, като една пирамида, ще изграждаме държавния бюджет. Държавният бюджет ще се яви и трябва да се яви само като надстройка на стопанската структура, която ние създаваме и като изражение — частично, разбира се, не цялостно — на стопанския план.

Тая идея очевидно лежи в наредбата-закон за Върховния стопански съвет. За голямо съжаление това не можа да бъде постигнато. Апелират пред вас да гласувате за бюджета на Министерството на земеделието такъв, какъвто ще ви се поднесе, параграф

Во параграф, аз бих изказал пожелание към Народното събрание, то веднага, чрез своите органи, чрез бюджетарната комисия да започне подготвителната работа за бъдещия бюджет, който бюджет обаче да бъде вграден в един цялостен народостроителски план. (Ръкоплескания)

И в същност, ако аз като министър на земеделието ви моля да приемете този бюджет в този вид, в които ще ви бъде поднесен, това го правя само защото имам в душата си утешението, че вие веднага ще пристъпите към очертаването на такива рамки, при които да не се изпада в това затруднено положение, да не знаем как да можем да развием един широк бюджет — положение, в което трябва да бъде да дълго време още, може би за 2, за 3, за 5 години, бюджетът на Министерството на земеделието.

Мене ми е неудобно, по някои причини, да излагам пред вас и да аргументирам цифрово известни данни. Но аз трябва да ви подчертая, че Министерството на земеделието за 1946 г. има начертан един план, който предвижда до края на тази година повече от 2/3 от националния доход да бъде получен от земеделието и неговите отрасли. И трябва да ви кажа, че тия предвиждания, ако реколтата бъде средна, ще се реализират, защото според този план през есенната посевна кампания е засята с пшеница над 90% от земята, предвидена да бъде засята с пшеница.

При една добра реколта, когато няма да има тук хитлеристки ограбвачи, които да вземат зърно на нашите деца, ще можем да разчитаме да произведем толкова пшеница и ръж, че всяко българско дете да има по 300 кг. на годината зърно за хляб. (Продължителни ръкоплескания) Ето това предвижда този план.

Пролетният посевен план трябва да бъде изпълнен. Неговото изпълнение е по-тежка задача, защото ние излизаме от една тежка година, от една година, когато имаше краища, които бяха изцяло разсипани. Има краища, където сушата унищожи всичко. И вие внаистина, че ако нямаме вашата помощ, на народните представители, ще само за фуражната кампания, но и за пролетната посевна кампания ние не бихме могли да се справим с тази тежка задача.

Трябва обаче все пак да подчертая пред вас, че въпреки затрудненията в тази насока, и пролетният посевен план ще бъде осъществен. Това няма да се дължи само — на първо място и преди всичко — на усилията на нашите агрономи, на усилията на нашия агрономически персонал, а ще се дължи и на една помощ, която — тук аз трябва да подчертая — българските земеделци дължат на братския Съветски съюз, който в момента, когато представлява съюзените народи по силата на условията за примирението, ни даде на разположение, за да можем да проведем посевния план, хиляди коне и над 46 машини трактори. (Продължителни ръкоплескания)

Освен това, както ви е известно, онзи ден нашето земеделие и специално нашите кооперативни стопанства получиха ценен дар: 15 машини трактори, от които 10 са съветски, от все още може би неизвестно имените исторически Сталинградски тракторни заводи, и 5 трофейни трактори. Тия трактори са вече разпределени между отделните кооперативи, каквото е пожеланието на командира на Третия украински фронт и наш освободител, маршал Толбухин. (Ръкоплескания) Тия трактори утре, 17 март, ще бъдат в Добрич. И 30 трактористи — по двама души от всяко село, където пращаме трактори — наши левенти, младежи, юнаци, ще бъдат също така в Добрич. Вчерашния ден бях заел тук и не можах да отида, обаче пратих от министерството представител при генерал Черепанов да го попита, кой ще се грижи за тези 30 машини, за да видим, дали ние ще трябва да се грижим. Генерал Черепанов махва с ръка и казва: „Разбира се, че ние. Когато ние ви даваме тук 15 трактора и искаме да направим 30 трактористи като нашите в Съветския съюз, ние ще им дадем и съветски хляб, и съветска гостба“. (Ръкоплескания)

И няма никакво съмнение, че когато ние разчитаме не само на своите сили, а имаме и тази помощ, каквато само първото славянско сърце на братския руски народ може да ни даде; когато за пролетния посев семената идват — а някои ще дойдат — от Съветския съюз, ние можем съвременно учено да кажем: и пролетната част от нашия посевен план през тази година ще бъде блестящо завършена. (Ръкоплескания)

Както виждате, службите в Министерството на земеделието трябва да излизат от рамките или, ако щете, да разчупят рамките на старата административна работа.

И аз трябва да ви кажа, че макар за Министерството на земеделието ние да гласуваме един бюджет, с който здравяват ще плаща заплати и на такива, които не са на много здрав отечествен профинансов основ, имам обаче и служители, с които ние можем да се гордеем. Правя обиколка преди няколко месеца в Добруджа. Отивам в Генерал Тошево околия. В кабинета на околийския управител става стопанска конференция на шефовете на служба. През време на конференцията при мене се приближава частният ми секретар, много трогнат, и ми казва: „Тук има един човек, който е светел“. Аз така го поговорих малко, видя ми се странно това и го питам: кой и се смее. Казва: „Агрономът“. Аз питам, в какво се състои работата. И той почна да ме уведомява. Поставих въпроси на конференцията и там пред очите ми стоеше един човек, който се свенеше като млада булка и се очерта следната картина. Един мъжък стои 3 години там в Генерал Тошево, 3 години е самичък в агрономството, 3 години няма прислужник, 3 години няма земеделски администратор, 3 години става рано сутрин, отиде и очисти обора на своя кон, тимари коня, очеше го, турн амунцията, хамута; прегледа го в двуколката, седне и той и тобъне на обиколка в околията, която има 780.000 декара земя добруджанска. Върне се самичък, разпребие коня, напои го, покрие го с чул и го пречебе в обора. Стане сутрин рано, помете канцеларията самичък и почне да приема хората.

Аз наистина сметнах, че такъв човек е светец. Ставах и когато му стигнах ръката да го поздравя като министър на земеделието, че от свое име, а от името на българското земеделие, от името на

българската държава, която наистина може да се гордее, че има и такива служители, аз сам се просълзах. Върнах се от там и издадох заповед, за да го обявя за ударник. Помислях, какво мога да сторя за такъв човек, който с такава преданост служи на своето отечество, на българския народ. Показа се, че аз нямам право да му дам повече от 10.000 лв. Показа се дори, че и за тия 10.000 лв. ми се оспорва правото. Както и да е, мина това през бюджетоконтролния отдел, но мина с месец и половина закъснение. Когато пратиха заповедта, вече утвърдена, докато да си приготви документите, изтече срокът на бюджетното упражнение и тоя човек не можа да получи тия 10.000 лв. И един народен представител — мисля, Биволарски беше — ония дни ме пита: „Защо сте го подгизнали с този човек?“ Аз, който тогава се просълзах, когато го поздравих, сега чувствавам стеснение.

И затова с много голяма упоритост трябваше да отстоявам тезата, че трябва най-сетне да се създаде институт за едно достойно съревноуване и едно достойно награждаване, не само платоническо, не само с пожелания и с думи, а да наградим човека за туй, което той е дал, да му дадем възможност да живее по-добре, да бъде покултурен, за да може с по-голямо старание да служи на своето отечество. И затова аз настоявах да се предвиди една достатъчно голяма сума и § 3 от бюджета на Министерството на земеделието да бъде изменен, да не бъде само параграф за някакви награди, а да стане параграф за съревноуване, да стане параграф за уважение, за да можем такива достойни служители там на мястото да ги възнаградим и да ги противопоставим на враговете на Отечествения фронт, които дори в министерството гъмжат. (Ръкоплескания)

Яни Янев (з): На тия, които са в Министерството на земеделието, да им се създаде фонд за „Зеленото знаме“, г-н министре.

Министър д-р Михаил Геновски: Може от този параграф да им отделим сума, за да им плащаме обонемента за „Зеленото знаме“.

Ранчо Кеменичджиев (к): Кирки за тях.

Министър д-р Михаил Геновски: Трябва ли ви кажа в тази насока, че наистина има хора, които са за кирки. И нека тук, от трибуната на Народното събрание, от устата на министъра на земеделието да чуете, че аз имам онзи ден следния случай.

Началникът на битовото отделение Пейковски . . .

Бочо Илиев (к): Който за срам стои още в министерството.

Мария Шиваров (з): Защо го държите?

Министър д-р Михаил Геновски: . . . погледих да змине като техник, командирован с пътни и дневни, за Ръжево Конаре. В Ръжево Конаре има една образцова наш кооперация. Там имат чужденци непрекъснато. Там трябва да отиде един човек, който да погледне бита на хората, но не само това, а малко да подобри и да коректира. А този човек е по декорите. Той готвори за носните, учи хората, че трябва да се подобри хпаната. И аз сметнах, че когато дойат чужденци, трябва да има там една трипеца по-хубава. Той е специално по тази работа, да ги научи, когато дойват чужденци, как да ги посрещнат — там има една хубава, наредена в нарочен стил къща — да вилят там отразен нашия бит, да го вилят в неговата къщата, в неговото многообразие, в неговото художествено богатство.

И затова сметнах, че най-подходящият човек — макар че знаех, че той е недостоен — е именно той, който заведе тази служба, за да видим на дело, на практика, за какво е кадриран. Издадох заповед да замине. Днес обаче директорът на земеделието ми носи една препiska — отидох рано сутринта в м-вото, преди да дойда в Народното събрание — и гледам: г-н Тончо Пейковски получава отпуск един месец. В последния ден, когато бившият главен секретар напусна министерството, издава заповед, че ми дава един месец домашен отпуск. Защото аз му бях казал преди един месец: Тончо, като се пукне пролетта, ще отидеш там, за да направиш нещо. И той като вижда, че се пуква пролетта, побързал да се отбие и ми издал заповед за отпуск. Без да знам аз, без да знае директорът на земеделието, днес началникът на земеделското образование, към което се намира тази служба, пише върху молбата ми: „Разрешавам от днес да ползува отпуска“. След като аз бях издал заповед за командировка, на другия ден моята заповед се осуетява. Ясно е, че това е саботиране.

Мария Шиваров (з): И двамата трябва да си отидат.

Министър д-р Михаил Геновски: Като рече Народното събрание, и двамата ще си отидат, . . .

Яни Янев (з): И на двамата метла.

Министър д-р Михаил Геновски: . . . но аз считам, че трябва най-напред да ги пратим да погледнат, там може би те ще осъзнаят своята грешка, може би като отидат там, ще изразят на дело покаянието си за такава неправилно отношение към Отечествения фронт.

Яни Янев (з): В „Росица“ може да ги пратим.

Ранчо Кеменичджиев (к): В мина „Перник“ има отделно подразделение за саботирането.

Бочо Илиев (к): Не е само Тончо, а са цяла компания там.

Председателстващ Кирил Христов: (Звън)

Яни Янев (з): Те са цяла компания там. Има калабалък и други още. И тоя, гдето риба лови там, началникът на риболова.

Министър д-р Михаил Геновски: Аз съм много доволен, че имах случай да констатирам в Народното събрание почти единодушие по този въпрос, защото и оттук (Сочи вляво), и оттук (Сочи вдясно), и от средата чувам упреси, които са едва ли не упреси към мене, защо ги търпя. И в същност аз съм доволен, че повдигнах въпроса, за да стана изразител на вашето желание, на вашата воля да се прочисти това министерство, за да остане там само отечественофронтовци. (Бурни ръкоплескания)

Ранчо Кеменчеджиев (к): Ще те обявим за ударник, ако го направиш.

Яни Янев (з): Всички зелени фашисти въл.

Марин Шиваров (з): И Вашите колеги министри да направят същото.

Министър д-р Михаил Геновски: Но аз бих искал, всички народни представители единодушно да изразят тази воля, защото днес един народен представител беше седнал да ме убеждава в противното. И аз исках да видя какво отношение има Народното събрание към този въпрос и съм много доволен да видя вашето одобрение.

Яни Янев (з): От министерството ще ги пратите да отидат долу, да работят между народа.

Министър д-р Михаил Геновски: И мога да ви съобща, че министър Добри Терпешев, като председател на Върховния стопански съвет, и аз, като министър на земеделието, подписахме един доклад до Министерския съвет за едно постановление, по силата на което да могат, на основание чл. 8 от закона за Върховния стопански съвет, като почна от директора и стигна до последния служител в Министерството на земеделието, да ги мобилизираме стопански и да ги пратят там на самото място, без да имат право да се използват с разни документи за даден домашен отпуск и пр. (Ръкоплескания)

Яни Янев (з): И без пътни и дневни.

Министър д-р Михаил Геновски: Продължавам нататък. Тази година Министерството на земеделието имаше намерение да ви поднесе един бюджет, изграден на базата на самоиздръжката на държавните земеделски стопанства. Закъсняхме. Не можах навреме да го представя, защото не можа навреме да бъде разучен. И заради това, въпреки моите пожелания, въпреки може би в известна смисъл моите Донкихотовски хрумвания да бъде нещо създадено, за голямо съжаление, на вас ще ви бъде поднесен за гласуване един бюджет, който не отговаря на моите желания. Както казах, закъсняхме, не можахме навреме да разучим и изградим един бюджет на базата на самоиздръжката на земеделските стопанства. А ние имаме много земеделски стопанства. Към всяко земеделско училище са принадлежи по 200—300 декара най-малко, а има училища, които имат повече, каквото е Садовското, което има 4.200 декара. Това са държавни стопанства, които досега са били ограбвани, които до миналата година — ако ви кажа, ще се заспамите, мене ме е срам да го кажа — са давали земя на изполици. От държавни земеделски стопанства е давана земя на изполици! Това е едно указание, че наистина тези, които са натоварени да работят там, не работят както трябва. В Министерския съвет се изказа пожелание, да се направи един опит за създаване такъв бюджет, при който всички държавни стопанства, които имат своя земя, макар да не могат изцяло да покриват своите разходи, техните бюджети да бъдат изградени на базата на самоиздръжката. Има държавни земеделски стопанства, които не могат да се самоиздръжат. Например Земеделската опитна станция в Кнежа, която има, струва ми се, 800 декара. Но тези 800 декара служат за изследователска научна работа. Посее се един сорт една година, две години, три години. Сметето се получава от министерството под номер, за да не се знае. Често пъти, ако някой изследовател се е добрал до един сорт, ще се случи част от неговото семе да му бъде върнато под номер, без той да го знае. Тук се номерира и поверително се пази тая номерация и под номер му се праща. Там правят изследователска работа върху тия 800 декара земя. Част от тази земя се употребява за обикновена стопанска дейност, но друга част от нея служи за опитите, които там се правят. Там може да имаме такъв случай: един сорт пшеница или царевича да бъде култивиран опитно една-две-три години и чак тогава да се получи един завършен нов вид, който след туй ще бъде умножен в семенопроизводителните стопанства и ще бъде изпратен за засяване. Е добре, когато там три-четири години подред ще трябва да се изпитва един сорт, имаме извънредно скъпо семето, което се получава. И за да може това семе да се размножи, Министерството на земеделието трябва да понесе разхода. Ясно е, че всяка година разходът не може да се покрие от дохода, който дава продуктивната част на опитното поле. И заради това налага се, когато земеделските стопанства бъдат изградени на принципа на самоиздръжката, специално на научните изследователски и други институти да се дава една субсидия от държавата.

Първоначално бюджетът на Министерството на земеделието беше така очертан, че в него се предвиждаха обикновените административни разходи и за тий наменените обществени агрономи, които оставяха държавни служители, а агрономите, които работят в стопанствата, да се смятат стопански служители и те да минат към бюджетите на тия самоиздръжващи се стопанства, като тия самоиздръжващи се стопанства бъдат освободени от веригите на закона за б. о. п., за да могат наистина там стопанските дейтели свободно да разгънат своите сили. За голямо съжаление, това не може да бъде

проведено сега. Но когато сега аз ви моля да приемете бюджета, начертан по стария тип, моля ви същевременно да подпомогнете усилията и на г-на министра на финансите, и на Върховния стопански съвет, и на стопанските министри още отсега да почнат да изграждат бъдещия бюджет на държавата на база на самоиздръжката на държавните предприятия. Тогава, като кажем на служителите в тия предприятия: ще ви дадем 3 милиона лева субсидия, другото ще си го изкарате, те ще трябва да работят не само защото има една заповед, един контрол, които се упражнява над тях, но и защото, ако не работят, ако не изкарат, няма да имат заплати, няма да имат хляб. Следователно те ще бъдат обвързани и с едно задължение за съществуването си. Така ние ще можем да контролираме какво те вършат и как го вършат. Когато стопанството излезе дефицитно, ще ги попитаме: защо е този дефицит? А сега какво имаме? — Ето ви пари за заплати, ето ви параграфи за веществен разход, ето ви всичко, а настреща там някъде в приходната част има някакъв си параграф, от който се вижда, че от продажбата в цялата страна, да кажем, на дървечета, са предвидени да постъпят 50 милиона лева в приход. Но от кой държавен разсадник колко ще постъпят, никъде не е казано и не може да се упражни контрол. Ако не искаме статистически данни, няма да можем да проверим от кой разсадник какво е постъпило. Ако има болести по дърветата, ако дойде суша, ако падне градушка, държавата ще понесе разходите. Преди да беше готов бюджетът, различни една комисия, която да изработи правилник, в който се чертаеше самоиздръжката на държавните стопанства. Аз хвърлям като идея на вашето внимание, за да може при по-подходящ повод вие да импулсирате да бъде усвоена тая идея: тия стопанства да отделият от своите доходи 30%, за да се образува централен резервен фонд, и когато едно стопанство загуби, да не търси от държавата, а от този фонд да се отдели сума, за да се покрият загубите му, като се удостовери, че загубите са били оправдани, а другите 70% от доходите им да отидат към държавните приходи, за да получат нещо и държавата от тия стопанства.

Бюджетът на Министерството на земеделието тази година е изграден както е бил винаги досега. Бюджетът на това министерство се характеризира със субсидии. И тия субсидии са многобройни. Няма бюджет на друго министерство — нито бюджетът на Министерството на финансите, който също е характерен със своите субсидии — който да има толкова субсидии. Когато разгърнете бюджета, ще видите над 50 различни видове безлихвени заеми, лихвите на които лягат върху бюджета на Министерството на земеделието. И трябва да ви кажа, че нямаме точна сметка, защото не всички безлихвени заеми са регистрирани в Дирекцията на държавните дългове, понеже държавата не е гарантирала специално за някои от тези заеми. И в самото Министерство на земеделието досега не е водена сметка за тия заеми. И когато аз се натъкнах на това, назначих една комисия с представител на банката, с представител на бюджетоконтролния отдел, която да провери какво дължи Министерството на земеделието на Земеделската банка по тия заеми и се оказа, че има вече над 200 милиона лева да се плащат. Години наред те не са уреждани, за да се знае сметката им. Банката води сметка, но в министерството няма сметка. Когато се прави бюджетът, министерството не винаги е държало сметка за тия заеми. За голямо съжаление, при сегашните ограничени възможности, ние пак не можахме при този бюджет да помислим за тия заеми. Те остават открити. По повод на една проверка на Министерството на земеделието, Земеделската и кооперативна банка с един доклад пожела или да бъдат предвидени в бюджета кредити за изплащане лихвите на тия заеми, или да бъдат конвентирани, да бъдат превърнати в нови заеми, за да бъдат влязните сметки изчистени. Банката в края на коопищата пари не ще получи, но да си знае хесала, да бъдат уредени заемите. Аз като министър помислих, че тези заеми трябва да бъдат уредени и съм приготвил законопроект, който ще бъде пратен на министъра на финансите и на Върховния стопански съвет. Вие оня ден гласвахте закон за постройката на бурни комбинати и за хигиенизиране на селото, в който също така се постановява, заемите да бъдат безлихвени, като лихвите бъдат платени пак от държавата. Министерството на земеделието предложи и Министерският съвет прие наредба-закон за подпомагане земеделските стопанства, пострадали от сушата. И там се предвиди даването едногодишни безлихвени заеми, но лихвите ще плаща пак Министерството на земеделието.

Трябва да кажа, че бюджетът на Министерството на земеделието е натоварен с задължения не на самото министерство, а на българската държава за подпомагане на земеделието. Грижете за земеделието се отразяват в този бюджет. И няма защо да се учудваме, че този бюджет, взедно с бюджета на Дирекцията на колито, който излиза от Министерството на земеделието, достига 2.740.000.000 лв., а ни са нужни 6.000.000.000 лв. Как може да платим тия лихви? Не можем да ги платим. И затова много от нуждите не могат да нмерят отражение в бюджета. Когато се гласуват параграфите, вие ще имате случай конкретно да помислите тия неща.

И не е само това. По закона за подобрене земеделското производство и за упазване полските нмоти и по закона за подобрене на фуража, на лена и каптофите сме длъжни да даваме заеми, а това е свързано също така с разходи. Напр. 20% от продажбата на пшеница, по която семената струват на семенопроизводителните елитни стопанства, и цената, по която трябва да бъдат продадени на стопаните, се заплаща от министерството. А последната цена не може да бъде по-висока от определената от Дирекцията за хранителност. Елитните семена са по-скъпи. Затуй ние трябва да плащаме тия 20%, за да предложим сортове, нови, по-хубави семена на цена, на която Хранителността продава зърнените храни. И това тежи на нашния бюджет. А само това ли е?

Министерството на земеделието чрез Земеделската и кооперативна банка, по силата на чл. 94 от закона за подобрене на земеделското производство и упазване на полските нмоти, трябва да снабдява с безмитно гориво нашето земеделско стопанство. А на

што земеделско стопанство трябва да остане в музея на бронзовата бравда, както казва Енгелс, дядоадамовото рало. Там, където земята се пори с това рало, което играе в ръцете на стареца, трябва да дойде тракторът, машината и с нея — младият човек, здрав и силен, весел и радостен. И тази грижа лежи на нашите плещи.

Ние трябва да механизираме нашето земеделие, за да увеличим добива. Тогава ще изменим и основата на бити на нашия народ. Това е друга наша грижа. Трябва да подкрепим, че в министерството всички снабдителни служби бяха събрани на едно място, за да можем по-успешно да снабдяваме нашето земеделско стопанство с машини. Правят се проучвания. На нашата делегация в Москва предадохме голяма листа от машини, конкретно определени, с номерата на лемежите, на тракторите и на редосеялките, за да отговорят на силата на нашия добитък. Вие знаете, че едно време Димитър Христов достави машини, които бяха тежки и не отговаряха на нашите кравички. И затуй тия машини останаха да ги яде ръждата в складовете на Земеделската и кооперативна банка. Земеделската банка загуби, и тия машини останаха само желязо — дадохме ги на ковачи да се опитат да коват от тях мотик, лемежи или подкови за конете. Ние трябва да знаем всяка машина точно колко тежи и пр. За това имаме стопански отдел със служби за проучване. И посред нощ да събудите специалистите и да ги попитате какво трябва, те могат да ви кажат.

За голямо съжаление, освен от Съветския съюз, от другите не получаваме нищо. „Свой своето не храни, тежко му кой го няма!“ Ние си го имаме и преди да беше войната свъщшеца, можахме да получим от него машини. А сега сме предявили нови искания към Съветския съюз, който сам трябва да възстанови своя индустрия и своите фабрики, огорбени, разнижени от немските окупатори. Сталинградските заводи за трактори трябва да се възстановят сега. Въпреки това, когато нашите делегати бяха там, лично генерал-симе Сталин е казал: „Нямаме, но за братския български народ ще се опитаме 500 трактора да дадем.“ (Ръкоплескания)

В тази насока ние вече имаме богат опит и той се затвърдява. Ние можем винаги точно да определяме нужните стъпки. Министерството на търговията, когато сключва сделки, да ги сключва добре и да се съобразява с нашето желание — земеделското стопанство да се механизира.

Аз искам да набележа няколко важни задачи, които напредъкът отражение в бюджета. Преди всичко — по закона за трудова поземлена собственост. Трябва да ви кажа, че моята увереност за бързо провеждане на закона спестява трудности. Едната трудност е може би субективна, другата е обективна. Субективната е старият минюнически бюрократически менталитет: „Ама как сега ние ще можем 4,500,000 джакра да ги вземем от чифликчиите за една година и да ги разпалем?“ Аз претявам отговора, който беше отрязан от вашето одобрение тук: може! Отечественият фронт иска, и за една година ще трябва Дирекцията на земята да ликвидира с този проблем! До края на годината да няма аграрен проблем у нас, а да остане само проблемът за кооперативното обработване на земята. Това трябва да стане!

В тази насока искам да ви кажа, че намерението, което Министерството на земеделието има и което, налявам се, ще получи вашето пълно одобрение, се отразява в следното: няма да приложим закона стихийно, няма да допуснем никакви нарушения нито в полза на чорбаджиите, нито в полза на ония, които биха пресилили нещата. Ще приложим закона здраво и твърдо, ще го приложим така, каквато е. И това трябва да го направим организично. Вече се отнесохме до Националния комитет на Отечествения фронт още отсега да мисли да ни даде своята подкрепа. Отнесохме се и до Върховния стопански съвет и той да мисли да ни даде своята подкрепа; за да можем здраво да приложим закона. А зредно е това аз се лаская от мисълта, че всяка от партиите, които съставляват Отечествения фронт, на свой ред ще даде нареждания свои и определени за пълното прилагане на закона.

Щом законът бъде промулгиран, тог да бъде обявено, веднага ще се изработи правилникът за неговото прилагане. Той ще се разбوتي. Като излезе правилникът, ще назначим комисии. Като ги назначим — и апелирам за вашето съдействие — няма да позволим да се прилага стихийно законът. Ще свикнем 9 областни конференции, за да придем в известност какво предстои във всяка административна област да се извърши. Там ще се явят представители на Националния комитет на Отечествения фронт. След инструкциите, които ще дадем, ще свикне околийски конференции, на които от всяко село общинските комисии ще изпратят най-малко двама представители. Дотогава наредих, Министерството да събере по свой начин сведения къде има да се отчуждават земи и как трябва да бъдат дадени. Съгласно законът, ще трябва да задорим някои частни нужди, някои пазарни нужди и нужди на някои дружества, кооперации и пр. Трябва да предвидим предварително къде е най-удобно направо кооперативно да осемляваме стопаните. В тия околийски конференции веднага ще поставим въпросите и ще инструктираме. В тия конференции представители на областните комитети на Отечествения фронт, представители на министерството ще свършат инструктивната работа и ще се определи: в две недели за всяко село протоколите за отчуждение и осемляване да бъдат въведени, в други две недели да подават жалбите си хората, а в двумесечен срок комисии, които ще бъдат съставени изключително от хора по места — защото нямаме кредит за командироване оттук хора — да проверят жалбите и греси да почнем засяване през есента, новите стопани да влязат в своите земи.

Аз имам случай наново в Народното събрание да заявя: до прилагането на закона никому няма да позволим да посегне на посевите на стопанина, чиято е земята днес. Нека той си засее земята свободно и си прибере реколтата. Докато не си прибере реколтата, и да воддежи земята му на отчуждаване, няма да пусям никой да му пречи.

Обаждат се: Правилно.

Министър д-р Михаил Геновски: На нас ни предстои през тази година да довършим и земеустройването. Като глвоим за планомерно, стегнато, здраво прилагане на закона за трудовата поземлена собственост, да отчетем една грешка. Ние допуснахме стихийно да изникнат трудовите кооперативни земеделски стопанства и се направиха грешки. Не бяха правилно преценени условията. Явиха се трудности. Трябва да ви уверя, че съществена част от тия трудности е преодоляна. Когато миналата есен аз поех министертвото и дойде времето за засяване, София гъмжеше от делегации за неправилно земеустройство, за неправилни замены. Ударно, по отечественофронтовски, веднага изпратихме на самото място икетни комисии, в които изахо по един представител и на Министерството на земеделието и двама представители отечественофронтовци.

Някой от комунистите: Опозицията гъмжеше тогава.

Министър д-р Михаил Геновски: Тия комисии отидоха на самото място, и трябва да ви кажа, че 80% от спорите, недоразуменията, грешките бяха още през есента коригирани, обаче 20% още стоят пред нас.

Вчера наредих конференции. Издадох нова директива, според която до сряда — подчертавам, до сряда — най-късно до четвъртък, трябва да се организират околийските комитети за ТКЗС в цялата страна от по един представител за министерството — околийският агроном, и двама представители на отечественофронтовския комитет, двама представители на ОРПС в околията, представител на Районния кооперативен съюз, на Земеделската и кооперативна банка и пр. — един широк народен, демократичен, народовластен състав, народът да вземе участие, а в събота и неделя в 9 областни градове организираме 9 областни конференции. На тия конференции ще има по един докладчик от министерството, който ще направи общ доклад за 9 те конференции. — доклад инструктивен, в който всички въпроси, които интересуват и вълнуват кооператорите и не кооператорите във връзка с кооперативното обработване на земята и земеустройването, ще бъдат поставени на разглеждане и ще бъде дадена ясна линия, за да могат окончателно да се ликвидират дефектите, за да може дори, ако щете, окончателно да се проведат самото членство. Тези, които се оказат, че са неголеми, некайни членове, нашата директива ще бъде да ги махнем, да отишат кооперацията от тях, защото на места са се промъкнали опозиционери, които искат да бъркат на работата. Такива членове ще ги махваме сами, като спазваме закона. А в закона има ограничения. Ще се занимаем с такива членове, ще видим кога ще им освободим земята, ще видим доколко има основание да им се върне земята или доколко тя трябва да остане, защото, съгласно чл. 10 от закона земята трябва да остане 3 години в кооперацията.

Някой от комунистите: Това е много опасна крачка.

Министър д-р Михаил Геновски: Кое е опасна крачка?

Съният от комунистите: Това, което мислите — да чистите опозиционерите.

Министър д-р Михаил Геновски: Тъкмо затова трябва да се пипа здраво и определено, за да се спазим с тия неща. Ние трябва да премахнем всички дефекти, да утвърдим тия кооперативни. Становището на Министерството на земеделието е и становището на Отечествения фронт. А то е: всички изникнали досега кооперативни, да един, трябва да получат пълната подкрепа на правителството на Отечествения фронт, на Министерството на земеделието. (Ръкоплескания)

Но за голямо съжаление в бюджета на Министерството на земеделието тая подкрепа не е блестящо проявена. Когато го гласувате, вие ще останете изнепадени, че предвиждаме много малко персонал. Изникнали са 430 кооперативни досега. Те са утвърдени, а ние предвиждаме към 240 души да пратим от министерството в тия кооперативни. А разчитам, по силата на едно постановление, да пратим агрономите от министерството да попитат долу, да помогнат на народа. Да речем, че ще пратим агрономите да служат в машино-тракторните станции. Те са 300 души, те ще работят там през най-усиления период на работата, но те няма да бъдат достатъчни. И бюджетарната комисия се измъчи, и парламентарната комисия по Министерството на земеделието се измъчи с въпроса, какво трябва да се направи. Измъчи се и министърът на финансите, измъчи се и правителството, но повече от това, което е определено, не можахме да дадем.

Искам да подчертая пред вас, че Министерството на земеделието имаше миналата година отпуснат чрез една наредба-закон 300 милиона лева кредит, който още не е използван. В тая наредба-закон се предвижда да бъдат платени 50 милиона лева лихви за земи за устройство на стопански дворове. 50 милиона лева се предвиждат за подпомагане на кооперациите, когато си набавят земеделски инвентар. Най-после 200 милиона лева се предвиждат за делов капитал за машино-тракторните станции. Първоначално бяха набелязани 600 милиона лева за делов капитал, но сега не можем да ги отделим.

Прочее, като подчертавам тия неща, искам да стана изразител на становището на правителството, което беше подчертано и в бюджетарната комисия и в бюрата на парламентарните групи, а именно, че щом като проучванията ни дават възможност, допълнително да почнем с нови средства кооперативните земеделски стопанства. И не само тях, но и други крещящи нужди ще потърсим начин да задоволим.

Васил П. Коларов (к): Да не остане тук един въпрос неразяснен. Вие споменахте за чистота в кооперациите, в които са се промъкнали опозиционни елементи. Правилно ли е да бъде поставян въпросът така: да се чистят от кооперациите опозиционери? Според мене,

това е неправилно, защото кооперациите са за земеделските стопани, без разлика на партийна принадлежност и политически убеждения. Чисти се само този, който е враг на самото кооперативно дело, при това ще трябва да го очисти неговите съкооператори, и то по реда, който е установен в устава на кооперацията, а не да става това по нареждане отгоре, по някаква административен или друг начин.

Министър д-р Михаил Геновски: Аз съм много признателен на нашия другар Коларов, уважавания наш председател, че направил това пояснение. Понеже бързам — не искам да ви отнемам много време, защото часът е 10½ — аз засегнах мимоходом този въпрос. Това, което се подчерта, е напълно правилно. Ние само инструктираме. На нас е възложено да следим и да насочваме. В тази насока ние даваме директиви, за да улесним кооперациите. Въпросът, който трябва да бъде отстранен от кооперацията, естествено, се решава от устава и закона. Законът и уставът определят кой може да бъде отстранен от кооперацията. Аз исках да подчертая от висотата на трибуната на Народното събрание това, което интересува целия български народ — че ние смятаме врагове на кооперацията не опозиционерите, които са в кооперациите, а ония, които са се промъкнали в кооперациите с цел да ги саботират, да ги смущават, на които им се иска да разтурят кооперациите. Ние ще трябва да внушим, да пожелаем здраво и твърдо, общите събрания на кооперациите да ги отстранят, да се освободят от тях, да ги махнат и да ги разсблчат като врагове на кооперативното обработване. (Ръкоплескания) В този смисъл трябва да се разбира това, което аз казах тук.

Тосега имаме 432 трудови кооперативни земеделски стопанства, които са узаконени. От тях 252 вече са земеустроени, 80 трябва да се доземеустрои, а 100 са тези, които още не са пристъпили към земеустройване и се колебаят къде да направят блоковете, за да могат потвърждение.

Искам да ви кажа, че есенес беше издадено едно постановление от Министерския съвет, по силата на което ние временно въведохме във владение кооперациите и частните стопани — кооперациите в имотите на частните стопани, които се паднаха в блоковете, и частните стопани в земите, които им се дадоха в замяна. Благодарение на тази мярка можахме добре да засеем, защото имаше на много места известни спорове. Трябва да ви кажа, че с много малки изключения имаме незначително отменяване на тези замени. Другите бяха потвърдени от съда, когато се разглеждаха жалбите.

Оттук трябва да изкажа съжаление, че съдилищата са много претрупани и много жалби стоят още неразгледани. Това внася колебание — няма стабилитет. С едно писмо до Министерството на правосъдието ние пожелахме да се внуши, понеже това е голяма реформа, голямо дело, в което ние влагаме нашия престиж, очертаваме бъдещите реформи, бъдещия по-добър живот на нашия народ — по-скоро съдилищата да разгледат тия дела. Дори би трябвало Министерството на правосъдието никак да намери начин да делегира специални съдии, за да можем да свършим с тия дела, тъй като това поражда нестабилност. Мнозина си мислят: е, може би съдът няма да утвърди. А това дава повод на враговете да залословят, да приказват и смущават. Като се произнесе съдът, свършено е. Нашият народ вярва на съда. Когато съдът си каже своята дума, наистина ще можем окончателно да ликвидираме с това голямо зло.

Искам да изкажа похвала на една категория служители в Министерството на земеделието, която наистина заслужава похвала. Това са ветеринарните лекари. Ние явяваме достатъчно ветеринарни лекари. През тази година имаме много вакантни места незаети, защото работата на ветеринарния лекар е тежка. Следвал толкова години, колкото хуманния лекар, държал колоквиум като него и в края на краищата го назначават, и той тръгва. Паднало в изпращенията си болно добиче — той трябва да го вдигне и си цапа ръцете; той кастрира — цапа се с кръв. И има такива, на които работата се вижда много тежка, на които не им се ще да останат ветеринарни лекари. В момента 60 души ветеринарни лекари, между които има и възрастни хора, следват хуманна медицина, защото не искат да работят като ветеринарни лекари. Трябва да ви кажа, че много малко сме направили за тях. И сега в бюджета много малко правим за ветеринарните лекари. Това, което можахме да сторим, то е да предизвикам един параграф, според който всички държавни служители по Министерството на земеделието — като имаме пред вид на първо място ветеринарните лекари и ветеринарния помощен персонал, който играе голяма роля и който на много места подпомага и ще подпомага ветеринарните лекари в запазването на добитъка при тия толкова много болести, които войната донесе и разнесе из цялата наша земя — получават дрехи. Ветеринарните лекари си цапат не само ръцете с кръв, но и дрехите. Най-сетне имаме предвиден параграф — бюджетарната комисия го прие — щото всички да имат право на облекло, а не както досега само агрономите. Макар и ветеринарните лекари да не са добре възнаградени, ние трябва да проявим в тази насока едно внимание към тях. Хуманният лекар до обед е в държавната болница, а след обед — в кабинета си и получава хонорар. Някъде има и недоброръчителни, които пращат болните пациенти от държавната амбулатория в кабинета си, за да им взимат парите. Благодарение на един знаменит човек, на когото нашето скотовъдство дължи много, благодарение на покойния професор д-р Георги Пазлов, нашата ветеринарна служба е одържавена. Ветеринарният лекар няма частна clientela, ветеринарната служба е естатизирана, ветеринарните лекари получават само една заплата и понеже нямат хонорари от кабинетите си, ние трябва да ги подпомогнем. За съжаление, аз трябва да поискам извинение от тия много добри служители, в своето мнозинство честни и предани, които спасиха добитъка на нашите стопани, че все още тази година не можахме да направим достатъчно за тях.

Яни Янев (з): А 60% от ветеринарните лекари са в градовете. Не можем ли да ги пратим в селата?

Министър д-р Михаил Геновски: Не са 60%, много по-малко са. Ветеринарните лекари не можем да ги сравняваме с хуманните лекари.

Освен това трябва да ви кажа, че през тази година се пущат в действие два нови института за произвеждане на серум против чумата по свинете. Тази година ще имаме вече три института, които ще работят такъв серум. Кредитите, които предвиждаме, са малки, недостатъчни, а производството на серум е необходимо, защото загубите, специално от чумата, са огромни. Миналата година ние имаме над 140.000 свине, умрели от чума. Има известен брой свине заклани и месото им използвано, понеже не е заразително, но над 140.000 свине са умрели от чума. Турете ги средно по 100 кг. една свиня, това прави 14.000.000 килограма, по 200 лв. — 2.800.000.000 лв. Загубите на нашето скотовъдство от болести през изтеклата година надхвърлят 4 милиарда лева. Кредитът, който предвиждаме в бюджета, струва ми се, 63 милиона лева, за производство на серум, трябва да ви кажа, че е недостатъчен. Затова ще трябва да помислим през годината да дадем още. Трябва да имаме серум, за да можем да се справим с тази страшна болест, която войната донесе.

Яни Янев (з): С птиците е още по-лошо.

Министър д-р Михаил Геновски: Да, и с птиците е лошо. Там обаче загубите в левове са много по-малки.

Искам освен това да подчертая пред вас един въпрос, който извънредно много ни занимава. Няма да ви говоря за земеделското образование, няма да ви говоря за другите задачи, които имаме. Искам само да поставя на вашето внимание един въпрос, който е свързан с земеделието и чака своето разрешение. Ние сега имаме една голяма задача — да засеем една определена площ с тютюн — главна част от нашия план. Но ние срещаме известни затруднения. Ние забравихме определянето цената на тютюна. Хората излизат вече на кърва, за да засеят нов тютюн, а не са получили цената на миналогодичния тютюн. В тази насока трябва да изкажа оттук едно пожелание. Ние гласувахме закон, в който има предвидена комисия, която да определи цената. Тази комисия ще трябва по-скоро да определи цената на тютюна. В тронното слово е обещано да бъде изработен закон за цените на земеделските произведения. Тоя закон се изработи в Министерството на земеделието и е изпратен на Върховния стопански съвет, за да го разгледа. Там вече работата се за дълбочава. И трябва да ви кажа, че има там идеи, които са справедливи и правилни, които основателно коригират идеята, която първоначално беше поставена на Министерството на земеделието. Трябва обаче тук да изкажа едно пожелание. Имаме вече много стопански министерства, които интересуват въпросът за цените. Затова е неправилно, струва ми се, цените на всички произведения да се определят от едно министерство. Не трябва да имаме, да речем, при Министерството на земеделието ценова служба, защото, ако ние определим цените на земеделските произведения, в Министерството на търговията индустриалните ще го наредят никак, ще подмажат, ще скочат напред; ние ще ги гоним, те ще скочат пак. Министерството на земеделието желае да има при него един ценов институт, който да изучава и предлага в Централния ценов институт, какъвто трябва час по-скоро да се създаде при Върховния стопански съвет, за да можем да отговорим на онова, което иска нашият народ — да създадем нова система за определяне цените на земеделските произведения. (Ръкоплескания)

Искам най-накрая да засегна въпроса за горите, който е извънредно важен.

Някой от народните представители: За химически торове някъде не се говори.

Министър д-р Михаил Геновски: Още много проблеми стоят не разрешени. Аз ще отговоря и на този въпрос. Аз нямам възможност, понеже бях зает в комисията, да чуя всички изказвания, но надамвам се, че на вас вече е казано по повод на други някои бюджети, че освен този бюджет имаме и строителен бюджет — по този въпрос, въпреки, говорих оттук и Петко Кулин — в който се предвижда постройка на специална фабрика за химически торове. Аз имам случая да бъда на една конференция в Камено, където вече се очертава възможността за производството на изкуствени торове. Камено е една голяма фабрика, богата, с запазени съоръжения. Като се до-ставят там малко машини, ще можем да произвеждаме изкуствени торове, спирт, храна за добитъка, а върху това ще можем да добиваме там и сода каустик.

Д-р Вера Златарева (з): И захар.

Министър д-р Михаил Геновски: Захарта е първият продукт, за нея няма какво да приказвам. Само Камено може да произведе 15-16 милиона килограма захар, ако се засее достатъчно цвекло. Но там въпросът за цвеклосеенето е много мъчен. Сега въпросът е поставен на разискване във Върховния стопански съвет, за да се улесни и осъществя посевната кампания за цвекло.

Връщам се на въпроса за горите. Съгласно закона, горите трябва да се обособят на базата на самоиздръжката. Често пъти се употребява и изразът — да станат автономни. Понеже там има административни служби, охранителни, понеже там има и залесяване на територията, отежнява се стопанската работа и затуй специалистите изказват мнение да не са автономни, а да се направят само едно съобщаване. Във всеки случай, въпросът е решен и ние ще трябва само да създадем един специален закон за устройството на Дирекцията на горите. Такъв закон ще се започне да се работи още тези дни и ще бъде представен на Върховния стопански съвет, на другите стопански министри и на Министерския съвет. Дотогава обаче бюджетът на горите ще остане един свит, малък бюджет, един обикновен бюджет, много малък и мизерен, в рамките на общия бюджет на Министерството. Но щом като устройственият закон за Дирекцията на горите бъде готов и щом като определим как ще бъде устроена

тази дирекция и какви служби ще има, веднага ще бъде предложен бюджетът ѝ от Министерството на земеделието, към което остава Дирекцията на горите, на министъра на финансите и на Върховния стопански съвет, за да можем наистина да създадем широки рамки за една правилна експлоатация на нашите гори и да могат наистина държавните горски предприятия да развият хубава дейност. Защото, ако горите у нас са унищожавани, то между другото е и поради лошата им експлоатация. Къде се експлоатират горите? По краищата, а навътре, в дебрите на Балкана, стои богатство, което гние и няма кой да го вземе. Не можем да го изнесем, защото няма горски пътища. А когато отделна дирекцията и ѝ дадем широки възможности, когато разчулим рамките на закона за бюджета, отчетността и предприятията, за да може да действа тя като стопански деятел, можете да бъдете уверени, че ако миналата година дирекцията донесе на държавата 176 милиона лева чист приход, когато ѝ се дадат широки рамки, ще може да даде на държавата 500—600 милиона лева чист приход.

Ето защо ви моля, когато ще гласувате бюджета на Министерството на земеделието, специално тая част, която се отнася за Дирекцията на горите, да знаете, че това е един обикновен бюджет, един свитичък, скромничък, тесничък бюджет, който ще бъде поставен след туй на широка основа, съгласно устройствения закон за Дирекцията на горите.

Както виждате, ние се надяваме, че тази година Министерството на земеделието ще може да създаде една Дирекция за горите само издържаща се и ще може да даде първия пример за организиране на базата на самоиздръжката на едно от големите държавни предприятия, което досега беше поставено на друга основа. Трябва да ви кажа, че тук предстои и друга една проблема, която ние трябва да разрешим. С закона за трудовата поземлена собственост решихме, горите над 50 декара в полските райони и над 100 декара в горските и полугорските райони да се отчуждят. Те вече са отчуждени с закона, това е свършено. Моментът е удобен, заедно с решаването на въпроса за устройството на Дирекцията за горите, да решим и този въпрос, за да може правилно да се експлоатират тези гори, понеже сега има ограбване на населението. Около Чепеларе аз имах случай да констатирам, че в 1938 г. един декар гора е бил купуван за 10 ле. Арестували са, биели са в оклийските управления помачите, за да ги накарат да се изселят, та да им вземат горите и да ги ограбят. И чудно ли е, че това помашко население, което живее из Балкана, негодува? Не е чудно. Когато обаче разгърнем една широка стопанска дейност по отношение на горите, когато дадем работа и препитание, достойно и човешко, на горското население, можем да бъдем уверени, че и този въпрос ще се разреши. Помашкият въпрос не е национален въпрос — мъчеа се да го разрешат като направят помашите християни — а той е стопански въпрос, горски въпрос. Затова задачата на Дирекцията на горите ще бъде не само една обикновена народостопанска задача, а една задача в известен смисъл държавно-политическа.

Подчертавам, че въпросът за Дирекцията на горите подлежи на разрешаване и аз се надявам, че правителството ще има възможност в най-скоро време да го разреши.

Моля ви прочее да поемете бюджетопоекта тъй, както ви е поднесен, и да запазите в себе си съзнанието и увереността, че доколкото на правителството ще бъде възможно, ние даде с допълнителните бюджети възможност да се улесни земеделското стопанство. У нас основата на целия ни финансов и стопански живот е все още земеделието. Индустрията сега започваме да градим. За индустрията все още даваме, а земеделието може да ни дава. Бюджетът трябва да се постави в тези рамки, за да можем наистина да получаваме от земеделието.

Кръстю Славов (з): И сега получаваме, без да му даваме.

Министър д-р Михаил Геновски: За голямо съжаление, тези рамки са още твърде малки, поради затруднението, в което сме. Ние почваме сега да строим и ние ще изживеем мъчнотии. Ние излязохме от една война, нашето стопанство е разстроено, нашият инвентар е похабен. Ние трябва да го възстановим. Заедно с това ние трябва да градим. И затова нека да разберем, че не само българските земеделци, но всички трудеши се категории, всички здрави отечественофронтови у нас ще трябва няколко години да се напоегнат и да работят. Ще трябва още известно време лишения днешните поколения, за да може наистина да доживеем времето, што нашите деца да благодаренствуват. (Ръкоплескания)

Председателствуваш Кирил Христов: Няма записани други оратори. Разискванията по бюджетопоекта са приключени.

Моля ония г-да народни представители, които приемат заглавното на бюджетопоекта за разходите по Министерството на земеделието и държавните имоти за 1946 бюджетна година, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже не е налице докладчикът, който ще трябва да докладва бюджетопоекта параграф по параграф, моля Събранието да се съгласи да стложим приемането на бюджетопоекта параграф по параграф за следващото заседание.

Който г-да народни представители приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към доклада на бюджетарната комисия по

Бюджетопоекта за разходите на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове за 1946 бюджетна година.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т“

за разходите на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове за 1946 бюджетна година.

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат заглавното на бюджетопоекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 1)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 2)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 3)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 4)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 5)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 6)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 7)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 8)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 9)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 10)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 11)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 12)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 13)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 14)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 15)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 16)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 17)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 18)

Председателствуваш Кирил Христов: Който приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 19)

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 58)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 58, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 59)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 59, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 60)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 60, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 61)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 61, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 62)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 62, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 63)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 63, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„§ 64. Помощ за лекуване на заболяли и погребение на починали служители и по членове 70 и 71 от закона за държавните служители.“

Комисията направи в края на текста следната добавка: „и помощ на стола на служителите при дирекцията 500.000 лв.“ и увеличи кредита по параграфа от 100.000 лв. на 600.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 64, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 65)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 65, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 66)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 66, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 67)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 67, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 68)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 68, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 69)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 69, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): § 70 добива следната редакция: (Чете)

„§ 70. а) вноски по чл. 10 от закона за финансовото облекчение на общините за минали и текущи години 7.650.000 лв.

б) субсидия на Националния комитет на Отечествения фронт 180.000.000 лв. Всичко 187.650.000 лв.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 70, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 71)

Комисията намали кредита от 25.000.000 лв. на 24.500.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 71, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 72)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 72, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 73)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 73, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 74)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 74, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): § 75 добива следната редакция: (Чете)

„§ 75. а) за откупуване на конфискувани облигации от държавните заеми, съгласно чл. 109 от закона за бюджета, отчетността и предприятията — 5.000.000 лв.

б) за оборотен капитал във връзка с откупуването на облигации от държавните заеми 300.000.000 лв. — 305.000.000 лв.“

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 75, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 76)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 76, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 77)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 78)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 79)

По § 79 кредит не се предвижда: (Чете § 80)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 81)

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 82)

В обяснителната таблица към този параграф комисията направи следните изменения:

На стр. 8, в „Личен състав“, се предвижда 1 уредник, с 3.800 лв. основна месечна заплата.

В „Държавни и гарантирани от държавата дългове“ началниците на служби от 2 стават 4, със съответно увеличение на кредита. След тях се предвиждат 4 началници на секция с 6.400 лв. основна месечна заплата. Контрольорите III-I ст. от 29 се намаляват на 23, като и кредитът се съответно намалява.

Заглавието „Бюджетно-контролно отделение“ става „Бюджетно-контролен отдел“ и „Началник на отделение“ става „Началник на отдел“, с основна месечна заплата 9.400 лв. След „Началник на служба“ се предвижда „1 контролор-счетоводител по заемите“, с основна месечна заплата 5.800 лв. Контрольорите по отчетността III-I ст. от 5 се намаляват на 4 и кредитът се съответно намалява.

В „Отделение за бежанците“ след „Началник на служба“ се предвижда „1 началник на бюро“, с основна месечна заплата 5.600 лв. Контрольорите III-I ст. от 2 се намаляват на 1 със съответно намаляване и на кредита.

В „Каса и домакинство“ след „Електротехник III—I ст. се предвижда „1 пазител на тайната архива“ с основна месечна заплата 3.800 лв. Архиварите I кат. III—I ст. от 4 се намаляват на 3, като и кредитът за тях се съответно намалява. Машинистите II—I ст. от 6 се намаляват на 5, като и кредитът се съответно намалява. Чистачките от 2 се увеличават на 6 със съответно увеличение на кредита. Общият брой на служителите при Главната дирекция на държавните дългове става 204 и кредитът общо за всички става 8.503.200 лв. Всичко за заплати по Главната дирекция на държавните дългове 12.257.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 82, заедно с измененията в обяснителната таблица към него, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„§ 83. Възнаграждение на временен персонал; чистачки и друг технически персонал — 300.000 лв.“

Комисията заличи в текста на този параграф думите „персонал: чистачки и др.“ и кредитът от 300.000 лв. се увеличава на 380.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 83, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„§ 84. Пътни и дневни пари и възнаграждения на частни лица за участието им в комисии — 200.000 лв.“

В текста на този параграф съюзът „и“ пред думата „възнаграждения“ става запетая, а в края на текста се прибавят думите „и награди“. Кредитът остава същият.

Председателстващ Кирил Христов: Конто приемат § 84, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„§ 85. Формено облекло на: огняря, вратаря, майстор-специалиста, куриерите и прислужниците; блузи и обувки на чистачките; работни блузи на: архиварите, картотекарите и машинистите — 100.000 лв.“

В текста на този параграф съюзът „и“ при последната дума „машинистите“ става запетая и в края се прибавят думите „и служители при емаржа“. Кредитът остава същият.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 85, както да докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 86)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 87)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 87, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 88)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 88, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 89)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 89, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 90)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 90, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): Всичко по бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове 8.204.000.000 лв. (Чете)

а) Таблица за разходите по § 80 — сключени бюджетни упражнения.
б) За сформяване разход на смесената гръцко-българска комисия от 1929 г. Разходът се оправдава с извлечение от сметката, по която е изплатен — 709.254 лв.

в) За сформяване разхода по доставката на ценна хартия от Бушени, Румъния, през 1945 г. Разходът се оправдава с приемателен протокол, складова квитанция, бордеро и сметка от легацията — 1.319.682 лв.

г) Премия и комисиони по външните заеми — 1.825.515 лв.

д) За изплащане на Държавната печатница отпечатани бандероли през 1945 г. — 10.506.283 лв.

е) Разни — 333.266 лв.

Всичко 14.694.000 лв.

Кредитът по буква „а“ става 709.255 лв. В края на буква „б“ се прибавя следното изречение: „Доставката се освобождава от данъци, герб и други такси“ и кредитът става 1.319.713 лв. Кредитът по буква „д“ става 333.234 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат таблицата за разходите по § 80, с измененията, както се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат целия бюджет за разходите на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове за 1946 бюджетна година с всички изменения и допълнения, които се докладваха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане доклада на бюджетарната комисия по

Бюджетопроекта на Върховната сметна палата и на областните сметни палати за 1946 бюджетна година.

Моля г-на докладчика да докладва бюджетопроекта.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т“

а) Върховната сметна палата и на областните сметни палати за 1946 бюджетна година.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавие на бюджетопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 1)

В обяснителната таблица към този параграф няма никакви изменения.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 2)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 3)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 4)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 5)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 6)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 7)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 8)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 9)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 10)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 11)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 12)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 13)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 14)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 15)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 16)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 17)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 18)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 19)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 20)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете § 21)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трайчо Доброславски (зв): (Чете таблицата за стари дългове по § 11 и по § 20)

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат таблицата за стари дългове по § 11 и 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат целия бюджет на Върховната сметна палата и на областните сметни палати за 1946 бюджетна година, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Сега ще преустановим заседанието. Ще имаме заседание утре, в 15 часа.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Предлагам следния дневен ред за утрешното заседание:

1. Избиране членове на парламентарната контролна комисия при Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.

2. Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроектите за разходите през 1946 г. на: а) Министерството на земеделието и държавните имоти (Продължение); б) разните фондове на държавата и в) Министерството на финансите.

3. Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за приходите на държавата за 1946 бюджетна година.

Второ четене на законопроектите:

4. За бюджета на разните фондове на държавата за 1946 бюджетна година.

5. За бюджета на държавата за 1946 бюджетна година.

6. За временна задължителна служба на санитарните лица.

7. За погасяване от фонда за покриване загубите на банката при Българската земеделска и кооперативна банка загуби и задължения към банката на някои кооперации и синдикати.

8. Одобрение решенията на пролетарната комисия, протоколи № 4 и № 5.

Тези от г-да народните представители, които приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 23 ч. 15 м.)

Подпредседатели: { ГЕОРГИ ТРАЙКОВ
КИРИЛ ХРИСТОВ

Секретари: { Д-р ГЕОРГИ СЛАВЧЕВ
ГЕОРГИ ХРИСТОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ